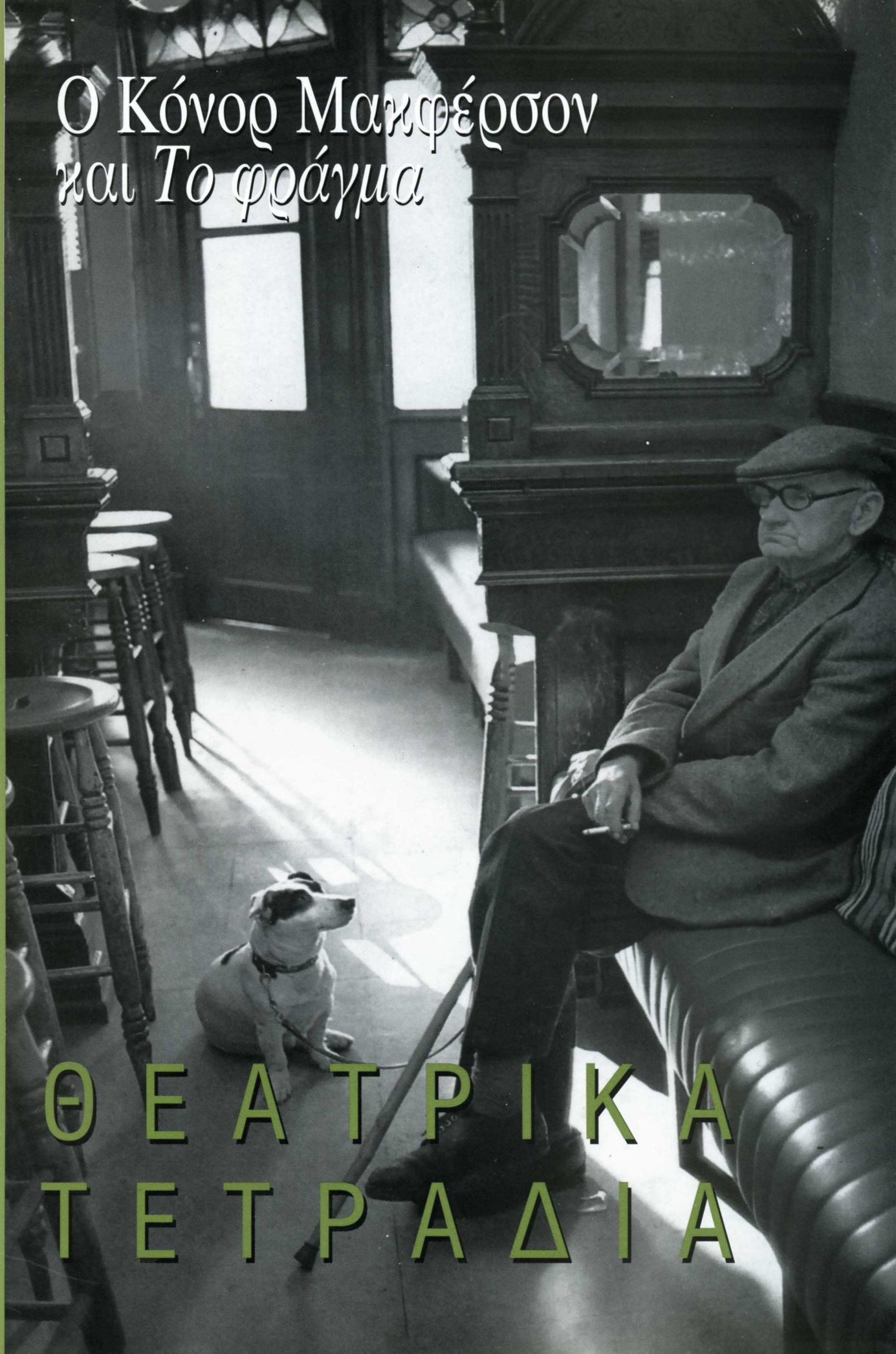

Ο Κόνορ Μακφέρσον και *Το φράγμα*

38 ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ
ΤΗΣ «ΤΕΧΝΗΣ»

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
38

Ο Κόνορ Μακφέρσον και το *Φράγμα*

Κόνορ Μακφέρσον 3

ΕΡΣΗ ΒΑΣΙΛΙΚΙΩΤΗ
Ιστορίες για φαντάσματα; Ή το φάντασμα της μοναξιάς; 4

CONOR McPHERSON
Τα λέμε στο μπαρ! 5

DARJA DOMINKUS
Χαιρετισμός από τη μακρινή Ιρλανδία 7

MILAN DEKLEVA
Όταν σπάει το φράγμα 10

PAMELA RENNER
Το αγγελούδι και ο διαβολάκος 12

IAN KILROY
Η ποιητική του «άναρθρου» 14

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΡΑΓΚΟΓΛΟΥ
Η γοητευτική λύτρωση του αλκοόλ 15

CONOR McPHERSON
Το *Φράγμα* 19

Οι φωτογραφίες από τις δοκιμές του *Φράγματος* στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» είναι του Βασίλη Μποζίκη.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Νικηφόρος Παπανδρέου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Σοφία Ευτυχιάδου

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Γιώργος Καστούρας

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ
Infoprint
Ι. Ντέκα 7, Θεσσαλονίκη
Τηλ. 0310.531.517

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
Αθ. Αγγ. Αλτιντζής
Τηλ. 0310.221.529

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ
Γιώργος Δεληδημητρίου
Τηλ. 0310.216.728

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»
Θέατρο «Αμαλία»
Αμαλίας 71
546 40 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 0310.821.483, Fax 0310.860.708

Αριθμός τεύχους 38

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2002

Τιμή τεύχους 6 Ευρώ

ΚΟΝΟΡ ΜΑΚΦΕΡΣΟΝ

Το φράγμα

Στις 6 Φεβρουαρίου 2002, η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» ανέβασε στο θέατρο «Αμαλία» της Θεσσαλονίκης το έργο του Conor McPherson *Το φράγμα*.

Το έργο ανέβηκε σε μετάφραση Δημήτρη Ναζίρη και Έφης Σταμούλη. Η σκηνοθεσία είναι της Έρσης Βασιλικιώτη, τα σκηνικά και τα κοστούμια της Ιωάννας Μανωλεδάκη, οι φωτισμοί του Στράτου Κουτράκη. Βοηθός σκηνοθέτη: Χριστίνα Χατζηβασιλείου. Βοηθοί σκηνογράφου: Χριστίνα Σαλταπίδα, Σάκης Κολαλάς.

Πήραν μέρος οι ηθοποιοί: Νίκος Λύτρας (Τζακ), Στάθης Μαυρόπουλος (Τζιμ), Γιάννης Μόχλας (Μπρένταν), Δημήτρης Ναζίρης (Φίνμπαρ), Έφη Σταμούλη (Βάλερι).

Τίτλος του πρωτοτύπου: Conor McPherson, *The Weir*. Το έργο ανέβηκε για πρώτη φορά από το Royal Court Theatre στην αίθουσα του Ambassadors Theatre του Λονδίνου, το καλοκαίρι του 1997. Σκηνοθεσία Ian Rickson. Σκηνικά-κοστούμια: Rae Smith. Διανομή: Brendan Coyle (Μπρένταν), Kieran Ahern (Τζιμ), Julia Ford (Βάλερι), Jerry Horan (Φίνμπαρ), Jim Norton (Τζακ).

Ζωγραφική επεξεργασία σκηνικού: Λία Τασούδη, Βαγγέλης Ξόνογλου.

Οι μεταφραστές ευχαριστούν την Ευγενία Φερεντούρου για τη συμβολή της στη μετάφραση του έργου.

Ευχαριστίες στην Αθηναϊκή Ζυθοποιία για το δανεισμό ειδών μπαρ.

Τεχνική οργάνωση παραγωγής και χειρισμός ήχων: Βασίλης Τζαφέρης. Χειρισμός φωτισμών: Χρήστος Παντσίδης. Τεχνική υποστήριξη: Στέφανος Σαμαρτζίδης.

Ανάμεσα στους κριτικούς που αμέσως χαιρέτισαν την έλευση ενός σημαντικού δραματουργού, είναι ο Μάικλ Μπίλινγκτον, ο οποίος έγραψε στην εφημερίδα *The Guardian* (25.2.98): «Δύο θεατρικές παραδόσεις ενώνονται θαυμαστά στο *Φράγμα* του Κόνορ Μακφέρσον: η ιρλανδική αγάπη για τους θρύλους και η τσεχοφική αίσθηση της ερημιάς. Όσο λιγότερα πει κανείς για την υπόθεση, τόσο καλύτερα. Εκκρεμεί να την ανακαλύψει κάθε θεατής μόνος του. Το έργο είναι κάτι περισσότερο από μια σειρά ιστοριών με φαντάσματα. Προσφέρει μια εκπληκτικά πλούσια εικόνα της καθημερινής επαρχιακής ζωής, της μοναξιάς, της δυσπιστίας απέναντι στους ξένους, της σεξουαλικότητας, της ιρλανδέζικης φαντασίας, του απωθημένου φόβου της γυναίκας».

Το *Φράγμα* είναι το πρώτο έργο του Μακφέρσον που ανεβαίνει στην Ελλάδα.

Η προετοιμασία της παράστασης του *Φράγματος* βρισκόταν στην τελική ευθεία, όταν,
δύο ακριβώς εβδομάδες πριν από την πρεμιέρα, μας άφηνε για πάντα, απροσδόκητα
και άδικα και παράλογα, ο Χρήστος Αρνομάλλης, στέλεχος της Πειραματικής Σκηνής
από την ίδρυσή της, αναντικατάστατος ηθοποιός και πολύτιμος φίλος.
Με τη σκέψη σ' εκείνον ολοκληρώθηκε αυτή η παράσταση,
η οποία και αφιερώνεται στη μνήμη του.

Conor McPherson

Ο Κόνορ Μακφέρσον γεννήθηκε το 1971 στο Δουβλίνο. Σπούδασε φιλοσοφία στο εκεί Πανεπιστήμιο, όπου ανέβασε και το πρώτο του έργο: *Rum and vodka* (1992).

Μετά την αποφοίτησή του, ίδρυσε μαζί με φίλους του από το Πανεπιστήμιο το θίασο Fly by Night Theatre Co., όπου το 1994 ανέβηκε το έργο του *The Good Thief*, που κέρδισε το βραβείο Steward Parker.

Το 1995 έγραψε το *The Lime Tree Bower*, που ανεβάστηκε την ίδια χρονιά στο Bush Theatre του Λονδίνου και κέρδισε τα βραβεία Thames TV, Guinness/National Theatre Ingenuity και MeyerWhitworth.

Ακολούθησε ο μονόλογος *St Nicholas*, ένα έργο-παραγγελία για το Bush Theatre, όπου ανέβηκε με τεράστια επιτυχία το 1997.

Το έργο, όμως, με το οποίο έγινε ευρύτερα γνωστός είναι το *Φράγμα* (1997), παραγγελία του Royal Court του Λονδίνου, όπου έκανε πρεμιέρα τον Ιούλιο του 1997, σε σκηνοθεσία Ίαν Ρίκσον. Με το *Φράγμα* ο Μακφέρσον κέρδισε το βραβείο της *Evening Standard* για τον Περισσότερο Υποσχόμενο Δραματουργό, το βραβείο Lloyd's Bank για το Συγγραφέα της Χρονιάς, καθώς και το βραβείο Olivier για το Καλύτερο Έργο.

Το 1998 θα γνωρίσει παγκόσμια αναγνώριση, καθώς ανεβαίνουν με επιτυχία το *Φράγμα* και το *St Nicholas* στη Νέα Υόρκη. Έκτοτε, τα έργα του έχουν ανεβαστεί σε πολλές χώρες και σκηνές του κόσμου.

Ο Μακφέρσον δεν περιορίστηκε, ωστόσο, στη συγγραφή θεατρικών έργων. Το 1998 έγραψε το σενάριο για την ταινία *I Went Down*. Αυτή η επαφή με τον κινηματογράφο τον οδήγησε να σκηνοθετήσει την πρώτη του ταινία με τον τίτλο *Salt Water*, το σενάριο της οποίας βασίζεται στο έργο του *The Lime Tree Bower*.

Το 2000 ανεβάστηκε το έργο του *Dublin Carol* στο Royal Court και το 2001 το τελευταίο του έργο, *Port Authority,* στο Ambassadors Theatre του Λονδίνου, σε δική του σκηνοθεσία. Την ίδια χρονιά σκηνοθέτησε στο Abbey Theatre του Δουβλίνου το έργο της Eugene O' Brien *Παράδεισος*.

Το *Φράγμα* έχει ανεβαστεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης και έχει μεταφραστεί σε δεκαεπτά γλώσσες.

Ιστορίες για φαντάσματα; Ή το φάντασμα της μοναξιάς;

Πέντε άνθρωποι κλεισμένοι σε μια παμπ στην ερημιά, μακριά απ' την κίνηση, τα φώτα το θόρυβο της οποιαδήποτε –μεγάλης ή μικρής– πόλης, χωρίς την απατηλή συντροφιά της τηλεόρασης, απλώς περνάνε τα βράδια τους.

Για να πιουν μερικές μπίρες και να ανταλλάξουν λίγες κουβέντες. Για τον αέρα που φυσάει –βοριάς ή δυτικός– για το αν κατέβηκαν στην πόλη για δουλειές, για κάποιο στοιχηματάκι που έπαιξαν στον ιππόδρομο. Κουβέντες άσχετες και χιλιοειπωμένες, που μέσα στην ησυχία αποκτούν τη δική τους βαρύτητα. Επειδή λέγονται ακριβώς για να ξορκίσουν την ησυχία και τη μοναξιά.

Μόνο που, όσο προχωράει η νύχτα, και με τη βοήθεια του αλκοόλ, οι μικρές ασήμαντες φράσεις απλώνονται και γίνονται ιστορίες.

Το αρχέτυπο του «παραμυθά» κάνει έναν κύκλο, με τους ήρωες –εκτός απ' το νεαρό μπάρμαν– να διηγούνται ο καθένας τη δική του ιστορία τρόμου.

Η σύγκρουση με το μεταφυσικό δείχνει να κρατάει το ενδιαφέρον για τη ζωή και να την κάνει υποφερτή ως το άλλο βράδυ που, όπως φαίνεται, θα ξαναγίνει η συνάντηση της παρέας για μερικά ποτηράκια και λίγη κουβεντούλα.

Βέβαια, αυτό το συγκεκριμένο βράδυ, έρχεται μια ανατροπή από την «ξένη» Βάλερι.

Η Βάλερι, αν και μόλις έχει γνωρίσει τους υπόλοιπους, νιώθει άνετα που μοιράζεται μαζί τους τη μοναξιά και την αγωνία τους για τα μυστήρια της ύπαρξης, και αποφασίζει να διηγηθεί τη δική της ιστορία. Μια ιστορία που ξεπερνάει όλες τις προηγούμενες σε φρίκη.

Πέντε άνθρωποι «τα βρίσκουν» μεταξύ τους με την αφήγηση, έχοντας τη σιγουριά ότι κάποιος τους ακούει.

Λένε ότι με τους Ιρλανδούς έχουμε, ως λαός, κοινά σημεία. Γι' αυτό αγαπάμε τους Ιρλανδούς συγγραφείς.

Βέβαια η Ιρλανδία είναι γεμάτη θρύλους και φαντάσματα, που δύσκολα τα τοποθετεί κανείς κάτω από το λαμπερό μας ήλιο.

Ή μήπως αν βγούμε μια βόλτα έξω από τις μεγάλες πόλεις, θα βρούμε αντίστοιχα καφενεία, όπου κάποιοι μαζεύονται το απόβραδο για μια μπίρα και προσπαθούν να ξορκίσουν την ησυχία και τη μοναξιά τους με ιστορίες για φαντάσματα; (Εάν δεν έχει ματς στην τηλεόραση, βέβαια...).

ΕΡΣΗ ΒΑΣΙΛΙΚΙΩΤΗ

Από τις δοκιμές του Φράγματος *στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης».*
Δημήτρης Ναζίρης, Γιάννης Μόχλας, Στάθης Μαυρόπουλος, Έρση Βασιλικιώτη, Νίκος Λύτρας, Έφη Σταμούλη.

Τα λέμε στο μπαρ!

«Δεν μπορούσα να το δω. Δεν ήμουν σίγουρος για το τι θα πίστευε ο κόσμος, για το αν είναι καλό. Ορισμένοι χαρακτήρες αφηγούνται ιστορίες με φαντάσματα σε μια παμπ. Ήταν ενδιαφέρουσες οι ιστορίες; Οι αφηγητές τους θα μπορούσαν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον του κοινού; Ήξερα ότι εμένα *μου άρεσαν οι ιστορίες, αλλά γιατί το κοινό να συμμερίζεται την άποψή μου;»*

Έγραψα το *Φράγμα* το 1997 στο Leicester, όπου η κοπέλα μου Rionach ήταν βοηθός στο πανεπιστήμιο και νοίκιαζε ένα μικρό σπίτι. Καθόμουν εκεί αποφεύγοντας να γράψω. Έγραφα κανα δυο σελίδες και μετά σηκωνόμουν και έκανα μεγάλους περιπάτους στα προάστια, σταματώντας σε παράνομες παμπ για μπίρα. Κάποτε επέστρεφα για να ξεκινήσω την προετοιμασία του βραδινού, η οποία μπορούσε να κρατήσει ώρες.

Τελικά, απ' όλες αυτές τις μικρές «εκλάμψεις» γραφής προέκυψε ένα ολοκληρωμένο κείμενο, όλο χειρόγραφο. Επέστρεψα στο Δουβλίνο και έδωσα στη μικρή μου αδελφή 100 λίρες, για να το δακτυλογραφήσει. Δεν μπορούσα να το δω. Δεν ήμουν σίγουρος για το τι θα πίστευε ο κόσμος, για το αν είναι καλό. Ορισμένοι χαρακτήρες αφηγούνται ιστορίες με φαντάσματα σε μια παμπ. Ήταν ενδιαφέρουσες οι ιστορίες; Οι αφηγητές τους θα μπορούσαν να προκαλέσουν το ενδιαφέρον του κοινού; Ήξερα ότι *εμένα* μου άρεσαν οι ιστορίες, αλλά γιατί το κοινό να συμμερίζεται την άποψή μου; Καθώς δακτυλογραφούσε το κείμενο, η αδελφή μου επαναλάμβανε συνεχώς το πόσο πολύ της άρεσε. Η αδελφή μου ήταν πάντα αυστηρή στις κρίσεις της. Δεν έβλεπε πολύ τηλεόραση, ούτε πήγαινε πολύ στον κινηματογράφο. Για να πάει στο θέατρο έπρεπε να υπάρχει σοβαρός λόγος. Έτσι, το ότι της άρεσε το *Φράγμα*, σήμαινε ότι ήταν ή πολύ καλό ή χάλια.

Έδωσα το δακτυλογραφημένο κείμενο στο φίλο μου ηθοποιό Κέβιν Χέλι, για να μου πει τη γνώμη του. Μου τηλεφώνησε την επόμενη μέρα, λέγοντάς μου ότι δεν μπόρεσε να κοιμηθεί καθόλου το βράδυ. Ότι χέστηκε από το φόβο του και άφησε ανοιχτό το φως όλη τη νύχτα. Το έστειλα επίσης και στον ατζέντη μου να το δώσει στο Royal Court, που μου το είχε «παραγγείλει». Τους εντυπωσίασε. Το ενέταξαν στο πρόγραμμα του θεάτρου αρκετά γρήγορα. Θα το σκηνοθετούσε ο Ian Rickson. Ο Ian είναι από το Lewisham του νότιου Λονδίνου. Το *Φράγμα* διαδραματίζεται στο επαρχιακό Leitrim της Δημοκρατίας της Ιρλανδίας. Μπορεί οι δύο αυτές περιοχές να απέχουν μόλις 600 χιλιόμετρα, αλλά στην ουσία πρόκειται για δύο τελείως διαφορετικούς κόσμους.

Καθίσαμε με τον Ian σε ένα μικρό, γεμάτο από κόσμο, ζαχαροπλαστείο στο Σόχο, με το φριχτά δαχτυλογραφημένο από τη Margaret κείμενο μπροστά μας. Ο Ian κρατούσε σημειώσεις με μολύβι και είχε ορισμένες «μικροενστάσεις». Συμφώνησα να αλλάξουν μερικές ατάκες, και αυτό ήταν.

Ο Ian μαζί με τη σκηνογράφο μας Rae Smith ταξίδεψαν λίγες εβδομάδες αργότερα με προορισμό την Ιρλανδία, δίχως την παραμικρή ψευδαίσθηση ότι γνωρίζουν και πολλά για τη χώρα αυτή. Τους συνάντησα στο αεροδρόμιο και νοικιάσαμε ένα αυτοκίνητο. Το σχέδιο ήταν να πάμε στο Leitrim και να κάνουμε ένα γύρο στις παμπ της περιοχής. Η Rae είχε και την κάμερά της μαζί. Γυρεύαμε ιδέες. Ήθελα επίσης να τους δείξω το μικρό χωριό Jamestown, όπου πίστευα πως διαδραματίζεται το έργο, και το φράγμα στο Shannon. Είχαν περάσει περίπου δύο χρόνια από την τελευταία φορά που πήγα εκεί και καθώς έδειχνα το μέρος στον Ian και τη Rae, είχα τύψεις. Με ποιο δικαίωμα τοποθέτησα ένα θεατρικό έργο, ένα λογοτεχνικό κείμενο, με τόση αποφασιστικότητα σε ένα πραγματικό, υπαρκτό μέρος; Παρόλο που αυτό δεν ήταν φανερό, δεν ήθελα να μιλώ για το μέρος αυτό πια.

Καθώς διασχίζαμε με το αυτοκίνητο την περιοχή, θυμήθηκα την εποχή που καθόμουν με τον παππού μου, τον Τζακ, στο μικρό του σπίτι έξω από την πόλη, όπου ζούσε μόνος, κάπνιζε, έριχνε στάχτη στη φωτιά και έπινε μαύρη μπίρα. Ένας κόσμος μισο-φανταστικός και μισο-πραγματικός ταυτόχρονα. Ένας κόσμος από χαμένα απογεύματα σε παμπ της επαρχίας και των προαστίων, όπου κλείνεις τα μάτια στο σκοτεινό φως, μπροστά σε μια κοινότητα που δεν ήθελε ή δεν μπορούσε να σε κρίνει. Όλα αυτά υπήρχαν μέσα μου, ήταν πολύ έντονα και ζωντανά και δεν μπορούσα να τα εξηγήσω.

Η Rae σχεδίαζε σε ένα μπλοκ. Τους έδειξα τον τάφο του Yeats κοντά στο Ben Bulben. Καταλήξαμε σε ένα μπαρ στο Bundoran. Ήταν μικροσκοπικό. Ήταν Σάββατο βράδυ. Οι πελάτες κάθονταν όλοι στο μπαρ. Μεσήλικες. Όλοι πάγωσαν όταν παραγγείλαμε ποτά. Εγώ Δουβλινέζος και ο Ian και ο Rae με τη λονδρέζικη προφορά τους. Εγώ και η Rae γινόμασταν σιγά-σιγά τύφλα. Η Rae ήταν η μοναδική γυναίκα στο μαγαζί. Οι θαμώνες μας κοιτούσαν περίεργα. Όταν φύγαμε αισθάνθηκα την ανακούφισή τους.

Το επόμενο πρωινό ήταν υπέροχο. Αφού φάγαμε, περπατήσαμε στην πα-

ραλία και μετά πήραμε το αυτοκίνητο και γυρίσαμε πίσω στο Leitrim. Αυτή τη φορά ψάχναμε για ακόμη πιο απομακρυσμένα μέρη. Καταλήξαμε στη μικρή πόλη Dromahair. Τις Κυριακές στην Ιρλανδία υπάρχει η λεγόμενη «ιερή ώρα»: μεταξύ δύο και τέσσερις το μεσημέρι, οι παμπ δεν σερβίρουν αλκοόλ. Μπήκαμε σε ένα ζεστό μπαρ λίγο πριν τις δύο.

Στο μπαρ κάθονταν δύο άντρες. Ο ένας στη μία άκρη, ο άλλος στην άλλη. Παρόλο που δεν κάθονταν κοντά, κατάφερναν να έχουν μια συνομιλία, που αποτελούνταν κυρίως από γρυλλισμούς και αναστεναγμούς. Ο ένας ήταν γεμάτος και φορούσε ένα γυαλιστερό κοστούμι, τουλάχιστον εικοσαετίας. Το πρόσωπό του ήταν κόκκινο και φορούσε ένα σκούφο. Ο άλλος ήταν κοντός και κοκκαλιάρης. Ο πατέρας μου πάντα έλεγε πως οι άνθρωποι από το Leitrim έχουν στοιχειωμένο βλέμμα. Αυτός ο άνθρωπος όντως το είχε. Ανυψωμένα, οστεώδη ζυγωματικά και ένα δύσπιστο, λοξό πλατύ χαμόγελο. Ήταν σαν να' ταν μεθυσμένος από την προηγουμένη. Σαν να είχε πονοκέφαλο, σαν να μην ήξερε τι του γίνεται. Μας άνοιξε συζήτηση. Από πού είμαστε και τέτοια. Ο Ian του είπε την υπόθεση του έργου, καθώς εγώ έπινα μια Guinness.

Μετά τη διερευνητική αποστολή μας, επιστρέψαμε στο Δουβλίνο –η Rae με το μπλοκ της και τη βιντεοκασέτα της και εγώ με τον Ian έτοιμοι για τη διανομή. Έγιναν ακροάσεις στο Δουβλίνο και το Λονδίνο. Ο Ian, όταν κάνει τη διανομή έργων συνόλου, έχει πάντα στο μυαλό του πως πρέπει να μπορούν να συνεργαστούν αρμονικά οι ηθοποιοί μεταξύ τους και να μιλούν την ίδια γλώσσα. Η ατμόσφαιρα μεταξύ των ηθοποιών καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και την ποιότητα της υποκριτικής τους, ιδιαίτερα σε ένα έργο όπως το *Φράγμα*, όπου είναι ζωτικής σημασίας να ακούει ο ένας τον άλλον. Ο Ian, στην προσπάθειά του να δεθούν οι ηθοποιοί μεταξύ τους, έφερε ειδικούς επιστήμονες στην πρόβα, στους οποίους έθεσαν οι ηθοποιοί ερωτήματα σχετικά με το τι μπορεί να βιώνουν οι ήρωες τους οποίους υποδύονται. Μιλήσαμε με έναν κοινωνικό λειτουργό και με δύο ειδικούς σε παραφυσικά φαινόμενα. Η ατμόσφαιρα ήταν πολύ ωραία, καθώς όλοι μαθαίναμε μαζί, και αυτή η διάθεση να μοιραστούμε γνώσεις και εμπειρίες διαπότισε τη δουλειά μας.

Μετά την πρώτη εβδομάδα των δοκιμών, πήγα στο σπίτι μου στο Δουβλίνο, πεπεισμένος ότι όλα πήγαιναν κατ' ευχήν. Υπήρχε και κάτι άλλο όμως. Βρήκα την όλη διαδικασία λυτρωτική και δεν ήθελα να φύγω. Ωστόσο, φτάνει κάποια στιγμή όπου ο άνθρωπος που δεν μπορεί να προσφέρει τίποτα άλλο είναι ο συγγραφέας. Και κανείς δεν θέλει να αισθάνεται ότι αποτελεί εμπόδιο.

Γύρισα στο Λονδίνο για την τελευταία εβδομάδα των δοκιμών και τους βρήκα όλους πολύ καλά. Γινόταν ανακαίνιση στο Royal Court, και έτσι θα παίζαμε στο Ambassadors Theatre. Το σκηνικό ήταν εξαιρετικό. Η διάταξη του χώρου ήταν τέτοια, ώστε το κοινό να είναι σχεδόν μέσα στο μπαρ με τους ηθοποιούς. Ο χώρος πρόσφερε μια σπάνια οικειότητα, γεγονός που δίνει μεγάλη χαρά στον ηθοποιό.

Οι γενικές δοκιμές πήγαν πολύ καλά. Το μοναδικό πρόβλημα ήμουν εγώ. Έκανα παρατηρήσεις για το στήσιμο και εκνεύριζα τον Ian διαρκώς. Έπειτα, άρχισαν οι ανεπίσημες παραστάσεις. Κάθε βράδυ λιποθυμούσαν και δυο-τρεις θεατές. Έπρεπε συνεχώς να μεταφέρουμε μερικούς από τους θεατές έξω. Ήταν απαίσιο. Συνήθως αυτό συνέβαινε όταν η Julia Ford, που υποδυόταν τη Βάλερι, έλεγε την ιστορία για την κόρη της. Όταν έχεις γράψει ένα έργο, ξεχνάς ότι στην κάθε παράσταση το κοινό το βλέπει για πρώτη φορά. Και επειδή αυτές ήταν οι ανεπίσημες παραστάσεις και δεν είχαν γραφτεί κριτικές για το έργο, κανείς δεν γνώριζε την υπόθεση, κανείς δεν ήταν προετοιμασμένος. Και η ερμηνεία της Julia ήταν συγκλονιστική. Ο Brian Cox, που είχε ερμηνεύσει το μονόλογό μου *St Nicholas*, ήρθε στην επίσημη πρεμιέρα και μου είπε ότι το έργο ήταν χάλια, ότι ήταν το χειρότερο έργο που είχε δει ποτέ. Έμεινα κοιτώντας τον, κατακεραυνωμένος, όχι τόσο γιατί φαινόταν να μισεί το έργο τόσο πολύ, όσο για την έλλειψη ευαισθησίας εκ μέρους του να μου το πετάξει έτσι στα μούτρα ακριβώς μετά την πρεμιέρα. Δεν μπόρεσε, όμως, να συγκρατήσει τα γέλια του. Η ιδέα για το αστείο ήταν της Rionach. Άνθρωποι που δεν έχουν τίποτα καλύτερο να κάνουν. Τους λυπάμαι.

Έμενα στο σπίτι του Brian τότε. Το πρωινό που δημοσιεύτηκαν οι πρώτες κριτικές, ο Ian με πήρε τηλέφωνο και μου είπε να αγοράσω εφημερίδες. Νυσταγμένος πήγα σε ένα περίπτερο της γειτονιάς, πήρα εφημερίδες και γυρνώντας σπίτι χώθηκα στο κρεβάτι παίρνοντάς τες μαζί μου. Αφού τις διάβασα κοιμήθηκα, και αυτός είναι ο λόγος που ακόμη αισθάνομαι πως τα εγκώμια που μας πλέκουν είναι σαν τα περίεργα όνειρα.

Αυτά για μόλις τρεις εβδομάδες παραστάσεων. Κάθομαι εδώ το πρώτο πρωινό της άνοιξης του 1999. Ο ήλιος πλημμυρίζει το δωμάτιο και το *Φράγμα* παίζεται ακόμη στο West End, ενώ σε λίγο κάνει πρεμιέρα και στο Broadway. Είναι περίεργο όταν με ρωτούν για την επιτυχία του έργου. Δεν νιώθω και πολύ υπεύθυνος. Ήμουν τυχερός. Είχα την ευκαιρία να συνεργαστώ με τόσο ταλαντούχους ηθοποιούς. Γελάσαμε πολύ, μερικές φορές έγιναν ορισμένες παρεξηγήσεις, αλλά δεν υπήρχαν πολλοί εκνευρισμοί και φασαρίες. Σε περισσότερα ξενύχτια και θλιβερές αφηγήσεις! Τα λέμε στο μπαρ!

CONOR McPHERSON

Μετάφραση: Σοφία Ευτυχιάδου

"Late Nights and Proclamations", άρθρο στο περιοδικό *American Theatre*, τ. 16, αρ. 4, Απρίλιος 1999, σελ. 45-46.

Χαιρετισμοί από τη μακρινή Ιρλανδία

Μάλλον δεν υπάρχουν πολλά σύγχρονα θεατρικά έργα που να εκφράζουν μια τόσο πειστική και αβίαστη πίστη στην ανθρώπινη αλληλεγγύη. Ίσως, μάλιστα, ο Κόνορ Μακφέρσον είναι ένας από τους σπάνιους συγγραφείς που, μέσα από συγκεκριμένες ανθρώπινες ιστορίες, καταφέρνει να φτάσει σε ένα είδος κάθαρσης.

Ο Κόνορ Μακφέρσον, το νεαρότερο αστέρι του ιρλανδικού θεάτρου, ανήκει αναμφισβήτητα στη χορεία των συγγραφέων που, μέσα στην εκατοντάχρονη ιστορία της ιρλανδικής δραματουργίας, υποστηρίζουν και εφαρμόζουν την άποψη πως ένας Ιρλανδός πρέπει να γράφει για ιρλανδικά θέματα και προβλήματα, για πράγματα που γνωρίζει και καταλαβαίνει. Αν τα περιγράψει καλά, θα τον καταλάβουν σε όλο τον κόσμο. Σε αυτήν την κατηγορία ανήκουν διάσημοι συγγραφείς, όπως ο Yeats, ο Synge, ο O' Casey, ο Behan, ο Friel καθώς και οι νεότεροι McDonnagh και Μακφέρσον, για να αναφέρουμε μόνο εκείνους που μας είναι πιο γνωστοί.

Βεβαίως πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι οι υποστηρικτές της αντίθετης άποψης –πως πρέπει να εγκαταλείψει κανείς το μικρό του νησί και να γράψει για πράγματα παγκόσμια– σίγουρα γνώρισαν ακόμα μεγαλύτερη δόξα: ας σκεφτούμε μόνο τον Wilde, τον Shaw και τους γίγαντες Beckett και Joyce. Ως προς την κατάκτηση της φήμης, φαίνεται πως για τους Ιρλανδούς συγγραφείς ισχύει ένας απαράβατος κανόνας: γίνονται πραγματικά διάσημοι μόνο αφού αναδειχτούν στο Λονδίνο. Και, πάντα, οι Άγγλοι κριτικοί κολλούν σε κάθε πολλά υποσχόμενο Ιρλανδό δραματουργό τον χαρακτηρισμό «Ιρλανδός Τσέχωφ». Και ο πιο καινούργιος Ιρλανδός Τσέχωφ είναι αναμφισβήτητα ο Κόνορ Μακφέρσον.

Ήδη, όταν ακόμα σπούδαζε φιλοσοφία και λογοτεχνία, άρχισε να γράφει πολυπρόσωπα δράματα και, καθώς λέει και ο ίδιος, ήθελε να μοιάσει στο μεγάλο του πρότυπο, τον Ντέιβιντ Μάμετ. Όμως πολύ σύντομα συνειδητοποίησε ότι στην πραγματικότητα τον ευχαριστούσε να αφηγείται ιστορίες και πως του ήταν οικείοι οι εσωστρεφείς άνθρωποι που τους αρέσει να α-

Το φράγμα,
Εθνικό Θέατρο της Σλοβενίας, Λιουμπλιάνα, 2001.

Το Φράγμα *είναι ένα έργο συνόλου, όπου οι ηθοποιοί μιλούν πραγματικά μεταξύ τους. Είναι γεμάτο με ιστορίες για φαντάσματα. Πηγή έμπνευσης γι' αυτό το έργο αποτέλεσαν οι επισκέψεις μου στον παππού μου, στο Leitrim. Έμενε μόνος του σε ένα μικρό σπίτι δίπλα στο Shannon. Θυμάμαι που μια φορά μου είπε πως ήταν πολύ σημαντικό να μένει το ραδιόφωνο ανοιχτό, γιατί έτσι είχε την ψευδαίσθηση της συντροφιάς. Συνήθως πίναμε ένα ποτό δίπλα στο τζάκι. Και μου έλεγε ιστορίες.*
Και όταν ξαπλώνεις στο κρεβάτι σου το βράδυ, μέσα στην απόλυτη ησυχία της ιρλανδέζικης υπαίθρου, είναι πολύ εύκολο η φαντασία σου να ξεστρατίσει. Πάντα αισθανόμουν διαφορετικά εκεί. Τον θυμάμαι ακόμη να στέκεται στην αποβάθρα του σταθμού. Πάντα χαιρετούσε για πολλή ώρα.

CONOR McPHERSON

Στο Port Authority *αποκρυσταλλώνονται οι πειραματισμοί του παρελθόντος. Το έργο μιλά για τρεις γενιές δουβλινέζων που συζητούν το πώς αντιμετωπίζουν την ευθύνη του συναισθήματος. Έχει ενδιαφέρον να εξετάσει κανείς τον τρόπο με τον οποίο οι περισσότεροι από μας μένουν με έναν άνθρωπο σε όλη τη ζωή τους από συνήθεια, επειδή το να φύγεις είναι δύσκολο. Το έργο θέτει το εξής ερώτημα: Είσαι διατεθειμένος να κάνεις τον εαυτό σου ευτυχισμένο εις βάρος της ευτυχίας κάποιου άλλου; Αυτό είναι ένα ερώτημα όχι μόνο προσωπικής, ιστορικής ή ψυχολογικής φύσεως. Είναι ένα ηθικό ερώτημα.*

Από την επανάληψη του Φράγματος *στο Royal Court Theatre, Λονδίνο, 1998.*

φηγούνται μακροσκελείς μονολόγους. Καθώς λέει και ο ίδιος, πρόκειται για ένα είδος συγγραφικής «ανυπομονησίας», αφού το πιο εύκολο είναι να ανεβάσεις κάποιον στη σκηνή και να τον βάλεις να αφηγηθεί ιστοριούλες. Ο Μακφέρσον είναι πεπεισμένος πως, οργανικά, ο μονόλογος είναι πολύ πιο θεατρικός από το συμβατικό διάλογο. Η δε πραγματική ελευθερία του συγγραφέα έγκειται στην απόρριψη της εσφαλμένης ιδέας πως η σκηνή είναι ένα πολεμικό μέτωπο ή μια αίθουσα δικαστηρίου. Ο διάλογος, πιστεύει, είναι κάτι το υπερβολικά επιφανειακό, το υπερβολικά εξωτερικό και ρηχό, σε σχέση με το βάθος του ανθρώπινου βιώματος. Μόνο στους μονολόγους, στην αφήγηση έτσι όπως την πλάθει ο ίδιος ο ήρωας, μπορείς να δείξεις την πολυπλοκότητα της ψυχής και των αισθημάτων, και συνάμα να καταδείξεις καλύτερα τις ανθρώπινες σχέσεις, μόλο που αυτό ηχεί κάπως παράδοξο. Οι ήρωες των πρώτων μονοδραμάτων του Μακφέρσον *Rum and Vodka*, *The Good Thief* και *The Lime Tree Bower* (στο τελευταίο έχουμε τρεις, μπλεγμένους μεταξύ τους, μονολόγους) είναι κάποιοι νεαροί που έχουν ακόμα όλη τη ζωή μπροστά τους, αλλά δεν είναι ακριβώς αυτό που θα λέγαμε πετυχημένοι εκπρόσωποι της αστικής κοινωνίας. Ψυχολογικά αδύναμοι, διχασμένοι ανάμεσα σε ισχυρές, ήδη, ποσότητες αλκοόλ και στην αναζήτηση του συντομότερου δρόμου προς μια άνετη ζωή, δεν μπορούν να τα βγάλουν πέρα με τις απαιτήσεις και τις ευθύνες της οικογένειας, του έρωτα, της κοινωνίας. Το βασικό χαρακτηριστικό αυτών των μονολόγων είναι η αυθεντικότητα: ο συγγραφέας την επιτυγχάνει με την πειστικότητα της γλώσσας του καθώς και με την ικανότητά του να μας δίνει, πάντα πίσω από τα λόγια, τη μεταφορική διάσταση των όσων βιώνουν οι ήρωές του. [...]

Ο Κόνορ Μακφέρσον έγινε ευρύτερα γνωστός με τον μονόλογο *St. Nicholas*, τη σαρκαστική εξομολόγηση ενός δουβλινέζου θεατρικού κριτικού που ερωτεύεται μια δευτεροκλασάτη ηθοποιό, φεύγει μαζί της για το Λονδίνο και εκεί πέφτει μέσα στη φωλιά των βαμπίρ.

Για τα μονολογικά έργα του ο Μακφέρσον δέχτηκε και επαίνους και αμφισβητήσεις. Οι κριτικοί εξύμνησαν το ταλέντο του στην «παραδοσιακή ιρλανδέζικη αφήγηση ιστοριών», αναγνώρισαν πως τα πρόσωπά του ήταν πολύμορφα, πολυσύνθετα τόσο ψυχολογικά όσο και συναισθηματικά, πως οι μονόλογοί τους ήταν ποικίλοι, υφολογικά άψογοι, εύρυθμοι, ρεαλιστικοί και ποιητικοί ταυτόχρονα, όμως αμφέβαλλαν αν ήταν ικανός να γράψει ένα πραγματικό θεατρικό έργο.

Καταπιάστηκε με τη συγγραφή ενός «πραγματικού» θεατρικού έργου μόνο ύστερα από παραγγελία του θεάτρου Royal Court, που του έθεσε σαν απαράβατο όρο την ύπαρξη διαλόγων. Η απόπειρα αυτή πέτυχε απολύτως και, μόλο που το αποτέλεσμά της ήταν ένα κάπως ασυνήθιστο έργο, ο κριτικός της *Guardian* Μάικλ Μπίλινγκτον, για παράδειγμα, το χαρακτήρισε αμέσως αριστούργημα.

Ο Μακφέρσον έχτισε το *Φράγμα* του συνδυάζοντας στοιχεία που εκ πρώτης όψεως, διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους. Κοντά στους μονολόγους, ή μάλλον κοντά στις αφηγήσεις ιστοριών (γενικά στον Μακφέρσον δεν έχουμε να κάνουμε με κλασικούς μονολόγους που να μας δίνουν την πεμπτουσία των γνώσεων και των βιωμάτων των ηρώων του), έβαλε έναν εξαιρετικά καλοδουλεμένο, αβίαστο και, προπάντων, πειστικότατο διάλογο. Ο διάλογος αυτός δεν υπηρετεί τη δραματική εξέλιξη, την προετοιμασία μιας σύγκρουσης ή την παρουσίαση των χαρακτήρων, αλλά, κατά κάποιον σχεδόν «ντο-

κουμενταρίστικο» τρόπο, αντικατοπτρίζει το απόμερο επαρχιακό περιβάλλον, όπου μια παρέα εργένηδων, λίγο-πολύ ώριμων, αναμένει την επίσκεψη της νεαρής Δουβλινέζας που εγκαταστάθηκε πρόσφατα στα μέρη τους. Ως προς την αυθεντικότητα του διαλόγου, ο οποίος μας δημιουργεί την αίσθηση πως ακούμε έναν εντελώς φυσικό λόγο, ο Μακφέρσον βρίσκεται πράγματι πολύ κοντά στο αλλοτινό πρότυπό του, τον Ντέιβιντ Μάμετ.

Και ως προς το περιεχόμενό του επίσης, το *Φράγμα* περιέχει κάποια εκ πρώτης όψεως αντίθετα μεταξύ τους στοιχεία. Από τη μια ο κόσμος του έργου είναι συγκεκριμένος: το αυθεντικό περιβάλλον μιας παλιάς επαρχιώτικης παμπ. Ο δραματικός χρόνος είναι ίδιος με τον πραγματικό χρόνο της παράστασης, κατά τη διάρκεια του οποίου μπορεί κανείς να πιει ένα δεδομένο αριθμό ποτών και να καπνίσει ένα δεδομένο αριθμό τσιγάρων. Όμως, από την άλλη μεριά, υπάρχει ο εξίσου σημαντικός και, κατά κάποιο τρόπο, ακόμα πιο παρών μυστηριακός κόσμος, που δεν μπορεί να ερμηνευτεί ορθολογιστικά. Είναι λες και η συνηθισμένη καθημερινότητα συμβιώνει, συνυπάρχει με το μεταφυσικό, το υπερπέραν. Όταν οι σκόρπιες, ανώδυνες κουβέντες καταλήγουν σιγά-σιγά στην αφήγηση ιστοριών με πνεύματα, μέσα στην παλιά επαρχιώτικη παμπ εισβάλλει ένας παράλληλος κόσμος. Και εδώ ο Μακφέρσον δεν είναι κανένας μυστικιστής, διατηρεί μονίμως μια χιουμοριστική απόσταση από τα πράγματα, προσφέροντας στους ήρωές του συγκεκριμένες και μάλιστα αρκετά γενναίες ποσότητες αλκοόλ. [...]. Ίσως όλες αυτές οι ιστορίες να μπορούν να εξηγηθούν ψυχολογικά ή καθαρά ιατρικά, όμως οι ερμηνείες αυτές δεν έχουν καμία σημασία. Το σημαντικό είναι η κατανόηση του ανθρώπινου πόνου και της ανθρώπινης ανάγκης, που έχουν την δική τους αλήθεια και χρειάζονται συμπόνια και παρηγοριά. Όταν η νεαρή δουβλινέζα Βάλερι αφηγείται τη σπαραχτική ιστορία της, αποκαλύπτεται πως εκείνοι οι τραχείς και σκληρόπετσοι άντρες είναι άνθρωποι πρόθυμοι να δείξουν κατανόηση και συμπόνια.

Ο Μακφέρσον ζωγραφίζει αριστοτεχνικά ή μάλλον στήνει αριστοτεχνικά μπροστά μας τους χαρακτήρες του, που (κάπου «στην άκρη του κόσμου», μέσα σε έναν ονειρικά ωραίο τόπο, που όμως δεν προσφέρει καμιά προοπτική για μια καλύτερη ζωή) ο καθένας με τον τρόπο του παλεύει με τη μοναξιά. Εξοικειωμένοι και δεμένοι από ένστικτο με τον τόπο τους, ξέρουν πως η φυγή στην πόλη μπορεί ίσως ν' αλλάξει το βιοτικό επίπεδο του ανθρώπου, όμως δεν μπορεί, αυτή και μόνο, να δώσει ένα νόημα στη ζωή. Η αναφορά στη θλιβερή ιστορία της Ιρλανδίας, μια ιστορία αναχωρήσεων και ξενιτεμών, δίνεται με το μοτίβο του νεκρού παιδιού, ένα μοτίβο που το συναντάμε συχνά στην ιρλανδική δραματουργία και το οποίο συνήθως συμβολίζει το αδιέξοδο, την έλλειψη πίστης στο μέλλον, που φορέας της φυσικά είναι τα νιάτα. Και στο κενό που αφήνει μια τόσο αναντικατάστατη απώλεια, ο Μακφέρσον τοποθετεί μια καινούρια ανθρωπιά, μια έντονη συνειδητοποίηση σχετικά με το νόημα της ζωής, την κατανίκηση της μικρότητας και του στείρου ατομισμού, μια προσπάθεια για κατανόηση και ψυχική ζεστασιά. Και σ' όλα αυτά, ο συγγραφέας αποφεύγει με μαεστρία τον εύκολο συναισθηματισμό, χάρη στο χιούμορ και την αυτοειρωνεία του. [...]

Μάλλον δεν υπάρχουν πολλά σύγχρονα θεατρικά έργα που να εκφράζουν μια τόσο πειστική και αβίαστη πίστη στην ανθρώπινη αλληλεγγύη. Ίσως, μάλιστα, ο Κόνορ Μακφέρσον είναι ένας από τους σπάνιους συγγραφείς που, μέσα από συγκεκριμένες ανθρώπινες ιστορίες, καταφέρνει να φτάσει σε ένα είδος κάθαρσης.

Ξαναδιαβάζοντάς τον προσεκτικά, διαπιστώνουμε πως ο νεαρός Ιρλανδός δραματουργός, που στις συνεντεύξεις και τις δημόσιες εμφανίσεις του δείχνεται τόσο σεμνός και συγκρατημένος, δεν είναι μόνο ένας δεξιοτέχνης του στυλ που πηγάζει από την παράδοση της ιρλανδικής πρόζας, αλλά παράλληλα μας αφηγείται και κάποιες συγκλονιστικές ιστορίες μ' έναν σύγχρονο, καθημερινό λόγο, συχνά μισοειπωμένο ή μισοαποσιωπημένο. Δεν αρκεί μόνο το ταλέντο, χρειάζεται και ευφυΐα για να τολμήσεις να κομίσεις ζεστασιά, συμπόνια, ως και μια κάποια αισιοδοξία, μέσα στην πλημμυρίδα της *shocking and fucking* δραματουργίας που έχει κατακλύσει τις θεατρικές μας σκηνές.

DARJA DOMINKUS

Μετάφραση από τα σλοβένικα: Λόισκα Αβαγιανού

Από το πρόγραμμα της παράστασης του *Φράγματος* στο Εθνικό Θέατρο της Σλοβενίας, Λιουμπλιάνα, 23 Απριλίου 2001.

Η μοναξιά, η απομόνωση με ελκύει και με απωθεί ταυτόχρονα. Επίσης, με φοβίζει. Αυτός είναι ο λόγος που γράφω συνήθως για σχετικά ηλικιωμένους ήρωες. Αυτοί διακυβεύουν περισσότερα. [...]
Ο παππούς μου καθόταν εκεί, μόνος. Ήμουν σχετικά ήσυχος, όταν ήμουν έφηβος. Μου άρεσε να πηγαίνω εκεί, στο Leitrim, να κάθομαι χωρίς να μιλάω και να κοιτώ τη φωτιά μαζί του. Κάποια στιγμή ξαφνικά μπορεί να έλεγε κάτι. Ή μπορεί και όχι. Πολλές φορές μπορεί να μου έλεγε μια ιστορία. Πάντα, όμως, ό,τι έλεγε ήταν σαν να βγαίνει μέσα από αυτήν την αίσθηση της απομόνωσης και της σιωπής. Νομίζω ότι αυτή η ατμόσφαιρα με άγγιξε, ήταν για μένα πολύ σημαντική. [...]
Στα νιάτα μου διάβαζα πολύ Μάμετ και προσπαθούσα να τον μιμηθώ. Μου έκανε εντύπωση η ταχύτητα και ο ρυθμός της γλώσσας (π.χ. στο Glengarry Glen Ross*). Όταν είσαι 18 χρονών, σου φαίνεται συναρπαστικό. Ήθελα να αιχμαλωτίσω κάτι από αυτόν το ρυθμό λοιπόν. Η άλλη επιρροή, ή μάλλον το άλλο πρότυπο, ήταν φυσικά ο Μπέκετ.*

CONOR McPHERSON

Αποσπάσματα από συνέντευξη στον Tim Adams,
The Observer, *4.2.2001.*

Όταν σπάει το φράγμα

Οι ήρωες του Φράγματος *του Μακφέρσον μιλούν και αφηγούνται. Το πρώτο συνιστά την καθημερινή λεκτική άσκηση, έναν τρόπο επαφής, ένα αναγκαίο κακό ή μια διασκέδαση. Το δεύτερο είναι η απόλυτη κυριαρχία πάνω στο χώρο και το χρόνο. [...] Όταν τα πρόσωπα του έργου μιλούν, είναι κοινοί άνθρωποι με μια λιγότερο ή περισσότερο ευτυχισμένη ζωή· όταν αφηγούνται, είναι δημιουργοί, μάγοι, κυρίαρχοι. [...] Χάρη στη μεταφορά, που έχει τις ρίζες της στις γοτθικές ιστορίες τρόμου, θα μπορούσαμε να πούμε πως η γλώσσα του* Φράγματος *είναι ένα υλικό προικισμένο με την ίδια μεταμορφωτική δύναμη που μεταβάλλει κάθε τόσο τον δόκτορα Τζέκυλ σε κύριο Χάυντ. Επιμένοντας σε αυτό το παράδειγμα, θα μπορούσαμε επίσης να πούμε πως οι ήρωες του έργου, παρόμοια με τον επιστήμονα του Στήβενσον, γνωρίζουν πολύ καλά το υλικό τους και ξέρουν να το χειρίζονται με μεγάλη ικανότητα, όμως τους είναι αδύνατο να κυριαρχήσουν απόλυτα σε αυτό. [...] Οι ήρωες του* Φράγματος *ζουν μέσα από τη γλώσσα. Για να κάνουν το άλμα τους στο μεταφυσικό, για να μεταπηδήσουν από το*

Με μια πρώτη ματιά, οι ήρωες του Μακφέρσον βρίσκονται έξω από το φρενιασμένο ρυθμό της σύγχρονης ζωής. Τέσσερις άντρες στην πιο απόμερη άκρη της γης, «τέρμα θεού», σε μια μικρή επαρχιώτικη παμπ. Ανάμεσά τους και μια άγνωστη. Ξένη.

Τι έχουν να πουν μεταξύ τους; Τίποτα το ιδιαίτερο. Τι λένε; Τα συνηθισμένα, αυτά που πάνε με μπίρα, με σναπς, και με την κατάθλιψη μιας βροχερής βραδιάς. Τουλάχιστον στην αρχή έτσι γίνεται.

Ύστερα όμως...Ύστερα, μες στο κενό κουβεντολόι, αρχίζουν να υφαίνονται κάποιες ασυνήθιστες ιστορίες για πνεύματα, για νεράιδες, για ξωτικά, για πεθαμένους που ανακατεύονται με τον κόσμο των ζωντανών. Ιστορίες φαντασμάτων, γεννημένες από τη φαντασία. Όχι μόνο από την προσωπική, ατομική φαντασία, αλλά κι από τη συλλογική φαντασία του μυθικού παρελθόντος. Οι ήδη ξαναμμένες από το αλκοόλ αντρικές κεφαλές γεμίζουν από έναν ηδονικό τρόμο. Οι πρωταγωνιστές του Μακφέρσον μας δίνουν την εντύπωση πως πέφτουν σε έκσταση αφηγούμενοι αυτές τις ιστορίες που μας φέρνουν στο νου κάποια απόκοσμα τοπία παλιών αλληγορικών πινάκων. Τι κάνει αυτούς τους χωριάτες να μιλούν όλο και περισσότερο; Μήπως έχουν βυθιστεί κι αυτοί στον υπόνομο των λέξεων της σύγχρονης επικοινωνίας;

Αν το δούμε επιφανειακά: ναι. Όχι όμως από πληροφορική πείνα, αλλά από την ανάγκη να κυριαρχήσουν πάνω στον κόσμο. Αυτό που τους ωθεί να αφηγούνται ιστορίες είναι η ζοφερή ακαθοριστία της ύπαρξης, όπου δεν μπορείς να βρεις μήτε γερό στήριγμα, μήτε σίγουρο αραξοβόλι. Αφηγούνται για να μην κυριαρχήσει το τίποτα της σιωπής. Λένε ιστορίες για να καλύψουν το κενό του υπάρχειν. [...]

Όταν μιλάει μόνο η σιωπή, τότε το λογικό σαλεύει. Πρέπει να αφηγούμαστε ιστορίες για να μην τρελαθούμε. Οι λέξεις –οι συνδεδεμένες με το μύθο ή την Ιστορία– είναι εχέγγυα φυσιολογικότητας, προστάτριες της ταυτότητας. Οι άντρες μιλούν επειδή φοβούνται αυτό που δεν έπραξαν, αυτό που *δεν συνέβη*. Και η γυναίκα;

Στο *Φράγμα* του Μακφέρσον, η Βάλερι είναι

το φωτεινό σινιάλο που οδηγεί στο σασπένς, στο απροσδιόριστο, στο μυστήριο. Με τη Βάλερι αντιλαμβανόμαστε πως το *Φράγμα* είναι ένα «αναλυτικό» δράμα, ένα δράμα όπου θα αποκαλυφθεί κάτι το μοιραίο και το άγνωστο· μέσα σε λίγες ώρες και σε έναν και μόνο χώρο. Και όντως αποκαλύπτεται. Ο θάνατος ενός παιδιού, η διάλυση ενός έρωτα. Το φράγμα έσπασε. Η Βάλερι δεν ήρθε σ' αυτήν την απόμερη γωνιά επειδή «αναζητά τη γαλήνη και τη σιωπή». Ήρθε επειδή φοβάται αυτό που *συνέβη*. Και γι' αυτήν επίσης οι ιστορίες, η αφήγηση ιστοριών είναι μια λύτρωση. «Αυτό είναι πολύ σημαντικό για μένα. Να ξέρω πως δεν είμαι ...τρελή», εξηγεί στον Φίνμπαρ.

Η Βάλερι είναι το μόνο πρόσωπο στο έργο του Μακφέρσον που παίρνει στα σοβαρά, μέχρι θανάτου στα σοβαρά, «αυτό που της συνέβη». Προσπαθεί να ξεπεράσει το χαμό του λατρεμένου πλάσματος, επαναφέροντάς το στη ζωή μονάχα γι' αυτήν, μονάχα για τις δικές της αισθήσεις, για τη δική της συνείδηση. Έτσι, ακούει τη νεκρή κόρη, τη βλέπει, θέλει να την προστατέψει μητρικά από τους κινδύνους, να είναι μαζί της. Η αφήγηση ιστοριών όπου δεν μπορεί κανείς να διαχωρίσει την ψευδαίσθηση από την αλήθεια, είναι για τη Βάλερι πιο σημαντικό από την αναπνοή. Μόλο που αυτό δεν μπορούν να το καταλάβουν απολύτως ο Τζακ, ο Μπρένταν, ο Τζιμ και ο Φίνμπαρ. (Και ποιος μπορεί να καταλάβει απολύτως τη Σεχραζάτ;)

Ο κύκλος των ομιλιών και συνομιλιών, που στο «έργο συνόλου» του Μακφέρσον δεν είναι μόνο κουβεντολόι αλλά οργανωμένη κατασκευή ιστοριών, κλείνει εδώ. Πρέπει να αφηγούμαστε...να αφηγούμαστε αδιάκοπα, επ' άπειρον. Είμαστε άνθρωποι, κι ως άνθρωποι είμαστε καταδικασμένοι στην αφήγηση (και στην ερμηνεία των αφηγουμένων). Απ' αυτήν την άποψη, τα πρόσωπα του *Φράγματος* αφηγούνται μια πολύ σπουδαία ιστορία. Μια ιστορία σχετικά με την «καθαρότητα» της γλώσσας, χάρη στην οποία ο άνθρωπος κατορθώνει να βιώσει τη ζωή και το θάνατο και με την οποία σπάει το φράγμα ανάμεσά τους.

MILAN DEKLEVA

Μετάφραση από τα σλοβένικα: Λόισκα Αβαγιανού.

Το κείμενο αυτό, όπως και εκείνο της διπλανής στήλης, είναι από το πρόγραμμα της παράστασης του *Φράγματος* στο Εθνικό Θέατρο της Σλοβενίας, Λιουμπλιάνα, 23 Απριλίου 2001

γραμμικό χρόνο στη διάσταση όπου συνυπάρχουν όλες οι χρονικές κατηγορίες, δεν έχουν ανάγκη από στυλιζαρισμένες, ατόφιες ποιητικές δομές. Αυτό που χαρακτηρίζει την τέχνη του Μακφέρσον είναι το ότι συνένωσε τη σύγχρονη ομιλούμενη γλώσσα με την πανάρχαια, σχεδόν μυθική, δύναμη της προφορικής αφήγησης κι έτσι αποκατέστησε και τις δύο στην πλήρη δύναμή τους· η ζωντανή δομή και η δυναμική της ομιλούμενης γλώσσας εμπλουτίστηκαν και εξευγενίστηκαν, και τα αρχαϊκά μοντέλα απόκτησαν και πάλι ζωή.

TATJANA STANIC

Από τις δοκιμές του έργου στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης».

Το αγγελούδι και ο διαβολάκος

«Η φιλοσοφία μού δίδαξε ένα είδος πνευματικής ταπεινοφροσύνης. Δεν είμαστε τόσο σοφοί ή τόσο ενημερωμένοι όσο θεωρούμε ότι είμαστε. Νιώθω ότι δεν γνωρίζω πολλά και πιστεύω ότι αυτό είναι καλό όταν γράφεις μονολόγους. Δεν νιώθω κανέναν περιορισμό».

Ο Κόνορ Μακφέρσον κάθεται σ' ένα μικρό τραπέζι απέναντί μου, στο εστιατόριο Joe Allen, στην περιοχή της Νέας Υόρκης όπου είναι συγκεντρωμένα τα περισσότερα θέατρα, και ανοίγει ένα απόκομμα εφημερίδας. [...] Ο αναγνωρισμένος νέος Ιρλανδός συγγραφέας είναι νεόφερτος στην αμερικανική θεατρική σκηνή. [...] Για ένα παιδί-θαύμα 26 ετών που τα έργα του έχουν κάνει θραύση στο Λονδίνο, ο Μακφέρσον δεν έχει την υπεροψία που θα περίμενε κανείς. Φαίνεται πολύ συμπαθητικός και άβγαλτος για τον κόσμο της αμερικάνικης showbiz. Πτυχιούχος φιλοσοφίας, ο Μακφέρσον έχει σταθερό βλέμμα και είναι αληθινά σεμνός, ένας συγγραφέας με ευαισθησία, χιούμορ και τόλμη. [...]

Το πρώτο του έργο που παίχτηκε στην Αμερική είναι το *St Nicholas*, ένας εκτενής μονόλογος για έναν αλκοολικό Ιρλανδό συγγραφέα που βρίσκει τον αληθινό του «προορισμό»: προμηθεύει σε βαμπίρ πτώματα νέων ανθρώπων. [...] Με το *Φράγμα* ο Μακφέρσον έγραψε ένα έργο με ιστορίες που διαπλέκονται μεταξύ τους, το οποίο έχει δομή ανάλογη με αυτήν ενός κουιντέτου μουσικής δωματίου. Τέσσερις άντρες και μια γυναίκα από το Δουβλίνο, η Βάλερι, συναντώνται σε μια παμπ της επαρχίας, όπου ανταλλάσσουν ιστορίες, μετριάζοντας με αυτές ο καθένας τη μοναξιά του άλλου. Στη μια πλευρά του φράγματος όλα είναι ήρεμα, στην άλλη το νερό τρέχει ορμητικά. «Πρόκειται για μια απόπειρα εκτόνωσης», εξηγεί ο συγγραφέας. [...] Το *Φράγμα* αποτελεί μια ανάμνηση των επαρχιακών ιρλανδέζικων παμπ, τις οποίες έμαθε ο Μακφέρσον να αγαπά ως αγόρι, όταν επισκεπτόταν το χήρο παππού του στο Leitrim, μια απομακρυσμένη επαρχία στα δυτικά της Ιρλανδίας.

Στον πυρήνα του, το *Φράγμα* είναι μια ιστορία για το πώς οι άνθρωποι συμπαραστέκονται ο ένας στον άλλο και ξεχνούν τις έγνοιες και τα βάσανά τους μέσα σε έναν κόσμο α-

Από τις δοκιμές του έργου στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης».

πομόνωσης και απελπισίας. Με τη ζεστασιά του ποτού, οι θαμώνες της παμπ προσπαθούν να εντυπωσιάσουν τη Βάλερι με μια σειρά από ιστορίες με φαντάσματα. Στη συνέχεια, είναι η σειρά της Βάλερι. «Νομίζω ότι κατά κάποιο τρόπο είναι αναγκασμένη να πει την ιστορία της, λόγω της όλης εξέλιξης της βραδιάς. Αισθάνεται την ανάγκη να την αφηγηθεί», λέει ο Μακφέρσον. Και συνεχίζει: «Το έργο βασίζεται σε μια πολύ απλή ιδέα. Ένας άνθρωπος χρειάζεται υποστήριξη και παρηγοριά και βρίσκει το μέρος που του προσφέρει και τα δύο». [...]

Ο Μακφέρσον είναι δουβλινέζος συγγραφέας μέχρι το κόκαλο. Το Δουβλίνο όμως είναι έτοιμο για αυτόν το συγγραφέα; Είναι πολύ πιο εύκολο να ανεβούν τα έργα ενός Ιρλανδού εκτός της πατρίδας του, όπως ακριβώς και στα χρόνια του Σων Ο' Κέιζι. «Στο Δουβλίνο ήταν αδύνατο να ανεβεί έργο μου, και έτσι αναγκάστηκα να στραφώ στο Λονδίνο. Υπάρχει μεγαλύτερη αγορά εργασίας για νέες δουλειές και νέους ανθρώπους εκεί», αναφέρει ο Μακφέρσον. [...]

Ορισμένα ερωτήματα που τον απασχολούν πολύ είναι εμφανή και στα προγενέστερα του *Φράγματος* έργα του. Στο πρωτόλειό του *Rum and Vodka*, ένα μονόλογο, ο αφηγητής –ένας πατέρας που αφήνει την οικογένειά του, για να πάει σε μια γιορτή οινοποσίας– λέει για ένα φοιτητή θεάτρου: «Τον ρώτησα για τη σχέση θεάτρου και πραγματικότητας. Νόμιζα ότι θα είχε μια απάντηση, αλλά μιλούσε για 10 λεπτά λέγοντας όλο βαρετά πράγματα». Πράγματι, το κρίσιμο θέμα της σχέσης θεάτρου και πραγματικότητας διαπερνά όλο του το έργο. Το *Rum and Vodka* λειτουργεί ως πρότυπο για τους κατοπινούς μονολόγους του συγγραφέα.

Ο Μακφέρσον περιγράφει τους μονολόγους του σαν παιχνίδια που ανιχνεύουν ηθικά ερωτήματα. «Μας δίνουν τη δυνατότητα να εξετάσουμε τις συνέπειες χωρίς να πρέπει να τις υποστούμε», λέει.

Διαβάζοντας κανείς τα δημοσιευμένα έργα του και τους προλόγους του, διαπιστώνει ότι το θέατρο έχει, παραδόξως, τόσο μεγαλύτερη απήχηση, όσο λιγότερο φαίνεται να μιμείται την πραγματικότητα. Το θέατρο του Μακφέρσον δεν προσπαθεί να μιμηθεί την πραγματικότητα. Υπάρχει αυτόνομα, ως αυτόνομος χώρος, στον οποίο μπορεί μια φωνή να μιλήσει με τον πιο στοιχειώδη τρόπο. «Συνειδητά έγραψα μονολόγους. Ένιωσα ότι η μονολογική μορφή σου δίνει δυνατότητες που δεν σου προσφέρει ο διάλογος. Είναι λυτρωτικό να ακούς ιστορίες στο θέατρο. Είναι προκλητικό για κάποιον να απευθύνεται στο κοινό, να μην το αγνοεί. Οι θεατές είναι ο δεύτερος ήρωας του έργου. Χαίρομαι που σκηνοθέτησα ο ίδιος τους μονολόγους. Προσπαθώ να κάνω τον ηθοποιό να πιστέψει την ιστορία. Ως σκηνοθέτης προσπαθώ να μην επεμβαίνω πολύ, ώστε να μην έχει η παράσταση τη στάμπα του σκηνοθέτη».

Μέρος της ελευθερίας του δραματουργού Μακφέρσον έρχεται από τη σχέση του με τη φιλοσοφία. «Νομίζω ότι μου δίδαξε ένα είδος πνευματικής ταπεινοφροσύνης. Δεν είμαστε τόσο σοφοί ή τόσο ενημερωμένοι όσο θεωρούμε ότι είμαστε. Νιώθω ότι δεν γνωρίζω πολλά και πιστεύω ότι αυτό είναι καλό όταν γράφεις μονολόγους. Δεν νιώθω κανέναν περιορισμό».

Το θέατρο του Μακφέρσον δημιουργεί μια στενή σχέση μεταξύ σκηνής και πλατείας. Είναι βέβηλα εξομολογητικό. Οι πρωταγωνιστές του είναι άνθρωποι που θα μπορούσες να συναντήσεις σε ένα μπαρ, που πίνουν πολλή μπίρα και αφηγούνται ιστορίες λες και η ζωή τους εξαρτάται από αυτές. [...]

«Όλοι έχουμε την ανάγκη της λύτρωσης», αναφέρει ο Μακφέρσον. «Μας μάθανε ότι η ίδια η ύπαρξή μας προσβάλλει το Θεό. Πιστεύω ότι λόγω της ανατροφής μας, από παιδιά νιώθουμε πολύ κακοί άνθρωποι. Μας ενδιαφέρει διαρκώς ο τρόπος συμπεριφοράς. Και όταν σε ενδιαφέρουν συμπεριφορές, σε ενδιαφέρουν χαρακτήρες. Και όταν σε ενδιαφέρουν χαρακτήρες, σε ενδιαφέρουν ιστορίες. Οι ιστορίες μάς βοηθούν στην προσπάθεια που κάνουμε να καταλάβουμε την τρομακτική ενοχή που νιώθουμε. Ντρεπόμαστε φοβερά για τον εαυτό μας. Φοβόμαστε τον εαυτό μας και γι' αυτό κατά κάποιο τρόπο τον εκθέτουμε. Ξέρετε, ένας διαβολάκος στον ένα ώμο και ένα αγγελούδι στον άλλο».

Αυτός ο διχασμός είναι αποκαλυπτικός. Βοηθά να καταδειχθεί ένα παράδοξο ανάμεσα στον Μακφέρσον και τα έργα του. Πώς ένα τόσο καλό παιδί σκέφτεται και γράφει τόσο ασελγείς και προκλητικές ιστορίες; Με τα κοντά κόκκινα μαλλιά του και το σοβαρό βλέμμα του, ο Μακφέρσον θα μπορούσε να είναι ένας μετρημένος νεαρός καθηγητής που βρίσκεται εδώ σε εκπαιδευτική άδεια. Ωστόσο, οι πρώτοι του μονόλογοι είναι αλλόκοτοι και μυστηριώδεις. Φαντάζεται κανείς το μικρό διαβολάκο να ξεπηδά από τον αριστερό ώμο του Μακφέρσον και να αρπάζει την πένα. Η δραματική ένταση στους μονολόγους πηγάζει από τις συνέπειες κάποιου αμαρτήματος ή κάποιας παράβασης. Με το *St Nicholas*, αυτό το μοτίβο κορυφώνεται. Το *Φράγμα*, ωστόσο, είναι ένα τελείως διαφορετικό ως προς αυτό το σημείο έργο.

Είναι σαν να συνεργάζονται για πρώτη φορά, σ' αυτό το έργο, το αγγελούδι και ο διαβολάκος –σαν να έκαναν συμφωνία, να έδωσαν τα χέρια και να κάθισαν δίπλα-δίπλα στο τραπέζι της συγγραφής. Πρόκειται για ένα ποιητικό έργο δωματίου, που μιλά για ανθρώπους που έχουν ανάγκη από συντροφιά και τη βρίσκουν σε μια ήρεμη πόλη της δυτικής Ιρλανδίας, όπου η γη είναι βραχώδης και έρημη. Και το βράδυ, όταν βρέχει, συνειδητοποιείς πως ο ποταμός Shannon περνά μέσα από ένα τοπίο γόνιμο για φαντάσματα.

PAMELA RENNER

Μετάφραση: Σοφία Ευτυχιάδου

"Haunts of the Very Irish",
άρθρο στο περιοδικό *American Theatre*,
τ. 15, αρ. 6, Ιούλιος-Αύγουστος 1998, σελ. 20-21, 62-63.

Η ποιητική του «άναρθρου»

Για τον Μακφέρσον το θέατρο σχετίζεται με την πράξη της αφήγησης, με χαρακτήρες που αγωνίζονται να ξεπεράσουν αντιξοότητες, για να βρουν την κοινότητα, την ευτυχία, τον έρωτα.

Πολλοί έχουν μιλήσει για το ταλέντο του Μακφέρσον στην αφήγηση. Η αφηγηματική ικανότητα ορισμένων σύγχρονων θεατρικών συγγραφέων μπορεί να περάσει απαρατήρητη· κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν ισχύει για την περίπτωση του Μακφέρσον. Ο Νίκολας Γκρην, κριτικός θεάτρου και καθηγητής αγγλικής φιλολογίας στο Τρίνιτι Κόλετζ του Δουβλίνου, σημειώνει: «Πιστεύω ότι η δύναμη του έργου του έγκειται στην παρουσία του αφηγητή, στη δυνατότητα του αφηγητή να έρχεται σε άμεση επαφή με το κοινό. Πρόκειται για μια τεχνική που αναπτύχθηκε στο έπακρο από τον Μπράιαν Φρίελ στο *Faith Healer*. Η μονολογική μορφή, την οποία χρησιμοποιεί κατά κόρον ο Μακφέρσον, μπορεί να είναι περιοριστική, ταυτόχρονα όμως είναι εξαιρετικά θεατρική».

Τα παλιότερα έργα του, όπως το *This Lime Tree Bower*, βρήκαν φανατικούς οπαδούς ακριβώς επειδή βασίζονται στη μορφή του μονολόγου. Ακόμη και το τελευταίο έργο του, το *Port Authority*, δομείται από τρεις μονολόγους, που εκφέρονται από τρεις διαφορετικούς χαρακτήρες. Για κάποιους, όπως την Κάρν Φίσερ, διευθύντρια του περιοδικού *Irish Theatre*, οι μονόλογοι του Μακφέρσον είναι στην ουσία αντιθεατρικοί. Ο Ίαν Ρίκσον, αντίθετα, δεν συμφωνεί καθόλου: «Πιστεύω ότι πρόκειται για μια πολύ συντηρητική ανάλυση, για κριτική από αντίδραση. Όταν η γραφή είναι τόσο δυνατή όσο του Κόνορ, έχουμε υπέροχο θέατρο. Πιστεύω ότι είναι ξεχωριστός θεατρικός συγγραφέας. Καθιστά το ιδιαίτερο, δραματικό».

Τα έργα του Μακφέρσον έχουν πολύ χιούμορ, ταυτόχρονα όμως υπάρχει ένα ενδιαφέρον για την πολυπλοκότητα της ηθικής επιλογής και τις δυσκολίες της. Ένας απόφοιτος της Φιλοσοφικής Σχολής, του οποίου η διπλωματική εργασία είχε ως θέμα τη φιλοσοφία του ηθικού ωφελιμισμού, είναι εύλογο να έχει τέτοιου είδους ανησυχίες. [...]

Ο ίδιος ο Μακφέρσον, όμως, μιλά για το θέατρό του με πολύ πιο απλούς όρους. Γι' αυτόν το θέατρο σχετίζεται με την πράξη της αφήγησης, με χαρακτήρες που αγωνίζονται να ξεπεράσουν αντιξοότητες, για να βρουν την κοινότητα, την ευτυχία, τον έρωτα. «Συνήθως γράφω συνεχώς για τα ίδια πράγματα», λέει. «Γράφω για ανθρώπους που προσπαθούν να επικοινωνήσουν με άλλους ανθρώπους και που πιθανόν αισθάνονται τύψεις, επειδή σ' αυτήν τους την προσπάθεια παρεμβάλλεται ο εγωισμός τους. Οι άνθρωποι επιζητούν ένα είδος λύτρωσης. Το *Dublin Carol* μιλά για αυτήν ακριβώς τη δυσκολία που έχει κάποιος να αποδεχτεί την κοινότητα και να αφήσει τον εαυτό του να γίνει μέρος της και να ευτυχήσει».

Στο θέατρο του Μακφέρσον συνδυάζεται η αινιγματική και ατελής πραγματικότητα της καθημερινής μας ζωής με μια θεατρική εικόνα, γεμάτη με τη συμπάθεια και την ευσπλαχνία που σηματοδοτούν το μεγάλο θέατρο. Αυτό το θέατρο έχει μια θεραπευτική λειτουργία, κι αυτό το γνωρίζει ο Μακφέρσον: «Πιστεύω ότι όλες οι ιστορίες έχουν μια θεραπευτική ιδιότητα, επειδή αυτό που λένε είναι ότι δεν είμαστε μόνοι. Όταν ένα θεατρικό έργο ή μια παράσταση λειτουργεί, δημιουργεί και προσδιορίζει μια κοινότητα. Στην αρχή της βραδιάς, όλοι εισέρχονται στο θέατρο ως μεμονωμένα άτομα· οι ηθοποιοί δεν έχουν ακόμη επαφή με το κοινό. Μέχρι το τέλος της παράστασης, όμως, αν όλα έχουν λειτουργήσει σωστά, όλοι βγαίνουν σαν να ανήκουν στην ίδια ομάδα. Αισθάνεσαι ότι είσαι άνθρωπος και ότι είναι καλό να είσαι άνθρωπος. Μετά την παράσταση μπορεί κανείς να αποκτήσει θετική άποψη ακόμη και για ανθρώπους που θεωρούσε εχθρούς του».

Σ' αυτό το θέατρο δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για την ανάδυση της ανθρώπινης αδυναμίας και ατέλειας. Πρόκειται για έναν κόσμο μοναχικών ανθρώπων και αλκοολικών, ένα χώρο ηθικής αμφισημίας και γέλωτα. Οι χαρακτήρες του Μακφέρσον χρησιμοποιούν ένα δουβλινέζικο ιδίωμα αναζητώντας ψηλαφητά κάποια μορφή έκφρασης μέσω του «άναρθρου». Όπως ο αμερικανός συγγραφέας Ντέιβιντ Μάμετ, ο Μακφέρσον κατέστησε το κόμπιασμα εύγλωττο. «Η αδυναμία ορθής άρθρωσης του λόγου είναι κυρίαρχο στοιχείο των έργων μου. Πολύ συχνά οι θεατές συμπαθούν περισσότερο αυτούς ακριβώς τους χαρακτήρες που έχουν αυτή την αδυναμία. Ο Μπρένταν, ο μπάρμαν στο *Φράγμα*, μιλά ελάχιστα, και όμως ο κόσμος συμμερίζεται το πρόβλημά του. Προσπαθώ να βγάλω το απόσταγμα όλων όσα θέλουν να πουν οι άνθρωποι. Όλα τα *α, μμμ* και οι παύσεις στα έργα μου αναζητούν την ποιητική του *άναρθρου*» σημειώνει.

Στο θέατρο του Μακφέρσον το συνηθισμένο γίνεται ξανά ιδιόμορφο. [...] Πρόκειται για έναν χώρο όπου ακόμη και ο χαρτοπολτός μπορεί να φτιάξει ένα σπίτι, έστω και εύθραυστο. Ένα χώρο όπου μιλά η φαντασία.

IAN KILROY

Μετάφραση: Σ. Ε.

The Irish Times, 30.9.2000

Η γοητευτική λύτρωση του αλκοόλ

ΦΙΝΜΠΑΡ: Στα μέρη μας όλο τέτοια ακούς. Παλιές ιστορίες και σαχλαμάρες. Δε σημαίνουν και τίποτα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ: Αυτή όμως είναι ωραία ιστορία.
(Από το *Φράγμα*)

Τέσσερις επαρχιώτες Ιρλανδοί και μια Δουβλινέζα –όλοι ανάμεσα στα τριάντα και στα πενήντα– περνούν ένα βράδυ σ' ένα μικρό επαρχιακό μπαρ. Καθώς ανακατεύουν τη μπίρα, το ουΐσκυ, το κρασί και το μπράντυ, η γλώσσα τους λύνεται και αραδιάζουν πέντε ιστορίες, στις οποίες έχουν παντρέψει την πραγματικότητα με τη φαντασία.

Οι παραπάνω αράδες θα μπορούσαν να αποτελέσουν μια μικρή περίληψη του *Φράγματος* του Κόνορ Μακφέρσον. Και εύλογα θα αναρωτιόταν κανείς τι είναι αυτό που καθιστά το συγκεκριμένο έργο τόσο ξεχωριστό και αγαπητό όπου κι αν παίζεται· σε τι οφείλει το λαϊκό του χαρακτήρα ένα έργο που –μάλλον– βασίζεται σε κάποιες περίεργες τοπικές διηγήσεις, όπου το φυσικό και το υπερφυσικό στοιχείο αλληλοσυμπληρώνονται. Ας πάρουμε, όμως, τα πράγματα από την αρχή.

Για το φράγμα του τίτλου γίνεται λόγος μόνο σε τρία σημεία του έργου. Καταρχάς, στις αρχικές σκηνικές οδηγίες, όπου δηλώνεται ότι μια μαυρόασπρη φωτογραφία στον πίσω τοίχο δείχνει «κόσμο στημένο δίπλα σ' ένα νεοχτισμένο φράγμα». Αργότερα, τη συγκεκριμένη φωτογραφία σχολιάζουν ο Φίνμπαρ και ο Μπρένταν, δύο από τους ήρωες του έργου:

*ΦΙΝΜΠΑΡ (*Πηγαίνοντας προς τις φωτογραφίες*): Αυτό είναι το φράγμα. Ρε συ, Μπρένταν, πότε είναι αυτή;*
ΜΠΡΕΝΤΑΝ: Εμμ, αυτή είναι το '51.
ΦΙΝΜΠΑΡ: 1951. Το φράγμα. Το ποτάμι. Το φράγμα έγινε για να ρυθμίζει το νερό, για την παραγωγή ενέργειας, εδώ στην περιοχή.

Σαράντα πέντε χρόνια περίπου από τη δημιουργία του φράγματος, σ' ένα μικρό μπαρ της περιοχής, που αποτελεί μέρος του σπιτιού στο αγρόκτημα του Μπρένταν, συναντιούνται οι ήρωες του έργου. Ο πενηντάρης Τζακ, ο σαραντάρης Τζιμ και ο τριαντάρης Μπρένταν έχουν μείνει «κολλημένοι στο βάλτο να ξύνουν τη μύτη τους», όπως λέει χαρακτηριστικά ο σχεδόν πενηντάρης Φίνμπαρ, που αρκετά νωρίς πήγε στη γειτονική επαρχιακή πόλη, όπου παντρεύτηκε και πλούτισε. Χωρίς οικογενειακές υποχρεώσεις ο Τζακ και ο Μπρένταν (ο Τζιμ ζει με τη μάνα του), μαζεύονται στο μπαρ του Μπρένταν για ποτό και παρέα· φέρνουν συχνά το λόγο στο γάμο –ιδίως για τον νεότερο, τον Μπρένταν-, αλλά μάλλον πάντα καταλήγουν ότι ίσως είναι καλύτερα να' ναι κανείς μόνος. Πάντως, όπως δηλώνει ο Τζακ στο τέλος του έργου, τα περάσματα από το μπαρ του Μπρένταν γίνο-

Από τις δοκιμές του έργου στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης».

Άρχισα να σκέφτομαι για ποιο λόγο μια τόσο μικρή χώρα έχει βγάλει τόσο πολλούς και μεγάλους θεατρικούς συγγραφείς. Είναι φοβερό. Ο πληθυσμός της Ιρλανδίας είναι μικρότερος από τέσσερα εκατομμύρια. Τον περασμένο αιώνα, όμως, η Ιρλανδία έβγαλε έναν Συντζ, έναν Ο'Κέιζι, έναν Σω, έναν Ουάιλντ, έναν Μπέκετ, έναν Τζόυς, έναν Φρίελ, έναν Τομ Μέρφι, έναν Μπίλι Ρος, έναν Σεμπάστιαν Μπάρι, για να αναφέρω μόνο μερικούς. Τα έργα τους επηρέασαν τη διαμόρφωση του τρόπου σκέψης των ανθρώπων και παίζονται σε όλο τον κόσμο. Πού οφείλεται αυτή η δυσαναλογία; Παρόλο που αρκετοί από τους παραπάνω ήταν προτεστάντες, πιστεύω ότι το φαινόμενο σχετίζεται με το γεγονός ότι όλοι μεγάλωσαν σε μια χώρα που ο καθολικισμός είναι κυρίαρχο στοιχείο της κουλτούρας της. Όταν σε ηλικία τεσσάρων χρόνων άρχισα να πηγαίνω στο σχολείο, μου εμφύσησαν την πεποίθηση ότι είμαι ένας πολύ κακός άνθρωπος. Μου είπαν ότι θα ήμουν τυχερός αν με συγχωρούσε ο Θεός. Με ανάγκασαν να εξομολογηθώ σε έναν ιερέα. Μέχρι τα εννέα μου χρόνια, η σωματική ποινή ήταν νόμιμη. Μεγάλωσα σε μια

Έρση Βασιλικιώτη

Νίκος Λύτρας

Στάθης Μαυρόπουλος

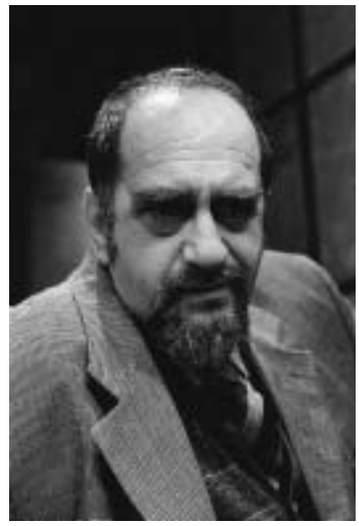
νται για να σιγουρευτούν ότι υπάρχει κάποιος... Τέτοιες στιγμές, υπό την επήρεια του αλκοόλ, αφηγούνται παλιές ιστορίες της περιοχής με νεράιδες και φαντάσματα. Το βράδυ όπου διαδραματίζεται το έργο παρακολουθούμε τους ήρωες να καταφθάνουν στο μπαρ: πρώτα ο Μπρένταν με τον Τζακ, στη συνέχεια ο Τζιμ, τέλος ο Φίνμπαρ με τη Βάλερι.

Προτού μαζευτούν και οι πέντε στο μπαρ, ο λόγος αναλώνεται σε κουβέντες καθημερινές, που φαίνονται τυχαίες και ανούσιες, αλλά που κατά βάθος αποτελούν τα όρια της μονότονης ζωής των τριών μοναχικών επαρχιωτών. Ο Μπρένταν και ο Τζακ συνομιλούν στην πρώτη σκηνή για τον καιρό, τις οικογενειακές υποχρεώσεις του Μπρένταν με τις αδελφές του, τα στοιχήματα των ιπποδρομιών (από τις λίγες διασκεδάσεις του Τζιμ και του Τζακ) και την περίεργη σχέση του Φίνμπαρ με την καινούργια ένοικο ενός εγκαταλελειμμένου σπιτιού της περιοχής. Με την είσοδο του Τζιμ, η κουβέντα ξαναρχίζει ένα δεύτερο κύκλο για τον καιρό, για τις οικογενειακές υποχρεώσεις του Τζιμ με τη μάνα του, τη σχέση του Φίνμπαρ με τη Δουβλινέζα, καθώς και τον τουρισμό της περιοχής. Ελάχιστα πράγματα έχουν να πουν οι ήρωες· λες και κάτι τους εμποδίζει να εκφραστούν, τους σταματά, τους φράσσει το στόμα και ωθούνται στην επανάληψη. Μικρές φράσεις, παύσεις, ανολοκλήρωτες προτάσεις. Και φυσικά, κυρίαρχος είναι ο λόγος για το αλκοόλ. Η μπίρα και το ουΐσκυ ρέουν άφθονα. Από το άνοιγμα της αυλαίας παρακολουθούμε τον Τζακ να προσπαθεί να γεμίσει το ποτήρι του από το βαρέλι της Γκίνες, ενώ από την τρίτη πρόταση του έργου –και κατά συχνά διαστήματα– η κουβέντα γυρίζει στο ποτό. Κεράσματα, σχόλια για την ποιότητα της μπίρας, χαρακτηρισμοί των ανθρώπων ανάλογα με τις προτιμήσεις τους στο ποτό γεμίζουν αρκετές σελίδες του έργου. Σε κάθε γύρο, μάλιστα, φαίνεται να χαλαρώνουν, ν' αφήνονται στο γλυκό θόλωμα της μέθης, να επιχειρούν να σπάσουν το φράγμα των κοινοτοπιών και των βαρετών κοινωνικών σχολίων. Μοιάζει να πλήττουν έχοντας κουβέντες στοιβαγμένες μέσα τους, σαν τον καβαφικό ηγεμόνα· θέλουν να εκφραστούν διαφορετικά, να «παραμυθιάσουν» τους υπόλοιπους, να δημιουργήσουν ατμόσφαιρα, να δημιουργήσουν ιστορίες, να δημιουργήσουν ζωή. Και επειδή «σηκώνουν ποτό όλα αυτά», όπως χαρακτηριστικά λέει οΤζακ, συνεχίζουν να πίνουν και να μπερδεύουν μάλιστα τα ποτά.

Οι ιστορίες, βέβαια, αρχίζουν, όταν καταφθάνουν στο μπαρ ο Φίνμπαρ και η Βάλερι, η τριαντάρα Δουβλινέζα που μόλις έχει νοικιάσει ένα παλιό σπίτι της περιοχής. Μετά τις πρώτες απαραίτητες συστάσεις και τα αναγκαία κεράσματα, ο λόγος περνά για άλλη μια φορά στο κοινότοπο θέμα των στοιχημάτων στις ιπποδρομίες, θέμα που δίνει την ευκαιρία στους τρεις μεγαλύτερους της παρέας να κάνουν επίδειξη της δηκτικότητας των πειραγμάτων τους, θέλοντας –ίσως– να κερδίσουν την προσοχή της Βάλερι. Το θέμα όμως είναι ανούσιο και –το πιο σημαντικό– οι ήρωες δεν έχουν σπάσει ακόμα το φράγμα του νου και της ψυχής τους, δεν έχουν χαλαρώσει, δεν έχει δείξει ο καθένας τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του, την τρέλα του, τα πά-

Γιάννης Μόχλας

Δημήτρης Ναζίρης

Έφη Σταμούλη

θη του, δεν έχουν ξεδιπλώσει τα μυστικά τους. Οι ιστορίες, λοιπόν, αποτελούν τη σανίδα σωτηρίας των αντρών στην προσπάθειά τους να κάνουν ενδιαφέρουσα τη βραδιά στη Βάλερι και να την εντυπωσιάσουν.

Στο *Φράγμα* λέγονται πέντε ιστορίες: η πρώτη και η πέμπτη από τον Τζακ, η δεύτερη από τον Φίνμπαρ, η τρίτη από τον Τζιμ και η τέταρτη από τη Βάλερι. Ο κάθε αφηγητής προσπαθεί να δημιουργήσει ατμόσφαιρα και συχνά αρέσκεται να επιμένει σε λεπτομέρειες, μια και αυτές είναι που μετράνε και δημιουργούν ευχαρίστηση στους ακροατές, όπως επισημαίνει ο Τζακ. Οι πέντε ιστορίες διακρίνονται για την κλιμάκωσή τους από το υπερφυσικό στο πραγματικό. Ο ρόλος της Βάλερι είναι καθοριστικός, εφόσον επιμένει να τις ακούσει και –αρκετά συχνά– ζητά επεξηγήσεις και πρόσθετες πληροφορίες. Μόνο στην πρώτη ιστορία δεν πρωταγωνιστούν οι ήρωες. Τοποθετείται στα 1910 ή 1911 και πρόκειται για περιστατικό που έζησε στα παιδικά της χρόνια –όπως λέει ο Τζακ– η νεκρή ιδιοκτήτρια του σπιτιού που νοικιάζει η Βάλερι. Η ιστορία περιστρέφεται γύρω από το θέμα των ξωτικών, που είχαν συγκεκριμένα περάσματα στην περιοχή, μέχρι να κατέβουν στην παραλία για να κάνουν το μπάνιο τους. Πάντως, τα ξωτικά –δηλώνεται στο τέλος της αφήγησης του Τζακ– εξαφανίστηκαν από την περιοχή, όταν χτίστηκε το φράγμα (πρόκειται για την τρίτη αναφορά της λέξης του τίτλου μέσα στο έργο)· φαίνεται πως το τεχνητό κατασκεύασμα αποτελούσε εμπόδιο στους φυσικούς τους δρόμους.

Στην ιστορία του Φίνμπαρ ήρωες είναι ένα μικρό κορίτσι, η Νάιαμ, και ο ίδιος ο αφηγητής. Η μικρή έχει την ικανότητα να διακρίνει το φάντασμα μιας νεκρής κατάκοιτης γριάς, η οποία τη φρόντιζε παλιά. Δημιουργεί μάλιστα αναστάτωση με τα οράματά της στη μάνα της και στον νεαρό –τότε– Φίνμπαρ, μια και ο θάνατος της γριάς γίνεται γνωστός μετά την υστερική συμπεριφορά της Νάιαμ. Η ιστορία, πάλι, του Τζιμ διαδραματίζεται σε νεκροταφείο, αφορά την απαίτηση ενός έκφυλου νεκρού να ταφεί στον τάφο ενός μικρού κοριτσιού και αποτελεί προσωπική εμπειρία του αφηγητή.

Ως αυτό το σημείο, το παράξενο και ο τρόμος προκαλούνται από την παρέμβαση υπερφυσικών στοιχείων, που κάποια πρόσωπα έχουν την ικανότητα να διαισθάνονται ή και να αντιλαμβάνονται.

Οι ήρωες-αφηγητές υπήρξαν ή αυτήκοοι ή αυτόπτες μάρτυρες σ' αυτές· και, πάντως, κανένας τους δεν ήταν πρωταγωνιστής της ιστορίας. Η επόμενη, όμως, ιστορία σχετίζεται με κάτι πολύ προσωπικό και «πολύ σημαντικό» της Βάλερι. Η μοναδική γυναίκα της παρέας, αφού παρουσιάσει σε λίγες γραμμές τα στοιχεία ταυτότητάς της, διηγείται την ιστορία του θανάσιμου ατυχήματος της κόρης της καθώς και του τηλεφωνήματος που πήρε απ' αυτήν μετά το θάνατό της. Το καινούργιο στοιχείο στην τέταρτη ιστορία είναι ότι η Βάλερι χρησιμοποιεί με έντεχνο τρόπο στοιχεία από τις τρεις προηγούμενες ιστορίες: για παράδειγμα, η κόρη της είχε το ίδιο όνομα με το κορίτσι της δεύτερης ιστορίας, λάτρευε το κολύμπι όπως τα ξωτικά

εργατική συνοικία και οι ίδιοι καθηγητές που μας δίδασκαν θρησκευτικά μας χτυπούσαν κιόλας. Σαν παιδί ήμουν συνηθισμένος να με χτυπά ένας ενήλικας κάθε μέρα. Ορισμένοι χρησιμοποιούσαν τα χέρια τους, άλλοι βέργες. Θυμάμαι την εξάντληση στο πρόσωπο ενός δασκάλου μου αφού είχε δείρει όλη την τάξη, επειδή μιλούσαμε μεταξύ μας, όταν βγήκε για λίγο από την αίθουσα. Όταν σε μια τέτοια ευαίσθητη ηλικία σε κάνουν διαρκώς να πιστεύεις ότι είσαι κακός και σου δημιουργούν συνεχώς τύψεις, είναι αναπόφευκτο ότι θα αρχίσεις να σκέφτεσαι για το ποιόν του χαρακτήρα σου. Είμαι καλός άνθρωπος; Και έτσι αρχίζεις να σκέφτεσαι χαρακτήρες. Η παράδοση της αφήγησης ιστοριών στην Ιρλανδία είναι πολύ ισχυρή. Οι ιστορίες σου δίνουν τη δυνατότητα να ζεις εμπειρίες, χωρίς να πρέπει να αντιμετωπίσεις τις συνέπειες. Ταυτίζεσαι με το χαρακτήρα. Και τι θα γινόταν αν έκανα εκείνο; Πώς θα αισθανόμουν; Πώς θα τα έβγαζα πέρα; Από μια πλευρά όλη αυτή η διαδικασία σε θεραπεύει, είναι πολύ βοηθητική. Αν υπάρχει ένα μήνυμα αυτό θα ήταν το εξής πολύ απλό: «Ξέρω ότι φοβάσαι να πεθάνεις μόνος σε ένα χαντάκι. Φοβάμαι κι εγώ. Ας

είμαστε μαζί». Και ίσως γι' αυτό τα ιρλανδέζικα έργα έχουν παγκόσμια απήχηση. Επειδή όλοι πεθαίνουμε μόνοι.

CONOR McPHERSON

The Guardian Weekly, *15.2.2001*

της πρώτης ιστορίας και έβλεπε διαρκώς στον απέναντι δρόμο έναν παράξενο άντρα, που παραπέμπει σαφώς στον έκφυλο νεκρό της τρίτης ιστορίας. Έτσι, έχει κανείς την εντύπωση πως οι ιστορίες δεν αποτελούν απλώς μία αφηγημένη πραγματικότητα που οι ήρωες την αναπαράγουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, αλλά περιλαμβάνουν και προσωπικές επινοήσεις, καταθέσεις αντλημένες από ψυχές καταπιεσμένες. Και, φυσικά, απαραίτητος βοηθός στη διαδικασία υπέρβασης των αναστολών τους και στην απόπειρα γκρεμίσματος του εσωτερικού τους φράγματος είναι το αλκοόλ.

Με το ποτό ο Τζακ, ο Φίνμπαρ, ο Τζιμ και η Βάλερι διαλύουν τη μίζερη μονοτονία της ζωής τους, και αφήνονται να πλάσουν γοητευτικά εφιαλτικές ιστορίες. Αυτοί, που υπήρξαν με τον έναν ή τον άλλον τρόπο θύματα της ζωής, μεταβάλλονται σε δημιουργούς. Όσο αφηγούνται, εξουσιάζουν τη σκηνή, κυριαρχούν στην παρέα και παρασέρνουν το κοινό της κάθε παράστασης στους κόσμους της φαντασίας τους. Παίζουν τις ιστορίες τους με σώματα χαλαρά από την επίδραση του αλκοόλ και φωνή που μαγεύει με τους ρυθμούς της. Ο δύσκαμπτος λόγος των στιχομυθιών μετατρέπεται σε έναν χείμαρρο μονολόγων, στον καθένα από τους οποίους ζητούμενα είναι η πειθώ, η αλήθεια των γεγονότων, η βεβαιότητα της πνευματικής υγείας. Μόνο μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να σπάσει ο πάγος των δήθεν κοινωνικών σχέσεων, που αναλώνονται σε κουβέντες για τον καιρό και τον ιππόδρομο και σε πειράγματα που δεν ενδιαφέρουν ουσιαστικά κανέναν. Έχοντας βιώσει ο κάθε ήρωας τις δικές του άσχημες στιγμές –είτε θάνατος αγαπημένου προσώπου είναι είτε απελπιστική μοναξιά– κατορθώνουν να μπολιάσουν στη μαύρη πλευρά της ζωής τους τον εφιάλτη του τρόμου, την τρέλα της φαντασίας, τα δαιμόνια της νύχτας· κι αυτή η συνύπαρξη φαντασμάτων και ανθρώπων μετατρέπει την προσωπική τραγωδία σε προσωπική δημιουργία, το κακό σε άνθος του κακού. Και είναι ακριβώς η στιγμή κατάλληλη, για να ειπωθεί η πέμπτη ιστορία, η μόνη χωρίς φαντάσματα. Πρόκειται για μια εξομολόγηση του Τζακ που του την αποσπάει η Βάλερι και αφορά μια νεανική του αγάπη. Ο Τζακ διηγείται το πώς παραβρέθηκε στο γάμο της αγαπημένης του στο Δουβλίνο και πώς κατέληξε σ' ένα μπαρ, όπου ένας άγνωστος μπάρμαν πήρε την πρωτοβουλία και του έφτιαξε ένα σάντουϊτς, «ένα τόσο μικρό πράγμα αλλά τόσο μεγάλο στην κατάστασή μου», όπως ο ίδιος ο Τζακ σχολιάζει.

Ο κύκλος φαίνεται να έχει κλείσει. Οι ήρωες έχουν περάσει από τον εξωτερικό τρόμο των ξωτικών στον εσωτερικό τρόμο της μοναξιάς, μέσα από μια σειρά λυτρωτικών αφηγήσεων. Μόνον ο Μπρένταν δεν έχει αρθρώσει το δικό του λόγο, δεν έχει φτιάξει την προσωπική του αφήγηση. Ο Μπρένταν είναι ο μόνος από τους πέντε ήρωες που δεν σπάει το φράγμα των μικρών φράσεων και των καθημερινών σχολίων. Πάντως παρακολουθεί όλες τις αφηγήσεις, πιστεύει στην αλήθεια τους και ζητά, στο τέλος του έργου, από τον Τζακ να έρχεται με τον Τζιμ πιο συχνά, μια και δεν υποφέρει τα τραγούδια των γερμανών τουριστών που συχνάζουν στο μπαρ του. Ο Μπρένταν αποτελεί τον παρατηρητή της παρέας: πίσω από τον πάγκο, σερβίρει ποτά και αφήνεται στη μαγεία των ιστοριών που οι άλλοι διηγούνται. Πίνει πιο συγκρατημένα («το παλεύω, να πιω ή να μην πιω», λέει χαρακτηριστικά) και συγκεντρώνει μέσα του το ακατέργαστο υλικό που βγάζει το αλκοόλ στην επιφάνεια, ίσως για να το επεξεργαστεί κατάλληλα και να το προσφέρει σαν μια θεατρική εμπειρία, λειτουργώντας σαν persona του ίδιου του Μακφέρσον.

Τέσσερις επαρχιώτες Ιρλανδοί και μία Δουβλινέζα –όλοι ανάμεσα στα τριάντα και στα πενήντα– περνούν ένα βράδυ σ' ένα μικρό επαρχιακό μπαρ. Καθώς ανακατεύουν την μπίρα, το ουΐσκυ, το κρασί και το μπράντυ, σπάνε τα φράγματα της καθημερινής μιζέριας τους και, σαν μοναδικοί σολίστες, προσφέρουν στο κοινό –του μπαρ και της πλατείας– τη δική τους μυστική ιστορία, φτιαγμένη από τα πολύτιμα υλικά της μοναξιάς και της τρέλας. Έχοντας ξορκίσει, για άλλη μια φορά, το κακό που τους τυραννά, βγαίνουν απ' το μπαρ, σβήνουν το φως. Όμως, η πόρτα κλείνει; Και αν ακόμα έχει κλείσει, η Γκίνες, η Μακφάρλαντ και όλα τα ποτά παραμένουν στα βαρέλια ή στα μπουκάλια· και τα ξωτικά περιμένουν τους Τζακ, τους Τζιμ, εμάς τους θεατές, να ανοίξουμε τις κάνουλες και να τα κάνουμε ήρωες στις δικές μας ιστορίες· γιατί και τα δικά μας φαντάσματα δεν είναι λίγα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΡΑΓΚΟΓΛΟΥ

CONOR McPHERSON

Το φράγμα

Μετάφραση: Δημήτρης Ναζίρης-Έφη Σταμούλη

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΖΑΚ, πενηντάρης
ΜΠΡΕΝΤΑΝ, τριαντάρης
ΤΖΙΜ, σαραντάρης
ΦΙΝΜΠΑΡ, σχεδόν πενηντάρης
ΒΑΛΕΡΙ, τριαντάρα

Το έργο εξελίσσεται σε μια αγροτική περιοχή της Ιρλανδίας, το βορειοδυτικό Leitrim ή το Sligo. Σημερινή εποχή. Η σκηνή σ' ένα μικρό επαρχιακό μπαρ.
Στα αριστερά, πάγκος (μπαρ) με τρεις κάνουλες για μπίρα από βαρέλι. Τα μπουκάλια με τα ποτά δεν είναι αραδιασμένα στον τοίχο, απλώς ακουμπισμένα στο ράφι. Υπάρχουν τρία σκαμνιά στο μπαρ.
Στα δεξιά ένα τζάκι και μέσα του προσαρμοσμένη μια σόμπα. Λίγο δίπλα, ένα τραπεζάκι με μερικά σκαμπό και μια μεγαλύτερη, πιο αναπαυτική καρέκλα κοντά στο τζάκι. Άλλο ένα τραπεζάκι, μπροστά, με καναδυό σκαμπό.
Στον πίσω τοίχο είναι κολλημένες μερικές ασπρόμαυρες φωτογραφίες. Ένα ερειπωμένο αββαείο, κόσμος στημένος δίπλα σ' ένα νεοχτισμένο φράγμα, μια πόλη σ' ένα λιμανάκι, περιτριγυρισμένη από βουνά.
Σε μια γωνιά ψηλά είναι στερεωμένη μια παλιά τηλεόραση. Σ' ένα ράφι, πίσω απ' το μπαρ, είναι ένα μικρό ραδιόφωνο.
Μια πόρτα στα δεξιά είναι η κύρια είσοδος στο μπαρ. Μια άλλη πόρτα πίσω πάει στις τουαλέτες και στην αυλή.
Το μπαρ αποτελεί μέρος ενός σπιτιού και το σπίτι μέρος ενός αγροκτήματος.
Η πόρτα στα δεξιά ανοίγει και μπαίνει ο ΤΖΑΚ. Φοράει ένα κοστούμι, λίγο μεγάλο για τα μέτρα του, και άσπρο πουκάμισο με ανοιχτό γιακά. Από πάνω έχει βάλει ένα βρώμικο άνορακ. Βγάζει το άνορακ και το κρεμάει. Σκουπίζει επίμονα τις μπότες του σ' ένα χαλάκι.
Πάει πίσω απ' το μπαρ. Διαλέγει ένα ποτήρι και πάει να το γεμίσει από την κάνουλα της μπίρας. Δε βγαίνει τίποτα. Μάταια ξαναδοκιμάζει και σκύβει για να δει κάτω απ' το μπαρ. Γυρίζει κι αφού πάρει ένα μπουκάλι απ' το ράφι, βγάζει αδέξια το καπάκι. Το αδειάζει στο ποτήρι, που το αφήνει στο μπαρ για να καθίσει ο αφρός. Πάει στο ταμείο, το ανοίγει με άνεση, αν και λίγο διστακτικά, σα να τό 'χει ξανακάνει. Παίρνει έναν τιμοκατάλογο δίπλα απ' το ταμείο και κρατάει ένα ζευγάρι γυαλιά στο πρόσωπό του όσο τον διαβάζει. Αφήνει λεφτά στο ταμείο και παίρνει τα ρέστα του.
Όταν τελειώνει όλο αυτό, η πίσω πόρτα ανοίγει. Μπαίνει ο ΜΠΡΕΝΤΑΝ. Φοράει ένα πουλόβερ, χοντρό παντελόνι κοτλέ και μοκασίνια. Κουβαλάει έναν κουβά με ξύλα. Πηγαίνει προς το τζάκι, αγνοώντας τον ΤΖΑΚ. Του μιλάει χωρίς να τον βλέπει.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι γίνεται Τζακ;
ΤΖΑΚ – Γεια σου Μπρένταν. *(Σηκώνοντας το ποτήρι του).* Τι έπαθε η Γκίνες;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Βάζοντας τύρφη στη σόμπα)* – Ξέρω 'γω. Έχει πρόβλημα η κάνουλα. Αλλιώς, το βαρέλι είναι καινούριο.
ΤΖΑΚ – Η Χαρπ βγαίνει κανονικά;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι.
ΤΖΑΚ – Έλα ρε, άλλαξ' τες εκεί πέρα να πίνουμε τη δικιά μας.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κι αυτοί που πίνουν Χαρπ;
ΤΖΑΚ *(Ειρωνικά)* – «Κι αυτοί που πίνουν Χαρπ».
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Θα 'ρθει ο τύπος να τη φτιάξει αύριο το πρωί. Δε θες μπουκάλι;
ΤΖΑΚ – Μπουκάλι πήρα. *(Παύση).* Όχι ότι τρελαίνομαι δηλαδή, αλλά εντάξει.
Γελάνε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ας τα αυτά ρε.
ΤΖΑΚ *(Πίνει)* – Χέσε μέσα καημένε... Σκοτώνει και τα μικρόβια.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α... Από μικρόβια εσύ; Τίγκα.
Γελάνε. Παύση. Ο Μπρένταν σηκώνεται και σκουπίζει τα χέρια του.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Σήκωσε αέρα, ε;
ΤΖΑΚ – Αέρα, δε λες τίποτα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Και τον είχες κόντρα, ε;
ΤΖΑΚ – Κατάμουτρα τον είχα. Μέχρι που έστριψα το Νοκ, κι από 'κεί και μετά έκοψε.
Ο Μπρένταν πάει πίσω απ' το πάγκο. Συγυρίζει λίγο, σκου-

Για τη μετάφραση χρησιμοποιήθηκε το κείμενο της πρώτης έκδοσης του έργου, Royal Court Theatre, Λονδίνο 1997.

Ευχαριστούμε την Ευγενία Φερεντούρου για τη συμβολή της στην επεξεργασία της μετάφρασης.

πίζει μερικά ποτήρια.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Στα καλά του καθουμένου ε; Βοριάς.
ΤΖΑΚ – Χμμ, ναι. Βοριάς, αλλά γλυκός.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι, ναι, ό,τι πρέπει είναι. Ό,τι πρέπει. *(Παύση).* Τον χρειαζόμασταν.
ΤΖΑΚ – Πήγες στο Κάρρικ σήμερα;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Δεν πήγα, όχι. Μου κουβαλήθηκαν οι αδελφές μου, ήρθαν να κάνουν έλεγχο.
ΤΖΑΚ – Να ελέγξουνε τα εισοδήματα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι ρε. Όχι ότι σκαμπάζουν τίποτα, αλλά να, κατάλαβες; έτσι απ' έξω-απ' έξω.
ΤΖΑΚ – Όσο για να σου τη σπάνε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αυτό είναι. *(Παύση).* Ντε και καλά να πουλήσω το πάνω χωράφι.
ΤΖΑΚ – Δεν το δουλεύεις και καθόλου.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι, δεν το δουλεύω. Πού να ανεβάζεις το κοπάδι εκεί πάνω. Μεγάλος μπελάς. Αλλά ξέρω 'γω γιατί θέλουν να το σκοτώσουν. Για να πάρουν οι άντρες τους καινούργια αμάξια. Γι' αυτό θέλουν να το σκοτώσουν. Το πιάνεις;
ΤΖΑΚ – Ναι, αλλά και συ γουστάρεις να τις τσιγκλάς ...Να τις τσαντίζεις.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Καθόλου, εγώ μόνο... Απλώς, εκεί απάνω είναι άλλο πράμα, είναι. Τι να σου πω... εγώ δηλαδή...
Μικρή παύση.
ΤΖΑΚ – Όλη μέρα εδώ ήταν;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ήρθαν κατά τις δύο. Πήγαν για φαγητό στο Αρμς. Τά 'παν εκεί, τα φτιάξανε. Τέσσερις και μισή είχαν πάρει δρόμο.
ΤΖΑΚ – Αφού δεν τον πονάν τον τόπο ρε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Δεν τον πονάνε. Ρίχνουνε κάτι ματιές από 'δω κι από 'κει ένα γύρο. Και μετά... Τις ξέρεις δεν τις ξέρεις;
Γελάνε λίγο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αφασία.
ΤΖΑΚ – Χμμ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εσύ πήγες στο Κάρρικ;
ΤΖΑΚ – Ναι. Πετάχτηκα κατά τις έντεκα, έριξα ένα στοιχηματάκι στα γρήγορα. Ήταν κι ο Τζίμυ εκεί, μαζί πήγαμε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι λέει; Η μάνα του εντάξει;
ΤΖΑΚ – Ε, ο Τζίμυ. Είπε θα περάσει. Καλά, ε, μού 'πε και ποντάρισα στο καλύτερο. Τό 'παιξα κι έντεκα προς τέσσερα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Άρχισες ν' ακούς και κάναν άνθρωπο δηλαδή, έτσι;
ΤΖΑΚ – Γάμησέ τα. Τον τελευταίο καιρό και γαμώ τη γκαντεμιά μου δηλαδή. Δεν έχω σταυρώσει κούρσα. Στην κατάστασή μου, όποιος και να μου πει κάτι, εγώ μέσα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ρε, σε ποιον τα πουλάς αυτά ρε;
ΤΖΑΚ – Καλά εντάξει, το παραδέχομαι. Αλλά σωστός. Μού 'πε μια κουβέντα... Αυτό ήτανε. Να σπάσει επιτέλους η γκίνια, γιατί ...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εκμεταλλεύεσαι τους πάντες, έτσι;
ΤΖΑΚ *(Γελάει)* – Σιγά ρε. Είναι άλλοι που...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εντάξει. Έχει και χειρότερους.
ΤΖΑΚ – Όμως, καλά, δεν ξέρεις τι μου είπε. Τό 'ξερες εσύ για το σπίτι της Μόρα Νήλον;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι, τι πράγμα.
ΤΖΑΚ – Άκου. Ο Τζιμ λέει, βρήκε κάτω στο σούπερ-μάρκετ το Φίνμπαρ. Τελικά το πούλησε, το νοίκιασε αυτό το ... Πόσα χρόνια κάθεται έτσι αυτό εκεί πέρα;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τέσσερα - πέντε... Τουλάχιστον.
ΤΖΑΚ – Μμμ. Πέντε κλείνει αυτό το μήνα, λέει ο Τζίμυ. Άσε, ο Φίνμπαρ τά 'χει παίξει. Κορδώνεται ο μεγάλος και καλά κι όλο μιλάει για μια καινούρια «ένοικο», που είναι λέει πολύ εντάξει κοπέλα. Ελεύθερη. Κάτω... απ' το Δουβλίνο κι έτσι. Ο Φίνμπαρ λέει παρατάει τη «σύζυγο» μπας και φτιάξει κατάσταση μαζί της. Σαχλαμάρες. Πάντως θα τη φέρει εδώ απόψε για κάνα ποτηράκι. Να τη γνωρίσει και στους «ιθαγενείς». Λες κι είμαστε δυο βήματα από το σπίτι της Μόρα Νήλον.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Το μαλάκα. Δε γουστάρω να έρχεται δω για τέτοια. Παντρεμένος άνθρωπος.
ΤΖΑΚ – Όλο μαλακίες είναι. Δε πιστεύω να τολμήσει. Και τι θα κάνει μωρέ με τέτοια σκατόφατσα; Το πολύ-πολύ να κάνει το κομμάτι του. Να τη δείχνει από 'δω κι από 'κει... Και να σου πω και το άλλο. Θα τη φέρει εδώ, λέει. Και θα τη συνοδεύει ο ίδιος, αυτοπροσώπως, «μόνος» μαζί της. Κατάλαβες τώρα, τι σκέψεις κάνει με το σκατένιο το μυαλό του. Αυτός, μαζί της. Κι εδώ... εσύ, εγώ κι ο Τζιμάκος, οι μαλάκες, τα γεροντοπαλίκαρα. Κι αφού αυτός είναι κι ο παντρεμένος, όλο εκεί θα το πηγαίνει – «Κοιτάξτε ρε μαλάκες. Εσείς όλοι κάπου χάνετε. Και ανύπαντροι είστε, και γυναίκα δε σταυρώνετε. Ενώ εγώ, και γυναίκα έχω και χορτάτος είμαι, και διώχνω και γκόμενες».
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έτσι είναι. Χέστονε τον καριόλη. Χώνεται συνέχεια παντού. Μαλακίες τώρα.
ΤΖΑΚ – Έχει ξεμωραθεί ο χαμένος.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Χμμ.
ΤΖΑΚ – Άσ' την κύριε νά 'ρθει μόνη της.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ε, ναι ρε γαμώτο. Έτσι θα είχε νόημα. Αυτό είναι το σωστό.
ΤΖΑΚ – Άσ' το ήσυχο το κορίτσι. Εγώ δεν ξέρω αν θα μείνω.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Χμμ.
Ο Τζακ κατεβάζει το ποτήρι του και το αφήνει στον πάγκο.
ΤΖΑΚ – Έλα, πιάσε άλλη μία.
Ο Μπρένταν παίρνει το ποτήρι και του αδειάζει ένα καινούριο μπουκάλι.
ΤΖΑΚ – Δε θέλω να στήσω το Τζίμυ ρε συ. Καταλαβαίνεις. Τώρα που προσπαθεί να βγάλει κι αυτός το κατιτίς του εκεί με τις «μεγαλοεπιχειρήσεις» του Φίνμπαρ.
Γελάνε λίγο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ρε γαμώτο. Τι κάθεται τώρα κι ο Τζίμυ κι ανοίγει τέτοια νταλαβέρια με το Φίνμπαρ;

ΤΖΑΚ – Α, εδώ είναι το θέμα. Ο Τζιμάκος έχει πολύ περισσότερο νιονιό απ' ό,τι νομίζει ο κόσμος.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι, το συζητάς; Όλοι δεν το λέμε;
ΤΖΑΚ – Το λέμε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Το λέμε και το παραλέμε.
Ο Τζακ μετράει πάνω στο μπαρ κέρματα ένα-ένα.
ΤΖΑΚ – Ρε συ Μπρένταν, πιάσε δέκα Silk Cut.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κόκκινα;
ΤΖΑΚ – Μμμ, ναι.
Ο Μπρένταν βάζει τα τσιγάρα στο μπαρ.
ΤΖΑΚ – Μπράβο αγόρι μου.
Παύση. Ο Τζακ δεν τα αγγίζει ακόμα. Ο Μπρένταν παίρνει τα λεφτά και τα μετράει πίσω απ' το μπαρ. Ο Τζακ περιμένει λίγο πριν πιει.
ΤΖΑΚ – Είμαστε εντάξει;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έλα μωρέ, δε βαριέσαι. Άντε στην υγειά σου.
ΤΖΑΚ – Νά 'σαι καλά.
Ο Τζακ πίνει μια μεγάλη γουλιά. Παύση.
ΤΖΑΚ – Κοίτα, ξέρω ότι σου τη σπάω. Αλλά εγώ θα στο λέω και θα στο ξαναλέω.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι πράγμα;
ΤΖΑΚ – Έλα τώρα, μη μου κάνεις τον άσχετο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α.
ΤΖΑΚ – Ένα παλικάρι στην ηλικία σου. Είναι και το μαγαζί. Λούκι χοντρό.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μπα, δε βαριέσαι. Κάποιες φορές μόνο. Κάποιες φορές, αρχίζω και το σκέφτομαι.
ΤΖΑΚ – Έτσι μπράβο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εν τοιαύτη περιπτώσει, κι εσύ θά 'πρεπε να το σκέφτεσαι.
ΤΖΑΚ – Στην ηλικία μου;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι 'ναι αυτά που λες, μωρέ.
ΤΖΑΚ – Όχι, έτσι είναι, για ποιο λόγο θα θυσίαζα εγώ την ελευθερία μου;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εν τοιαύτη περιπτώσει, το ίδιο ισχύει και για μένα.
Παύση.
ΤΖΑΚ – Τς. Ποιος ξέρει... Μπορεί βρε παιδί μου να είναι καλύτερα νά 'σαι μόνος.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μπορεί.
Παύση.
ΤΖΑΚ – Πολύ καλύτερα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μμμ. *(Παύση).* Μμμ.
ΤΖΑΚ – Γεια μας.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Στην υγειά σας.
Ο Τζακ κατεβάζει μια γερή γουλιά. Ανοίγει η εξώπορτα και μπαίνει ο Τζιμ. Βγάζει το μπουφάν του και φαίνεται ότι από μέσα φοράει μια αρκετά λουσάτη ζακέτα. Ο Τζακ κάνει σαν να μην τον έχει πάρει είδηση.
ΤΖΑΚ *(Κλείνει το μάτι)* – Κι όπως σου έλεγα, Μπρένταν, όπου να 'ναι θα γυρίσει ο τροχός. Νομίζω ότι με το σημερινό παιχνίδι θα πιάσουμε την καλή με το Τζίμυ. Μόνο να μ' άκουγε λίγο πιο συχνά ...
ΤΖΙΜ – Πρόσεξε γιατί θ' αρχίσω να σου χρεώνω μία λίρα την ιδέα.
ΤΖΑΚ – Τζέιμς ο μέγας! Τι θα πιεις;
ΤΖΙΜ – Πρέπει να σε μπάσω στα κόλπα. Τι λες Μπρένταν, είσαι να τον μπάσουμε στα κόλπα; Ένα ουϊσκάκι.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Το ουϊσκάκι.
ΤΖΑΚ – Θα σου βγει ο κώλος για να με μπάσεις εμένα στα κόλπα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εσύ δεν παίρνεις μπρος ούτε με σφαίρες.
ΤΖΑΚ – Α γεια σου. Καλά τό 'πες. Τι λέει Τζίμυ, φυσάει ακόμα;
ΤΖΙΜ – Μμμ, φυσάει. Αλλά είναι αρκετά ζεστός.
ΤΖΑΚ – Κι εμείς αυτό λέγαμε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Για βοριάς.
ΤΖΙΜ – Το γύρισε απ' τα δυτικά τώρα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α ναι;
ΤΖΙΜ – Ναι, τώρα είναι δυτικός.
ΤΖΑΚ – Άλλαξε.
ΤΖΙΜ – Μμμ.
Παύση. Ο Τζιμ πλησιάζει στο μπαρ.
ΤΖΙΜ – Φχαριστώ...
ΤΖΑΚ – Γεια μας!
ΤΖΙΜ – Γεια μας!
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Γεια σας!
Ο Τζακ μετράει πάνω στο μπαρ κέρματα ένα-ένα.
ΤΖΑΚ – Είμαστε εντάξει;
Ο Μπρένταν μετράει και σπρώχνει ένα κέρμα προς τον Τζακ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Μαζεύοντας τα κέρματα)* – Τώρα είμαστε εντάξει. Δεν τα βγάζουμε κι εύκολα για να τα χαρίζουμε.
ΤΖΑΚ – Σωστά. Α, *(στον Τζιμ)* κάνεις τίποτα αύριο;
ΤΖΙΜ – Τι ώρα;
ΤΖΑΚ – Πρέπει να πάω στου Κόρυ. Το τρακτέρ του τά 'χει φτύσει κι εγώ έχω απ' την Τρίτη τη σακαράκα του πάτερ Ντόναλυ. Υποσχέθηκα να του αλλάξω τα λάδια και δεν έχω κάνει τίποτα ακόμα. Λέω να 'ρθείς να τ' αλλάξεις εσύ για να πάω εγώ απ' του Κόρυ.
ΤΖΙΜ –Πρωί μόνο. Έχω να πάω τη μάνα μου στο Σλάιγκο.
ΤΖΑΚ – Όποτε νά 'ναι. Σε παίρνει;
ΤΖΙΜ – Ναι, μάλλον. Θες μια μπίρα;
ΤΖΑΚ – Μπα, όχι τώρα. Πιες εσύ.
ΤΖΙΜ – Μπρένταν, βάλε ένα ποτήρι. Τι έγινε ρε συ, το γύρισες στο μπουκάλι;
Ο Μπρένταν παίρνει ένα ποτήρι και το γεμίζει από την καλή κάνουλα για τον Τζιμ.
ΤΖΑΚ – Άααχ! Γιατρικό.
ΤΖΙΜ – Τι έγινε;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τίποτα μωρέ, η άλλη κάνουλα τά 'φτυσε.
ΤΖΙΜ – Είπα κι εγώ, «Χριστούλη μου, η μαλακία τον βάρεσε στο κεφάλι τον δικό σου», καλά δε λέω;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α, σίγουρα. Αλλιώς θα είχαμε ένα λελέ στην παρέα, που πίνει μόνο εμφιαλωμένη. Θα του πήγαινε. *(Στον Τζακ)* Θα σου πήγαινε μια χαρά, ε; Σκατομαλάκας του κερατά.
Ο Τζακ τους ακούει με απέραντη υπομονή. Γελούν. Παύση. Ο Τζακ κουνάει το κεφάλι του.
ΤΖΑΚ – Τι κάνει η μανούλα σήμερα;
ΤΖΙΜ – Όπως τα ξέρεις.
ΤΖΑΚ – Πρέπει να πεταχτώ να τη δω. Συνέχεια το λέω.
ΤΖΙΜ *(Με ύφος «εντάξει, μην πιέζεσαι»)* – Έλα, έλα όποτε θες.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι λες; Θα τα καταφέρεις;
ΤΖΙΜ – Τι πράγμα;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Να ρε παιδάκι μου, το σπίτι εκεί πάνω, ολομόναχος κι έτσι.
ΤΖΙΜ – Α... Και πού να πάω; Το κουβέντιαζα και με το Φίνμπαρ. Έτσι όπως είναι, και είκοσι χιλιάδες να το πουλούσα, τυχερός θά 'μουνα. Και τι να σου κάνουν είκοσι χιλιάδες; *(Μικρή παύση).* Δε γαμιέται...
ΤΖΑΚ – Μαζί και το χωράφι;
ΤΖΙΜ – Ε ναι, για όλο μιλάμε ... όλο μαζί.
ΤΖΑΚ – Εγώ λέω θα τα βγάλεις πέρα. Ψιλοδουλειές πάντα υπάρχουν εδώ.
ΤΖΙΜ – Α!
ΤΖΑΚ – Μια χαρά θα 'σαι.
Παύση.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ο Τζακ μού 'λεγε για το Φίνμπαρ. Για την καινούρια...
ΤΖΙΜ – Α, ναι, του τά 'λεγα πριν.
ΤΖΑΚ – Του τά 'πα.
ΤΖΙΜ – Αυτή, την ξαναείδα εγώ, ε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έλα!
ΤΖΙΜ – Ναι, ναι. Ήταν οι δυο τους στο αυτοκίνητο του Φίνμπαρ κι ανέβαιναν πέρα, το λόφο.
Ο Τζακ κι ο Μπρέντα αλλάζουν ματιές.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μα το μαλάκα!
ΤΖΑΚ – Πιτσουνάκια δηλαδή;
ΤΖΙΜ – Της δείχνει την περιοχή ρε.
ΤΖΑΚ – Αρχίδια της δείχνει την περιοχή. Χοντρομαλάκας ρε πούστη! Τι σκατά κάνει.
ΤΖΙΜ – Ε, η κοπέλα τώρα... ε, δεν έχει και τίποτ' άλλο πιο κοντά στο σπίτι.
ΤΖΑΚ *(Γνέφοντας)* – Και δεν μπορεί να βρει το δρόμο μόνη της ρε Τζίμυ, έλα τώρα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εντάξει. Η μια περίπτωση να είναι από ευγένεια ή λόγω δουλειάς ή ξέρω 'γω... οπότε λες εντάξει και... Τώρα, αν υπάρχει γκομενοδουλειά στη μέση, εγώ είμαι καρφωμένος εδώ, πίσω απ' το γαμημένο τον πάγκο. Και νά 'θελε κανείς να του κόψει τις μαλακίες... Νομίζω ότι τελικά πρέπει να το σεβαστούμε. Και οι δυό τους είναι ...
ΤΖΑΚ – Σωστά. Εμείς εδώ είμαστε.
ΤΖΙΜ – Καλά, δε νομίζω νά 'ναι και τίποτα σοβαρό.
Μικρή παύση.
ΤΖΑΚ – Τζίμυ, πόσο χρονών την κάνεις;
ΤΖΙΜ – Εε, τι, μια στιγμή την είδα μόνο. Νά 'ναι... *(Χτύπημα)* έτσι που την είδα μέσα στο αυτοκίνητο... γύρω στα τριάντα θά 'λεγα. Ωραία κοπέλα.
Παύση.
ΤΖΑΚ – Δουβλινέζα λέει;
ΤΖΙΜ – Δουβλίνο.
Μικρή παύση.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έχει κάνα δικό της εδώ στην περιοχή;
ΤΖΙΜ – Όχι ρε, απλώς ...ήρθε, τι να σου πω.
ΤΖΑΚ – Μμμ. *(Παύση).* Μάλιστα.
ΤΖΙΜ – Γεια μας! *(Πίνει).*
ΤΖΑΚ – Γεια μας! *(Πίνει).*
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εις υγείαν παιδιά!
ΤΖΑΚ – Κάνα δυο βδομάδες ακόμη και μετά θ' αρχίσουν να καταφτάνουν οι γερμανοί.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μμμ. Κάθε βράδυ αραχτοί.
ΤΖΑΚ – Δε σκέφτηκες κι εσύ να καθαρίσεις κάνα χωράφι να μπει κάνα τροχόσπιτο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι;
ΤΖΑΚ – Να, το πάνω χωράφι ας πούμε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μπα, δεν προστατεύεται από πουθενά αυτό. Ένας αέρας να πιάσει εκεί πάνω, σε πήρε και σε σήκωσε.
ΤΖΑΚ – Ξέρεις τι να κάνεις; Βόλεψε εκεί απάνω το κοπάδι κι εδώ εσύ... κατάλαβες.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α. *(Μικρή παύση).* Έτσι κι αλλιώς εδώ κουβαλιούνται. Το ξέρεις.
ΤΖΙΜ – Σωστά.
ΤΖΑΚ – Δεν το κυνηγάς πάντως το έξτρα εισόδημα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ούτε τη δουλειά την κυνηγάω!
ΤΖΙΜ – Εδώ πέρα θά 'ρθουν έτσι κι αλλιώς.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Θ' αφήσω τα κάμπινγκ στο Φίνμπαρ. Θα τους βολέψει αυτός μια χαρά.
ΤΖΑΚ – Άλλωστε ο Φίνμπαρ τους έχει ανάγκη τώρα τους έξτρα παράδες.
Γελούν.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι ο καημένος. Πρέπει να αυξήσει λίγο τα έσοδά του. Σωστά.
ΤΖΑΚ – Μμμ.
Παύση.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κάτσε να βάλεις όλες τις ...οικογένειες εκεί έξω. Με τα τροχόσπιτά τους. Με τα κουτσούβελα και τα λοιπά... Τότε θα καταλάβεις τι σημαίνει βαβούρα. Να γίνεται το κεφάλι σου καζάνι κάθε βράδυ. Και τα μαζεύουν και ξεκουμπίζονται. Εκεί να δεις ησυχία. Όχι τώρα. Νέκρα το γαμημένο. Μικρή παύση. Όχι, το πιάνετε;
Παύση.
ΤΖΑΚ – Μμμ.
ΤΖΙΜ – Τζακ, θες ένα ουϊσκάκι;
ΤΖΑΚ – Μέσα.
ΤΖΙΜ – Μπρέντα πιάσε δυο ουϊσκάκια.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τα ουϊσκάκια, μάγκες.
Ο Μπρένταν δουλεύει. Ο Τζιμ μετράει μερικά ψιλά πάνω στον πάγκο.
ΤΖΑΚ – Εσύ, δε θες;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Το σκέφτομαι, να πιω, να μην πιω.
ΤΖΑΚ – Έλα μωρέ πιες ένα κι ας τις μαλακίες.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εντάξει.
Ο Μπρένταν βάζει στον εαυτό του ένα ποτήρι ουϊσκυ.
ΤΖΑΚ – Έτσι μπράβο. *(Μετράει λίγα ψιλά πάνω στο μπαρ).* Και το παραδάκι. *(Χαμογελάνε).* Μμμ.
Ο Τζακ βγάζει τα τσιγάρα του.
ΤΖΑΚ – Τζιμ;
ΤΖΙΜ – Γεια σου ρε Τζακ.
Ο Τζιμ παίρνει ένα.
ΤΖΑΚ – Μπρένταν;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τσιγαριές κι απ' όλα, έτσι;
ΤΖΑΚ – Έλα, πάρε. Καλό κάνει.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Παίρνοντας ένα)* – Άντε φέρε.
Παίρνουν φωτιά από ένα σπίρτο που ανάβει ο Τζακ. Τραβούν μερικές τζούρες, απολαμβάνοντάς το για λίγο.
ΤΖΙΜ *(Σηκώνοντας το ποτήρι του)* – Άντε να διώξουμε το κρύο.
ΤΖΑΚ – Έτσι μπράβο. Γεια μας.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Γεια μας, παιδιά.
ΤΖΙΜ – Άντε γεια μας.
Πίνουν.
ΤΖΑΚ – Έτσι που λέτε.
ΤΖΙΜ – Ρε, ακούσατε αυτοκίνητο;
Παύση.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι.
ΤΖΙΜ – Είναι το αμάξι του Φίνμπαρ.
Παύση.
ΤΖΙΜ – Πάρκαρε.
ΤΖΑΚ – Δεν είδα φώτα.
ΤΖΙΜ – Θα ήρθε από πίσω.
Ακούγεται απ' έξω η φωνή του Φίνμπαρ
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Εκτός)* – Ναι βέβαια, παλιά η μισή πόλη σχεδόν ζούσε εδώ πάνω.
ΤΖΑΚ – Νάτα μας.
Η πόρτα ανοίγει κι ο Φίνμπαρ φέρνει μέσα τη Βάλερι.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Εδώ είμαστε.
Ο Φίνμπαρ φοράει ένα ανοιχτόχρωμο κοστούμι με ανοιχτό το γιακά. Η Βάλερι φοράει τζιν κι ένα πουλόβερ. Κρατάει στο χέρι μια ζακέτα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Λοιπόν, παιδιά. Από 'δω η Βάλερι. Μόλις εγκαταστάθηκε στο παλιό σπίτι της Μόρα Νήλον.
ΤΖΑΚ – Γεια σας, πώς είστε;
Ο Τζακ της δίνει το χέρι.
ΒΑΛΕΡΙ – Γεια σας.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Αυτός είναι ο Τζακ Μάλλεν. Έχει ένα μικρό συνεργείο, πέρα, πίσω απ' το Νοκ.
Ο Τζακ κουνάει ευγενικά το κεφάλι.
ΤΖΑΚ – Ακριβώς.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Αυτός είναι ο Τζιμ Κάρραν. Συνεργάζεται με το Τζακ, κατά κάποιο τρόπο.
Η Βάλερι κάνει χειραψία με το Τζιμ.
ΒΑΛΕΡΙ – Χαίρω πολύ.
ΤΖΙΜ – Χαίρω πολύ.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κι από δώ ο Μπρένταν. Ο Μπρένταν Μπερν.
ΒΑΛΕΡΙ – Γεια.
Κάνουν χειραψία.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Πώς είστε;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Το μπαρ είναι δικό του. Κι όλη αυτή η περιοχή που σου έδειχνα. Όλος ο λόφος μέχρι κάτω δικός του είναι.
ΒΑΛΕΡΙ – Μάλιστα. Είναι πολύ όμορφα εδώ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α, ναι. Είναι ωραίο το μέρος, μέχρι πέρα... για περίπατο και τέτοια, ως κάτω στα βράχια.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Εδώ, όπου και να πας όμορφα είναι. Τι θα πάρεις;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι, Φίνμπαρ, αυτά είναι δικά μου. Τι να βάλω;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Αχά! Ωραία! Λοιπόν, αφού κερνάς, εγώ θα πάρω μια μπίρα. Βάλε μια Χαρπ.
Ο Τζακ κοιτάει το Φίνμπαρ κι αυτός του κουνάει το κεφάλι.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τζακ.
ΤΖΑΚ – Φίνμπαρ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι θα πιεις Βάλερι;
ΒΑΛΕΡΙ – Έε... Θα μπορούσα να έχω ... έχετε ... έε, ένα ποτήρι λευκό κρασί.
Παύση.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Φεύγοντας)* – Δυο λεπτά. Να πεταχτώ μια στιγμή μέχρι το σπίτι.
ΒΑΛΕΡΙ – Ε, όχι. Μη. Μην κάνεις τον κόπο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι. Όχι, δεν είναι κόπος. Έχω ένα μπουκάλι.
Ο Μπρένταν φεύγει.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Θα του 'χει ξεμείνει κανα μπουκάλι κρασί από τα Χριστούγεννα.
ΤΖΑΚ – Ξέρεις ... το κρασί εδώ στα μέρη μας δεν πολυκυκλοφορεί.
ΒΑΛΕΡΙ – Ω, τώρα, νιώθω άσχημα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Μην είσαι χαζή. Άραξε και μη μας δίνεις σημασία. Ας τους αυτούς, χωριάτες είναι.
ΤΖΑΚ –Έλα Χριστέ μου! Ρε συ, πόσος καιρός πάει που έφυγες από δώ, ε;
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Κλείνει το μάτι)* – Ζηλεύουν γιατί εγώ πήγα στην πόλη κι αυτοί έμειναν εδώ κολλημένοι στο βάλτο να ξύνονται.
ΤΖΑΚ – Χριστός και Παναγία. «Πήγα στην πόλη». Δεν κουράστηκες και πολύ. Ας μην ήταν η διαθήκη του γερο-Φίνμπαρ και σού 'λεγα εγώ...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Σωστά η διαθήκη. Αυτό θα πει έξυπνη επένδυση, αγόρι μου. Να 'χεις το νου σου ν' αρπάξεις την ευκαι-

ρία.
ΤΖΑΚ – Μάλιστα. Δε μου λες, σ' έγδαρε για το σπίτι της Μόρα Νήλον;
ΒΑΛΕΡΙ – Μπα, δεν νομίζω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έτσι μπράβο, πες τα κορίτσι μου.
ΒΑΛΕΡΙ – Νομίζω ότι γενικά οι τιμές εδώ είναι πολύ λογικές.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Και βέβαια είναι. Ξέρεις...
Μικρή παύση.
ΤΖΑΚ – Θέλει πολλή δουλειά;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Α μπα! Σχεδόν τίποτα.
ΒΑΛΕΡΙ *(Τσεκάροντάς το με το Φίνμπαρ)* – Κάνα δυο σανίδια και λίγο βάψιμο.
ΤΖΑΚ *(Δείχνοντας τον Τζιμ)* – Να ο άνθρωπος που χρειάζεσαι. Άμα ψάχνεις για δουλευταρά.
ΒΑΛΕΡΙ – Σοβαρά;
ΤΖΙΜ – Μπορώ να του ρίξω μια ματιά, άμα θες. Αυτό το σπίτι το ξέρω καλά.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κοίτα μην την ξετινάξεις την κοπέλα.
ΤΖΙΜ – Άχα, έλα τώρα.
Ο Μπρένταν επιστρέφει μ' ένα μπουκάλι κρασί.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Θα πρέπει να της κάνεις φιλική τιμή ... σα γειτόνισσα. Έτσι είναι το σωστό.
ΤΖΙΜ – Αυτό να λέγεται.
ΤΖΑΚ – Ρε τι λέει ο άνθρωπος; Βρήκες τα κορόιδα και αγόρασες τη μισή πόλη τζάμπα, τώρα θες να πιάσεις κορόιδο κι αυτόν.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι και τη μισή, όχι και τη μισή. *(Κλείνει το μάτι στη Βάλερι).* Ολόκληρη. Το θέμα είναι ν' αρπάξεις την ευκαιρία. Δεν τό 'παμε;
ΤΖΑΚ – Την όποια ευκαιρία, έτσι;
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Στον Μπρένταν)* – Πόσον καιρό είπαμε τό 'χεις αυτό;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Με το τιρμπουσόν στο μπουκάλι)* – Α, ... δώρο ήταν, ξέρω 'γω ... *(Κοιτάει την ετικέτα).* 1990. Καλή χρονιά δεν ήταν αυτή;
Γελάνε.
Ελπίζω να 'ναι εντάξει.
ΒΑΛΕΡΙ – Μια χαρά θα είναι.
Κοιτάζουν τον Μπρένταν που ανοίγει το μπουκάλι. Γεμίζει ένα ποτήρι του ουΐσκυ, το σηκώνει στο φως και μετά το μυρίζει.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Καλό φαίνεται.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δος της το το ρημάδι να το πιει. Δε βλέπεις που της βγήκε, της γυναίκας, η γλώσσα απ' έξω;
Ξαναβλέπουν τη Βάλερι που παίρνει το ποτήρι.
ΒΑΛΕΡΙ – Σ' ευχαριστώ Μπρένταν. *(Την κοιτάζουν που πίνει).* Εξαιρετικό είναι. Χωρίς πλάκα. Είναι πολύ καλό.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ωραία.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Θα το βάλω στο ψυγείο. *(Το βάζει στο ψυγείο).*
Παύση. Ο Φίνμπαρ γνέφει στη Βάλερι ένα καθησυχαστικό «γεια».
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Στον Τζακ και τον Τζιμ)* – Πώς τα πήγατε σήμερα, παιδιά;
ΤΖΑΚ – Καλά, πλάκα μου κάνεις; Μ' αυτόν εδώ; Το παίξαμε έντεκα προς τέσσερα και τελικά έδωσε έξι προς τέσσερα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ποιο άλογο ήταν ρε; Η «Καλή Χαρά»;
ΤΖΑΚ –Ναι. Κι ο άλλος, ο δικός σου, ο Κέννυ, κάτω στο μαγαζί, ν' αλλάζει τα στοιχήματα κατά πώς ποντάριζε τούτος εδώ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κοίτα ποιος μιλάει.
ΤΖΑΚ – Ναι, καλά.
ΤΖΙΜ – Ποτέ δε μ' ακούει, ε;
ΤΖΑΚ – Κοίτα να δεις...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Αφού είναι περήφανος ρε συ Τζίμυ, πολύ περήφανος για να παραδεχτεί ότι έχει ανάγκη τις πληροφορίες σου.
ΤΖΑΚ *(Εμφατικά)* – Επ' αυτού... έχω τη θεωρία μου. Κι έχω και αρχές εγώ. Πρώτος και καλύτερος το παραδέχομαι γι' αυτόν. Ξέρεις, Βάλερι, συνήθως, λέω συνήθως, όχι πάντα, ο Τζιμ δεν πέφτει και πολύ έξω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τι «δεν πέφτει και πολύ έξω» ρε. *(Στη Βάλερι).* Διάνα πετυχαίνει.
Ο Μπρένταν βάζει μια πίντα στον πάγκο.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ευχαριστώ. Βάζει το χέρι στην τσέπη.
ΤΖΑΚ – Όχι πάντα, ε Τζιμ;
Ο Μπρένταν κάνει νόημα στο Φίνμπαρ να μην πληρώσει.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ευχαριστώ, ευχαριστώ πολύ. *(Στη Βάλερι).* Διάνα!
ΤΖΑΚ – Να πετυχαίνεις διάνα από σωστή κρίση κι όχι από τύχη είναι ... σπουδαίο... αλλά...Ο Τζίμυ δεν παρεξηγείται μ' αυτό, το ξέρω, τό 'χουμε ξανασυζητήσει το θέμα. Ο Τζίμυ έχει επιστημονική τακτική. Μελετάει το σύστημα. Βέβαια, άνευ παρεξήγησης, έχει κι όλο το χρόνο δικό του. Το μελετάει το πράμα, Βάλερι, και προς τιμήν του. Σωστά; Εσύ παίζεις στον ιππόδρομο;
ΒΑΛΕΡΙ – Μπα, όχι.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Μπράβο το καλό κορίτσι!
ΤΖΑΚ – Λοιπόν, αυτός... δε μου λες Τζίμυ, πόσα βγάζεις το μήνα απ' τ' άλογα;
ΤΖΙΜ – Τίποτα ρε Τζακ, στα ίσα μου. Δεν...
ΤΖΑΚ – Πόσα είχες πάρει τότε; Εκείνη τη φορά στο Δουβλίνο;
ΤΖΙΜ – Διακόσιες είκοσι.
ΤΖΑΚ – Διακόσιες είκοσι λίρες, Βάλερι, μέσα σε τρεις μέρες. Σωστά;
ΤΖΙΜ – Ναι, αλλά...
ΤΖΑΚ – Εντάξει ρε παιδάκι μου, το ξέρω, ήταν απ' τα μεγάλα κέρδη, αλλά, βδομάδες ετοιμαζόταν. Εκεί, τα ζάλιζε τα νούμερα ... Ξημεροβραδιαζόταν με την εφημερίδα. Θυμάσαι Μπρένταν;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μμμ, ναι.
ΤΖΑΚ – Σωστά. Τώρα , εγώ είμαι πιο... εντάξει. Όλο και θα

βάλω κανένα στοιχηματάκι. Ξέρεις έτσι στην ψύχρα. Και να σου πω την αλήθεια, δε με νοιάζει και πολύ. Έχει την πλάκα του, κι έτσι πρέπει δηλαδή. Οπότε δεν κάθομαι ν' ακούω «Κάνε αυτό, και κάνε 'κεινο, κι έτσι θα πας καλά» μόνο και μόνο για να βγάλω μερικά φράγκα. Δεν είναι αυτός ο σκοπός μου. Καταλαβαίνεις;

ΦΙΝΜΠΑΡ – Ο σκοπός είναι να κερδίζεις και κάνα φράγκο όμως και να μη μας ζαλίζεις.

ΤΖΑΚ – Ποιος σας ζαλίζει ρε, εγώ σας ζαλίζω; Απλά λέω ότι ο τρόπος που παίζω εγώ δε βασίζεται στην επιστήμη, αλλά στην τύχη, σε κάτι που πάει πέρα από μαθηματικές φόρμες και τα τοιαύτα.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα Χριστέ μου! Δηλαδή εσύ κι ο Κέννυ, λίγο πριν σας σφραγίσουν τα στοιχήματα, πέφτετε στα γόνατα κι αρχίζετε τα επανωτά «Πάτερ ημών».

ΤΖΑΚ – Όχι, δεν είναι έτσι. Δεν εννοώ αυτό, ρε γαμώτο.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Πες μας λοιπόν, τι σκατά εννοείς. Σήμερα χάρη στον Τζίμυ κέρδισες. Πες μας, λοιπόν, τι σκατά εννοείς. *(Στους άλλους).* Καλά δε λέω;

ΤΖΑΚ – Ναι, αλλά, άκου λίγο, γιατί...

Οι άλλοι γελάνε κάνοντας «ου» σα νά 'χει τσακώσει ο Φίνμπαρ τον Τζακ.

Θα σας πω. Αφού δεν ακούτε ρε... Δεν έχω σύστημα, και όμως έχω. Χάνω λίγα κάθε όποτε. Εντάξει; Παίρνω τότε την πληροφορία μου απ' τον Τζίμυ, κι αυτό χρηματοδοτεί τα δυο τρία επόμενα στοιχηματάκια.

Γελάνε.

Και ξέρετε πολύ καλά, ότι κάποιες φορές, έχω κερδίσει μόνος μου. Εντάξει; Και να μη τα ξεχνάμε αυτά. Καναδυό τά 'χω πάρει μόνος μου.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ –Τι έχεις πάρει; Ασ' τα αυτά ρε τυχοδιώκτη.

ΤΖΑΚ – Κι όμως πήρα.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Η τελευταία φορά που κέρδισες ήταν με το Ρεντ Ραμ, το πάλαι ποτέ.

ΤΖΑΚ *(Κατά μέρος στη Βάλερι)* – Πλάκα κάνουμε.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Λοιπόν, τι θα πιούμε; Τζιμ;

ΤΖΙΜ – Ένα ουϊσκάκι.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Τζακ; Ουϊσκάκι; Μπίρα; Μπουκάλι πίνεις ρε; Το γύρισες στο μπουκάλι;

ΤΖΑΚ – Η κάνουλα...τά 'φτυσε...

ΦΙΝΜΠΑΡ – Α, ως συνήθως.

ΤΖΑΚ – Καλά, βάλε ένα ουΐσκυ.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Έτσι μπράβο. Βάλερι;

ΒΑΛΕΡΙ – Όχι. Είμαι εντάξει, προς το παρόν. Ευχαριστώ.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Είσαι σίγουρη; Να μη το γεμίσουμε;

ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, ειλικρινά, είμαι εντάξει.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Σίγουρα;

ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, πραγματικά, σίγουρα.

ΦΙΝΜΠΑΡ *(Σηκώνοντας τα χέρια)* – Καλώς, δε θα σε πιέσουμε. Βάλε... ε, τρία ουϊσκάκια Μπρένταν. Έτσι μπράβο. Εσύ, δε θα πιεις;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Σερβίροντας)* – Το παλεύω. Να πιω ή να μην πιω;

ΤΖΑΚ – Άχα. Θα πιει! Έλα Μπρένταν. Πότε θα σου ξανατύχει κέρασμα απ' το Φίνμπαρ; Χα, χα, χα. Έλα! Γρήγορα! Τσατίστηκε τώρα που θα πιεις.

ΦΙΝΜΠΑΡ *(Στη Βάλερι)* – Τον ακούς;

ΤΖΑΚ – Καλά, ε, ο χοντρός ξεφλουδίζει μπανάνα στην τσέπη του.

ΤΖΙΜ – Μπανάνα, ε;

Γελάνε.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Κοίτα να δεις! Έρχομαι μετά από τόσον καιρό, φέρνω και καλή παρέα, και κοίτα να δεις πώς μου φέρονται. Κατάλαβες τώρα γιατί πρέπει να τον προσέχεις το Τζίμυ. Είναι πιο πονηρός απ' ό,τι δείχνει. «Ώστε μπανάνα, ε;»

Ο Μπρένταν βάζει τα ποτά στον πάγκο.

Κοίτα κερνάω κιόλας σαν κανονικός μαλάκας. Είναι σωστό αυτό; Ε, Βάλερι;

ΒΑΛΕΡΙ – Καλέ, φρίκη!

ΦΙΝΜΠΑΡ – Απελπισία. *(Δίνει ένα εικοσάλιρο στον Μπρένταν).* Έλα, Μπρένταν. Δε βλέπεις και πολύ συχνά εικοσάλιρα εδώ μέσα. Με τα παιδιά από 'δω. Όχι και πολύ συχνά. Ε; Γεια μας!

ΤΖΑΚ *(Στον Μπρένταν)* – Για κοίτα μήπως είναι πλαστό; Γεια μας!

ΤΖΙΜ – Γεια μας.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Άντε γεια μας!

ΒΑΛΕΡΙ – Εις υγείαν.

ΤΖΑΚ – Πώς τον αντέχεις, να σε ξεναγεί;

ΒΑΛΕΡΙ – Α, σήμερα ήταν ήσυχος.

ΤΖΑΚ – Και τώρα βλέπεις τον πραγματικό του εαυτό. Βέβαια, πάω στοίχημα ότι εσύ τον ήσυχο προτιμάς... Εμείς πάντως τον ήσυχο Φίνμπαρ δεν τον έχουμε δει ποτέ. *(Δείχνοντας τον Φίνμπαρ).* Γιατί αυτός, τη νύχτα βγαίνει.

ΒΑΛΕΡΙ – Σήμερα έμαθα όλη την ιστορία της περιοχής. Τα πάντα.

ΤΖΑΚ – «Την ιστορία της περιοχής». Σήμερα το πρωί την έφτιαξες την ιστορία της περιοχής, έτσι;

ΦΙΝΜΠΑΡ – Ναι ρε, έτσι. Γι' αυτό κι όλες αυτές οι φωτογραφίες είναι πλαστές. Τις έβγαλα πριν χρόνια για να παραμυθιάσω απόψε τη Βάλερι.

ΒΑΛΕΡΙ *(Πηγαίνοντας προς τις φωτογραφίες)* – Α, ναι, αυτά όλα είναι εδώ γύρω.

ΦΙΝΜΠΑΡ *(Πηγαίνοντας προς τις φωτογραφίες)* – Ακριβώς. Αυτό είναι το φράγμα. Ρε συ, Μπρένταν, πότε είναι αυτή;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Εμμ, αυτή είναι το '51.

ΦΙΝΜΠΑΡ – 1951. Το φράγμα. Το ποτάμι. Το φράγμα έγινε για να ρυθμίζει το νερό, για την παραγωγή ενέργειας, εδώ στην περιοχή. *(Στον Μπρένταν)* Ο πατέρας σου δεν είναι εδώ;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι. Εκεί είναι νομίζω ο δικός σου.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Α, ναι. Νάτος. Βάλερι, κοίτα 'δω. Αυτός είναι ο μεγάλος Φίνμπαρ. Και εδώ είναι ο πατέρας του Μπρένταν.

Ο Πάντυ Μπερν. Είναι όταν η Ηλεκτρική Εταιρεία έκανε το φράγμα. Στα εγκαίνια. Μέγα γεγονός στα μέρη μας. Έτσι Μπρένταν;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μμμ, σίγουρα..
ΒΑΛΕΡΙ *(Στον Φίνμπαρ)* – Μοιάζεις στον πατέρα σου. *(Στον Μπρένταν).* Εσύ όχι.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Μοιάζει στη μητέρα του. Πήρε απ' τους Μάνγκαν. Λοιπόν, λέγε τώρα. Αυτός με το κοντό παντελονάκι ποιος είναι;
ΒΑΛΕΡΙ – Εσύ;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Καλά, μας δουλεύεις! Με τέτοια σκατοκεφάλα χωμένη στο σβέρκο; συγγνώμη για την έκφραση. Ο Τζακ είναι ρε.
ΒΑΛΕΡΙ – Αχ Θεέ μου! Πόσο χρονών ήσουν εδώ Τζακ;
ΤΖΑΚ – Ξέρω 'γω. Εφτά...
ΒΑΛΕΡΙ – Καθόλου δε μοιάζεις.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Πλάκα κάνεις. Τέτοια μοσχαροκεφαλή ξεχωρίζει από μακριά. Ο φωτογράφος παραλίγο να τον στείλει σπίτι του. Δε χωρούσε στη φωτογραφία. Το θυμάσαι Τζακ –
ΤΖΑΚ – Ναι ρε. Όχι, σαν τον πατέρα σου που κοντεύει να χωθεί μες στο φακό.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ο πατέρας μου ήταν κολώνα. Στυλοβάτης της κοινωνίας, Βάλερι. Κανείς δεν μπορούσε να πει κουβέντα. *(Δείχνοντας τον Τζακ).* Εκτός από κάτι χοντροκέφαλους σαν τον κύριο.
ΤΖΑΚ – Ναι ρε. Έλα να δεις τώρα τι θα τις κάνω εγώ τις κολώνες.
Ο Τζακ βγαίνει από την πίσω πόρτα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Χριστός και Παναγιά. Καλά φοβερός είναι!
ΒΑΛΕΡΙ *(Κοιτάζοντας τη φωτογραφία)* – Αυτή πού είναι;
ΜΠΡΕΝΤΑΜ – Αυτό είναι το Κάρρικ από ψηλά.
ΒΑΛΕΡΙ – Καταπληκτική θέα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Από τις καλύτερες της περιοχής, ε;
ΜΠΡΕΝΤΑΜ – Μμμ, ναι.
ΤΖΙΜ – Ναι, μάλλον.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Οι Γερμανοί εκεί πάνω τη βγάζουν συνέχεια. Όλο το καλοκαίρι. Ανεβαίνουν απ' τα κάμπινγκ.
ΒΑΛΕΡΙ – Αλήθεια;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κανονική αναρρίχηση. Είναι το πιο γραφικό μέρος όλης της περιοχής. Είναι κι αυτό το...Γι' αυτό κι όλες αυτές οι ιστορίες...με τα ξωτικά και τα... Έχει και το κάστρο εκεί πάνω.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κάτι σαν κάστρο.
ΒΑΛΕΡΙ – Κάστρο με ξωτικά;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Καλά, οι Γερμανοί τρελαίνονται για κάτι τέτοια.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έχει κι ένα ξέφωτο... με δέντρα γύρω-γύρω...κάπως.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Πώς είναι μωρέ εκείνη η ιστορία για το δρόμο με τις νεράιδες... να δεις ποιος την έλεγε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ο Τζακ είναι μανούλα σ' αυτά.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Καλά, μιλάμε για απίστευτες ιστορίες. Η περιοχή είναι γεμάτη από τέτοια εδώ γύρω.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ο Τζακ. Ο Τζακ τα ξέρει καλά αυτά. Αλλά και συ ρε Τζιμ, λες κάποια πού και πού.
ΤΖΙΜ – Ο Τζακ τα λέει καλύτερα.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Κοιτάζοντας μια φωτογραφία)* – Εδώ είναι το παλιό αββαείο.
ΒΑΛΕΡΙ – Μάλιστα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Εδώ. Εδώ φαίνεται καλύτερα. Τι είχε γίνει μωρέ Μπρένταν, εκεί; Πότε ήταν να δεις;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α, πολύ παλιά... το χίλια πεντακόσια κάτι. Είχε γίνει μια σύνοδος. Αρχιεπίσκοποι και τέτοια... μαζεύτηκαν όλοι εδώ... ήταν ... σαν... ε...
ΤΖΙΜ – Αυτή η πόλη υπήρξε πολύ σημαντική στο παρελθόν. Εκατοντάδες χρόνια πριν. Ήταν κάτι σαν πρωτεύουσα της περιοχής.
ΒΑΛΕΡΙ – Μάλιστα.
Ο Τζακ ξανάρχεται.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Εδώ το μέρος υπήρξε πολύ σημαντικό στο παρελθόν. Έλα ρε Τζακ, ό,τι που λέγαμε για το, ξέρεις, την ιστορία για το δρόμο με τις νεράιδες.
ΤΖΑΚ – Τις νεράιδες; Καλά ρε, μόνο δυο λεπτά έλειψα. Ούτε στην τουαλέτα δεν μπορώ να πάω.
Γελάνε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλεγα στη Βάλερι για το κάστρο κι έτσι. Πώς είναι μωρέ εκείνη η ιστορία; Εκεί δεν ήταν;
Μικρή παύση.
ΤΖΑΚ – Τώρα όντως θέλετε να την ακούσετε; Όλα τα παιδάκια;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Καλά, είναι απίθανη ιστορία. Έλα λέγε, ρε. Εκεί δεν ήταν;
ΤΖΑΚ *(στο Φίνμπαρ)* – Θα το μετανιώσεις που με βάζεις να την πω... Ξέρεις ποιανού σπίτι ήταν.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ποιανού;
ΤΖΑΚ – Της Μόρα Νήλον.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Τα βάζει με τον εαυτό του, καθώς θυμάται)* – Ω, γαμώτο!
Γελάνε.
ΤΖΑΚ – Βλέπεις; Την πάτησες τώρα! Πες συγγνώμη!
ΦΙΝΜΠΑΡ – Είχα ξεχάσει, ρε, ότι ήταν της Μόρα.
ΤΖΑΚ – Παλιές ιστορίες, Βάλερι. Όλα αυτά είναι παλιές ιστορίες.
ΒΑΛΕΡΙ – Θά 'θελα πολύ να τ' ακούσω.
ΤΖΑΚ – Παλιές ιστορίες, για να τρομάζουν τα παιδιά.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα τώρα, μην το τρομάζεις το κορίτσι.
ΤΖΑΚ – Όχι ρε, δεν είναι τρομαχτικό.
ΒΑΛΕΡΙ – Μ' αρέσει, θέλω να τ' ακούσω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Στα μέρη μας όλο τέτοια ακούς. Παλιές ιστορίες και σαχλαμάρες. Δε σημαίνουν και τίποτα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αυτή όμως είναι ωραία ιστορία.
ΤΖΑΚ – Δεν είναι μεγάλη. Λοιπόν... η Μόρα... Νήλον ερχόταν εδώ τα βράδια και καθόταν εκεί, κοντά στο τζάκι. Ρε Τζιμ, πόσο χρονών ήταν; Όταν πέθανε;

ΤΖΙΜ –Α, καλά. Θα ’χε φτάσει τα ενενήντα.
ΤΖΑΚ – Αλλά τρομερή γυναίκα, ζωντανή μέχρι τα τελευταία της. Τα είχε... πώς να το πω... ήταν μέσα σ’ όλα ξέρεις. Και έπαιρνε όρκο ότι όλα αυτά είχαν συμβεί. Στ’ αλήθεια. Όταν ήταν κοριτσάκι. Έζησε όλη της τη ζωή σ’ εκείνο το σπίτι. Και είχε πολλά αδέλφια, όλα μεγαλύτερα, η ίδια ήταν η μικρότερη. Και η μάνα τους, ε ...
ΤΖΙΜ – Η Μπράιντυ.
ΤΖΑΚ – Η Μπράιντυ, ναι. Την ήξεραν όλοι στην περιοχή. Χήρα, και παράξενη γυναίκα. Όλη την ώρα έκανε πλάκες και τέτοια, ξέρεις τώρα. Έλεγε λοιπόν η Μόρα πως όταν ήταν μικρή, η Μπράιντυ τους έκανε συνέχεια πλάκες. Τους έκρυβε τα ρούχα τους, τους έκανε διάφορα, καταλαβαίνεις. Και τους έλεγε παραμύθια πως τάχαμου συνάντησε στο δρόμο διάφορους υποψήφιους γκόμενους ή γκόμενες και πως θα περνούσαν δήθεν απ’ το σπίτι να τους κάνουν επίσκεψη και τέτοια. Και πάντα φώναζε από πάνω: «κάποιος είναι στην πόρτα». Ή τέλος πάντων έκανε τους πάντες να πιστεύουν ότι κάποιος βρισκόταν ή πίσω απ’ την πόρτα ή κατηφόριζε εκείνη τη στιγμή το μονοπάτι. Τέτοια. Φυσικά δεν ήταν κανένας, ποτέ και πουθενά. Αλλά, την είχαν συνηθίσει φαίνεται. Έτσι, ότι της άρεσε να σπάει πλάκα.
Και η Μόρα μας έλεγε ότι ένα Σάββατο βράδυ, παλιά, το 1910 ή το 11, τα μεγαλύτερα παιδιά ετοιμάζονταν να πάνε σε κάποιο χορό ή κάπου. Κατέβηκε τότε από πάνω η Μπράιντυ, και είπε: «Κανείς σας δεν πήγε ν’ ανοίξει την πόρτα;».
Και τότε άρχισαν όλοι μαζί τα «άντε πάλι τα ίδια» και τέτοια. Η Μπράιντυ όμως κατέβηκε κι άνοιξε την πόρτα, και δεν ήταν κανείς εκεί. Δεν είπε τίποτα, ούτε το έκανε θέμα. Και μας έλεγε η Μόρα ότι, τότε ήταν βέβαια μικρή, αλλά καταλάβαινε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά. Δεν έκανε πλάκα. Αργότερα, όταν όλοι οι άλλοι βγήκαν έξω, έμειναν μόνες τους, η Μόρα και η μάνα της, και καθόντουσαν στο τζάκι. Και η μάνα της ήταν, λέει, πολύ ήσυχη. Συνήθως τη Μόρα την έστελνε πάνω για ύπνο νωρίς. Αλλά η Μόρα έλεγε ότι θυμόταν πολύ καλά εκείνη τη νύχτα, γιατί η Μπράιντυ δεν την έστειλε για ύπνο. Σα να ήθελε, δηλαδή, κάποιον δίπλα της. Και, εκείνα τα χρόνια, Βάλερι, δεν υπήρχε ηλεκτρισμός εδώ πέρα.
Χειμώνας, νύχτα στο ύπαιθρο. Μιλάμε για πίσσα σκοτάδι. Καταλαβαίνεις. Και ένας αέρας, όπως απόψε καλή ώρα, ερχόταν σφυρίζοντας απ’ τη θάλασσα. Άμα τον ακούς απ’ τις χαραμάδες, νομίζεις ότι κάποιος σου σφυράει πίσω απ’ την πόρτα. Και μιλάμε για τέτοια νύχτα. Τι λέτε, τη φτιάχνω καλά την ατμόσφαιρα;
Γελάνε.
Τι έγινε Φίνμπαρ, λίγο ανήσυχο σε βλέπω. Άντε τέλειωνε το ουϊσκάκι σου.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Το ουϊσκάκι μου να τ’ αφήσεις ήσυχο. Τζακ, σα να το παρατραβάς λίγο το παραμυθάκι.
ΤΖΑΚ – Έλα τώρα, σημασία έχει να το ευχαριστηθούμε. Σ’ αυτές τις ιστορίες οι λεπτομέρειες είναι που μετράνε. Σωστά;
Γελάνε.
Οπότε, καθότανε που λες εκεί, κι η Μπράιντυ είχε στυλώσει το βλέμμα στη φωτιά, αμίλητη. Και κάπου-κάπου χαμογελούσε και στη Μόρα. Όμως η Μόρα έλεγε ότι σα να θυμόταν τα μάτια της λίγο υγρά. Τότε ακούστηκε ένα μαλακό χτύπημα στην πόρτα. Κάποιος. Στην εξώπορτα. Και η Μπράιντυ ούτε που κουνήθηκε. Λέει η Μόρα – «Μαμά, ν’ ανοίξω την πόρτα;». Και απαντάει η Μπράιντυ – «Όχι, σίγουρα κάποιος μας κάνει πλάκα, μη δίνεις σημασία». Συνέχισαν λοιπόν να κάθονται, και για λίγη ώρα δεν ξανακούστηκε τίποτα. Και ... εκείνη την εποχή δεν υπήρχαν κουζίνες και τέτοια. Ξέρεις, Βάλερι, εκεί που είναι τώρα η επέκταση, εκεί βρισκόταν η πίσω πόρτα, μ’ ένα ψευτομάνταλο μόνο. Και από ’κεί ήρθε το επόμενο χτύπημα. Σιγανό, έλεγε η Μόρα, και κάπου κάτω, χαμηλά. Όχι από ’κεί που θα περίμενες να χτυπήσει ένας άντρας η μια γυναίκα, πάνω δηλαδή. Και ξανά η Μπράιντυ να λέει: «κάποιος μας κάνει πλάκα, άσ’ τους θα φύγουν»... Και μετά ακούστηκε στο παράθυρο. Η Μόρα δεν έβλεπε τίποτα έξω στο σκοτάδι, αλλά ούτε και η μάνα της την άφηνε να σηκωθεί. Και μετά πάλι σταμάτησε. Όταν όμως πέρασε η ώρα και η φωτιά κόντευε να σβήσει, η Μπράιντυ ούτε που κουνήθηκε να πάει να φέρει ξύλα. Γιατί ήταν έξω στο υπόστεγο. Καθόντουσαν λοιπόν αμίλητες μέχρι που γύρισαν οι υπόλοιποι, πολύ μετά τα μεσάνυχτα.
ΒΑΛΕΡΙ – Και, τι ήταν;
ΤΖΑΚ – Λοιπόν, η Μόρα έλεγε ότι η μάνα της δεν είπε τίποτα και σε κανένα, και μια μέρα, που ήταν πάλι μόνες οι δυο τους, έφερε έναν παπά κι έκανε αγιασμό στις πόρτες και στα παράθυρα. Κι από τότε δεν ξανακούστηκε χτύπημα. Ποτέ. Πολλά χρόνια μετά, η Μόρα άκουσε από ένα γέρο στη γειτονιά να λέει ότι το σπίτι τους ήταν χτισμένο πάνω σ’ αυτό που έλεγαν δρόμο των ξωτικών, δηλαδή όχι ακριβώς δρόμο, αλλά κάτι σαν ...πέρασμα.
ΤΖΙΜ – Ήταν κάτι... να... ένα... απ’ τα μέρη που σταματούσαν.
ΤΖΑΚ – Ναι, μπράβο, σαν ... όπως βλέπεις ψηλά το κάστρο στο πάνω χωράφι του Μπρένταν, μετά πιο πέρα το παλιό πηγάδι, μετά το αβαείο πιο κάτω και κατ’ ευθείαν το μικρό κολπάκι, στην παραλία με τα βότσαλα... Ο θρύλος λέει ότι τα ξωτικά κατέβαιναν για να κάνουν το μπάνιο τους... Και το σπίτι της Μόρα Νήλον ήταν ένα απ’ τα μέρη που σταματούσαν.
ΒΑΛΕΡΙ – Και τι, ήθελαν να περάσουν από μέσα;
ΤΖΑΚ – Έε, κάτι τέτοιο. Αλλά η Μόρα δεν ξανάκουσε ποτέ χτύπημα, εκτός από μια φορά το πενήντα-τόσο, όταν χτίζανε το φράγμα. Τότε άκουσε μερικά χτυπήματα, έλεγε. Και τότε ήταν που βρήκε κι ένα σωρό ψόφια πουλιά πάνω στο φράχτη, αλλά, μόνο αυτό. Αυτή ήταν η ιστορία.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δε πιστεύω να τρόμαξες; Όλα αυτά βλακείες είναι. Τέτοιες ιστορίες ακούμε εδώ όλη την ώρα.
ΒΑΛΕΡΙ – Κοίτα, νομίζω ότι κάτι θα πρέπει να υπάρχει σ’

όλα αυτά. Ειλικρινά.
ΤΖΑΚ – Εντάξει τώρα... ίσως και να υπάρχει. Αλλά... δεν έγινε και τίποτα. Παλιές ιστορίες. Παραμυθάκια. Πάντως, σηκώνουν ποτό όλα αυτά. Τι λέτε, θα πιούμε κάτι ακόμα;
Γελάνε.
Βάλερι, να το γεμίσουμε;
ΒΑΛΕΡΙ – Έε...
ΤΖΑΚ – Έλα, έλα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Θα το γεμίσει. Μπρένταν.
Ο Μπρένταν βάζει ένα καινούριο ποτήρι του ουΐσκυ στον πάγκο.
ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, αυτό είναι εντάξει.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Μπράβο το καλό κορίτσι! Αποκτήσαμε και χωριάτικες συνήθειες, έτσι;
Γελάνε. Ο Μπρένταν βάζει κρασί.
ΤΖΑΚ – Φίνμπαρ, πίντα;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έε, πίντα; Ναι ρε, γιατί όχι.
ΤΖΑΚ – Τζιμ;
ΤΖΙΜ – Έε.
ΤΖΑΚ – Δύο πίντες κι ένα απ' αυτά, Μπρένταν.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Δύο πίντες.
Παύση. Ο Μπρένταν κάνει τη δουλειά του.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Άαχ, έτσι μπράβο.
ΤΖΑΚ – Εσύ; Θα πιεις ή όχι;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Το παλεύω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Και;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έλα μωρέ, θα πιω ένα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έτσι μπράβο. Εγώ θα' λεγα και δύο.
Γελάνε. Ο Τζακ προσφέρει τσιγάρα.
ΤΖΑΚ – Βάλερι;
ΒΑΛΕΡΙ – Έε, ναι, ευχαριστώ.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Ευχάριστη έκπληξη)* – Αχά! Έτσι μπράβο!
ΤΖΑΚ – Φίνμπαρ;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι ευχαριστώ. Έχω να βάλω τσιγάρο στο στόμα μου... το Νοέμβριο κλείνουν δεκαοχτώ χρόνια.
ΤΖΑΚ – Άκου δεκαοχτώ χρόνια.
Ο Τζακ προσφέρει το πακέτο στον Μπρένταν και τον Τζιμ, που παίρνουν και οι δύο από ένα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δεκαοχτώ χρόνια. Από τότε που μετακόμισα. *(στη Βάλερι).* Κάτω στο... Κάρριικ.
ΤΖΑΚ – Μμμ, ναι, το θυμάμαι. *(Δίνοντας φωτιά).* Δε σε ωφέλησε βέβαια και καθόλου που τό 'κοψες.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έτσι, ε; Τι λες; Πάμε κανα-δυο γύρους τώρα να δούμε ποιος θά 'χει καλύτερη φάτσα; Ρε θα σου πεταχτούν τα πνευμόνια έξω.
ΤΖΑΚ – Έλα ρε! Τα βάζεις και με γέρους τώρα; Ρε, δέκα χρόνια σε περνάω και θες να τα βάλεις μαζί μου; Κοίτα δολοφονικά ένστικτα!
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Κλείνει το μάτι στη Βάλερι)* – Θυμάσαι που λέγαμε για το μάτι που ξέρει να αρπάζει την ευκαιρία. Η εκμετάλλευση της αδυναμίας.
ΤΖΑΚ – Αδυναμία είσαι και φαίνεσαι. Δε μου λες, τώρα που μιλάμε για ξωτικά, αν θυμάμαι καλά είχες κι εσύ μια μικρή κόντρα με κάτι νεράιδες ή ό,τι διάολο ήτανε, τότε, πριν φύγεις, ε;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα, άσ' τις μαλακίες.
ΤΖΑΚ – Επειδή τά 'κλασες τότε, έτσι;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δε μας χέζεις ρε Τζακ!
ΤΖΑΚ – Έλα τώρα, μια χαρά τά 'βγαλες πέρα!
ΦΙΝΜΠΑΡ – Είσαι μαλάκας.
ΤΖΑΚ – Ναι, καλά. Αλλά, κάτι ξέρεις κι εσύ από νεράιδες...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ποιες νεράιδες μωρέ. Η αυτή ήταν... η μικρή Ουάλς. Μας την έκανε μια χαρά. Αφού πλάκα ήταν.
ΤΖΙΜ – Στην Αμερική δεν είναι τώρα; Η Νάιαμ Ουάλς;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι ρε η Νάιαμ, αυτή ήταν...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ένα παλαβιάρικο μωρέ! Ήθελε να την προσέχουν.
ΒΑΛΕΡΙ – Τι είχε γίνει δηλαδή;
ΤΖΑΚ – Αυτός! Αυτός ήταν το παλικάρι!
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κόφτο έτσι. Δεν έγινε και τίποτα.
ΤΖΑΚ – Ήταν μια οικογένεια που λες, ζούσαν επάνω, δίπλα στο σπίτι του Μεγάλου Φίνμπαρ. Οι Ουάλς.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα μωρέ, ξένοι ήταν. Απ' αλλού. Αυτός ήταν στρατιωτικός, της φρουράς.
ΒΑΛΕΡΙ – Ξένοι, σαν κι εμένα;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι, όχι. Ξέρεις τώρα, ξέρεις τι εννοώ.
ΤΖΑΚ – Κοίτα τον που πάει να χάσει το παιχνίδι με τις διευκρινίσεις. *(Στη Βάλερι).* Δε συμφωνείς;
Γελάνε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα, ξέρει πολύ καλά τι εννοώ. Η Βάλερι είναι μια χαρά καλοδεχούμενη και το ξέρει.
ΤΖΑΚ – Άσ' την ήσυχη μωρέ! Τώρα μας φέρνεις όλους σε δύσκολη θέση. Άραξε!
Γελάνε.
Πες την ιστορία.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κοίτα το μαλάκα! Αλλά βέβαια, της έβαλες καλά-καλά την ιδέα ότι μένει σε στοιχειωμένο σπίτι! Ούτε που σου πέρασε απ' το μυαλό ότι δε θα μπορεί να κοιμηθεί τώρα.
ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, θα 'θελα να την ακούσω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Και νά 'τανε κι αληθινή!
ΤΖΑΚ – Κοίτα, είπε ...θέλει να την ακούσει. Λοιπόν, κόφ' την γκρίνια και πες την. Έλα μπράβο.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τς. Παλαβοί ήταν όλοι τους. Υπήρχε ένα σπίτι κοντά μας, απ' την άλλη μεριά του Νοκ. Δεν είχε και τίποτ' άλλο εκεί γύρω, καμιά πεντακοσαριά μέτρα απ' το δρόμο. Έμενε ένας γέρος εκεί μόνος του, και η οικογένειά του τον έβαλε στο γηροκομείο για να είναι κοντά τους, κάτω στο Ουέστπορτ. Αυτοί λοιπόν που ήρθαν μετά να μείνουν στο σπίτι, ήταν οι Ουάλς. Ο άντρας ήταν λοχίας στη φρουρά του Κάρριικ. Θα ήταν καμιά πενηνταριά χρονών κι ακόμα λοχίας ήταν, οπόταν καταλαβαίνεις ... δε μιλάμε και για σαΐνι.
Γελάνε.
Τελοσπάντων, μετακόμισαν εκεί. Είχε τρεις κόρες, μικρές,

κι ένα γιο παντρεμένο, πέρα κάπου στο Λόνγκφορντ. Οι κόρες του λοιπόν ζούσαν μ' αυτόν και τη γυναίκα του. Εγώ τους ψιλοήξερα, είχαν έρθει πάνω που είχε πεθάνει ο Μεγάλος Φίνμπαρ, ο Θεός να τον αναπαύσει, ε... την ώρα της κηδείας, οπότε...κάπως τους γνώρισα. Μόνος εγώ, αφότου πέθανε ο Μεγάλος Φίνμπαρ, ανύπαντρος... παλικαράκι, αυτές ένα τσούρμο πιτσιρίκες που μόλις είχαν μετακομίσει δίπλα! Γιού-χου! Καταλαβαίνεις!

Γελάνε.

Εκείνη την εποχή προβληματιζόμουν τι θα έκανα με το χτήμα. Αν έπρεπε να το πουλήσω, να το καλλιεργήσω, καταλαβαίνεις. Θα ήμουν εικοσιδύο, εικοσιτριών, κάτι τέτοιο. Ένα βράδυ, αργά, γύρω στις έντεκα, δώδεκα, χτυπά η πόρτα και ήταν η κυρία Ουάλς. Κατατρομαγμένη, με ρωτούσε άμα μπορούσα να πάω σπίτι της, γιατί δεν ήξερε τι να κάνει. Ο σύζυγος ήταν στη δουλειά, στην υπηρεσία, κι εκείνη δεν ήξερε κανέναν στην περιοχή και κάτι είχε γίνει, μια φασαρία. «Τι φασαρία;», τη ρωτάω εγώ. Και μου λέει ότι πριν από λίγο είχε τηλεφωνήσει η κόρη της η μικρή, η Νάιαμ, που είχε πάει σε μια πνευματική συγκέντρωση.

ΒΑΛΕΡΙ – Πνευματιστική.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Πνευματιστική.

ΤΖΑΚ – Σιγά μην ήταν και στον πνευματικό της. Μαζεμένα ήταν όλα στην πλατεία, ρε.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Άει γαμήσου. Αυτό εννοούσα, σε πνευματιστική συγκέντρωση... Είχε πάει σε...

ΤΖΑΚ – Στον πνευματικό της.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Είχε πάει, έλα τώρα, είχε πάει στο σπίτι μιας φίλης της ή κάτι τέτοιο. Και είχαν μια συγκέντρωση... καλούσαν πνεύματα. Τραπεζάκι, ξέρεις... Και πήρε τη μάνα της τηλέφωνο και της είπε να πάει να την πάρει. Είχαν καλέσει ένα πνεύμα, λέει, και φοβόταν ότι την κυνηγούσε.

Και φυσικά εγώ σκέφτηκα τότε... μαλακίες του κερατά. Συγγνώμη για... την έκφραση, Βάλερι, αλλά να... η γυναίκα έλεγε ότι πήγε και την πήρε. Θέλω να πω, συγγνώμη δηλαδή, αλλά όλα αυτά εμένα μου φαινόταν λίγο παρανοϊκά. Έλεγε όμως η γυναίκα ότι στο γυρισμό είχαν δει κάτι, δηλαδή σα να το είχε δει και η ίδια. Κάτι σαν σκυλί στο δρόμο, που έτρεχε δίπλα στο αυτοκίνητο και τους κυνηγούσε. Η περιοχή εδώ έχει πολλά σκυλιά. Όλοι οι αγρότες έχουνε σκυλιά. Ένα σκυλί, ένα θηρίο. Τότε εκεί πάνω, θυμάσαι Τζακ, το είχε ο Ουΐλι Μακντέρμοτ.

ΤΖΑΚ – Πω πω, ναι. Καλά ήταν ένα, άμα το έβλεπες από μακριά νόμιζες ότι ήταν άλογο. Γίγαντας.

ΤΖΙΜ – Ο Σάξων.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Ναι μπράβο, ο Σάξων.

ΤΖΙΜ – Ένα Ιρλανδέζικο λυκόσκυλο, το είχε βρει από ένα τύπο στα βόρεια.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Ένα τέρας. Αλλά είχαμε συνηθίσει να βλέπουμε σκυλιά παντού. Διάφορες ράτσες, αλλά, ξέρεις τώρα, ήμερα. Πιο πολύ γάβγιζαν, παρά δάγκωναν. Κι έτσι δεν την... πολυπίστεψα την ιστορία με το... αλλά αυτή επέμενε να πάω κάτω στο σπίτι, έλεγε ότι όταν γύρισαν πίσω, η μικρή, η Νάιαμ, έκανε σαν υστερική και φώναζε κάτι είναι στη σκάλα. Βέβαια, κανένας άλλος δεν τό 'βλεπε. Αλλά τό 'βλεπε αυτή. Και ήταν, έλεγε, μια γυναίκα που καθόταν και την κοίταζε. Και η κυρία Ουάλς δεν ήξερε τι να κάνει. Δεν έβρισκαν πουθενά το σύζυγο, και αν μπορούσα να πήγαινα εγώ. Θέλω να πω, δεν ξέρω τι την έκανε να πιστεύει ότι εγώ θα μπορούσα να κάνω κάτι. Αλλά η γυναίκα ήταν σε πανικό... οπότε μπαίνω στο αυτοκίνητο και πάμε κάτω. Καλά, ε, ποτέ δεν έχω δει τέτοιο πράμα. Η μικρή ήταν... χάλια. Την είχαν τυλιγμένη σε μια κουβέρτα και κάτασπρη, πανί ε, να σαν... *(δείχνει το πουκάμισο του ΤΖΑΚ)* σαν αυτό εδώ. Τι, ακόμα περισσότερο, γιατί αυτό είναι και βρώμικο.

ΤΖΑΚ – Χα, χα!

ΦΙΝΜΠΑΡ – Λοιπόν, δεν κάνω πλάκα. Και να μη βγαίνει απ' το δωμάτιο με τίποτα. Γιατί έλεγε... είναι μια γυναίκα στα σκαλοπάτια. Εγώ τη ρώτησα «τι κάνει αυτή η γυναίκα;» κι εκείνη είπε «τίποτα, μόνο με κοιτάει». Αλλά ήταν τρομοκρατημένο το παιδί. Εγώ τώρα δεν ήξερα μήπως είχε πάρει τίποτα... ναρκωτικά, μήπως είχε πιει τίποτα ...ξέρω 'γω. Λέω λοιπόν να τηλεφωνήσουν στο Τζο. Το γιατρό στο Κάρικ. Ο Τζο Ντίλλον. Θα τον γνωρίσεις, το ιατρείο του είναι ακόμα εκεί, δίπλα στο σούπερ μάρκετ. Πολύ εντάξει τύπος. Τον πετυχαίνω λοιπόν εκεί, οπότε ξεκινάει να έρθει, και η μικρή, η Νάιαμ, να φωνάζει να κλείσω την πόρτα του διαδρόμου. Γιατί εγώ ήμουνα έξω στο χωλ, εκεί ήταν το τηλέφωνο, κι εκείνη έβλεπε τη γυναίκα στη σκάλα που την κοίταζε πάνω απ' την κουπαστή. Ήταν χάλια. Οπότε η κυρία Ουάλς πήρε τηλέφωνο τον πάτερ Ντόναλυ, τον σήκωσε απ' το κρεβάτι. Και μπράβο του δηλαδή, αλλά ήρθε ο άνθρωπος κι έκανε ένα πρόχειρο αγιασμό, έτσι, εκεί, επιτόπου. Ξέρεις, τον είχαμε για Βατικανό νούμερο δύο. Όχι ότι ήταν το στυλ του να ξορκίζει δαίμονες και τέτοια, αλλά...

ΤΖΑΚ – Καλέ θα τον αφάνιζαν. Τόσος δα είναι *(δείχνει το μικρό του δαχτυλάκι),* τον φαντάζεσαι με τα δαιμόνια...

Γελάνε.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Τέλος πάντων, ο γιατρός της έδωσε ένα ηρεμιστικό και η μικρή... κοιμήθηκε για τα καλά. Κι εμείς ήπιαμε όλοι κάτι, αλλά η κακομοίρα η κυρία Ουάλς, ξέρεις τώρα, ήταν πάρα πολύ ταραγμένη και έτσι... Ο πάτερ Ντόναλυ όμως της είπε να μη δίνει σημασία σε τραπεζάκια και πνεύματα και τέτοιες μαλακίες. Και ήταν είπε στη φαντασία της Νάιαμ μόνο, και τέτοια. Και μετά, χτυπάει το τηλέφωνο! Και είναι ο γιος, ο παντρεμένος στο Λόνγκφορντ, που έλεγε ότι το μωρό τους έκλαιγε πολύ και το έβγαλε απ' την κούνια και το πήρε και στεκόταν μπροστά στο παράθυρο κι έβλεπε όλο το πήγαιν' έλα στο διπλανό σπίτι. Αυτοκίνητα πολλά και τέτοια. Μια γριά, δηλαδή, κατάκοιτη, που έμενε δίπλα και πρόσεχε παλιά τη Νάιαμ και τ' άλλα κορίτσια, όταν ήταν μικρά, την είχανε βρει πεθαμένη στην άκρη της σκάλας. Είχε πέσει και τη βρήκαν. Κι εντάξει... σύμπτωση λες... τέτοια. Όμως... ε, το ίδιο βράδυ, στο σπίτι, καθόμουν εγώ στο τζάκι

κι έκανα ένα τσιγάρο πριν πάω για ύπνο, και, να ο Τζακ το ξέρει το σπίτι, η σκάλα είναι μες το δωμάτιο. Και καθόμουνα με την πλάτη γυρισμένη. Στη σκάλα. Τώρα μπορεί να φαίνεται ηλίθιο, αλλά εκείνη την ώρα μου ήταν αδύνατο να γυρίσω να κοιτάξω. Ούτε να σταθώ στα πόδια μου δε μπορούσα... να πάω επάνω να κοιμηθώ. Σα να ήταν κάτι εκεί στη σκάλα και με κοίταζε.

Μικρό γελάκι.

Το τζάκι είχε σβήσει κι εγώ εκεί, καθόμουν. Και δεν κουνήθηκα μέχρι που ξημέρωσε. Εκεί, σα χαζός. Δεν τολμούσα να κουνηθώ γιατί τάχα κάτι με κοίταζε. Καταλαβαίνεις τι εννοώ. Ούτε τσιγάρο ν' ανάψω. Και να πεθαίνω για τσιγάρο, αλλά τίποτα... παρανοϊκό. Βέβαια όταν έφεξε, όλα ήταν μια χαρά. Φυσικά δεν υπήρχε τίποτα στη σκάλα, εντάξει, εκείνο όμως ήταν και το τελευταίο τσιγάρο που έκανα στη ζωή μου. *(Μικρή παύση).* Ύστερα, μετά απ' αυτό, οι Ουάλς, φύγανε. *(Παύση).* Μμ, ναι.

ΒΑΛΕΡΙ – Και τότε ήταν που μετακόμισες; Κάτω στο Κάρρικ;

ΦΙΝΜΠΑΡ – Ναι. *(Κουνάει αργά το κεφάλι).* Ίσως... να έχει να κάνει μ' αυτό. Δεν ξέρω.

ΒΑΛΕΡΙ – Μμμ.

ΤΖΑΚ – Που κατέβηκες κάτω στα φώτα, έτσι;

ΦΙΝΜΠΑΡ – Μμμ. Μπορεί. Μια χαρά μπορεί. Ίσως και να μην άντεχα τη μοναξιά, ποιος ξέρει. *(Παύση).* Τώρα εσείς πιστεύετε πως είμαι ανισόρροπος, ε;

Γελάνε.

Χα! Νομίζετε ότι εγώ είμαι ο βλαμμένος, ε; Καλά, πάω κατούρημα. Ρε, άει γαμηθείτε.

Ο Φίνμπαρ βγαίνει απ' την πίσω πόρτα.

ΤΖΑΚ *(Φωνάζοντας πίσω του)* – Καλά, ότι είσαι βλαμμένος το ξέραμε. Αυτό το ξέραμε απ' ανέκαθεν.

Γελάνε. Παύση.

Μάλιστα.

ΒΑΛΕΡΙ – Φαντάζομαι μερικές φορές, εδώ πάνω, πρέπει νά 'ναι πολύ ήσυχα.

ΤΖΑΚ – Πολύ δε λες τίποτα. Το συνηθίζεις όμως, ε Μπρένταν;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α σίγουρα, και μετά ούτε που το σκέφτεσαι.

ΤΖΑΚ *(Δείχνοντας τον Μπρένταν)* – Εμείς οι δυο ζούμε μόνοι. Ο Τζιμ έχει τη μάνα του να την προσέχει, εμείς όμως, ξέρεις, τα βράδια μπορείς να έρχεσαι εδώ. Τη μέρα δουλεύουμε, αλλά παρέα βρίσκεις όποτε θέλεις. Ολόκληρη γειτονιά είναι εδώ πάνω.

ΤΖΙΜ – Βάλε ρε λίγο ραδιόφωνο.

Παύση.

ΤΖΑΚ – Ήρθες εδώ για να...

ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, τίποτα ιδιαίτερο, απλώς θέλω να βρω λίγη...

ΤΖΑΚ – Ηρεμία και ησυχία.

ΒΑΛΕΡΙ – Μμμ.

ΤΖΑΚ – Καλά ε, ήρθες στο κατάλληλο μέρος.

Γελάνε.

Από ηρεμία και ησυχία άλλο τίποτα.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Και βέβαια, όποτε θες μπορείς να πετάγεσαι. Ή ο Τζακ ή ...ό,τι χρειαστείς εμείς είμαστε 'δω.

ΒΑΛΕΡΙ – Ευχαριστώ, νομίζω ότι θά 'μαι εντάξει.

ΤΖΑΚ – Δέκα λεπτά δρόμος είναι. Αν και δε σε βλέπω να γλιτώνεις εύκολα απ' το Φίνμπαρ.

ΒΑΛΕΡΙ – Αχ, γλύκας είναι.

ΤΖΑΚ – Ό,τι άλλο θες, αλλ' αυτό αποκλείεται. Πώς τον είπες; Ε, όχι, αυτό δεν τό 'χω ξανακούσει.

Έρχεται ο Φίνμπαρ.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Τι δεν έχεις ξανακούσει ρε μαλάκα; Λοιπόν, λέγε. Επόμενο θέμα – Οι Γερμανοί που κόντεψαν να τα τινάξουν πέρσι εδώ μέσα μ' αυτά που ήπιαν; *(Κλείνει το μάτι στον Μπρένταν).* Έε;

ΤΖΑΚ – Όχι, αυτά συμβαίνουν μόνο στο Αρμς. Στις δικές σου «επιχειρήσεις». Πας για μια πίντα και πέφτεις στο κρεβάτι ένα μήνα.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Μην τους ακούς Βάλερι. Απλώς ζηλεύουν.

ΒΑΛΕΡΙ – Σίγουρα.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Τα βλέπετε; Έχω τουλάχιστον κάποιον με το μέρος μου.

ΤΖΑΚ – Ναι, καλά. Τι να κάνει; Πήρε το μέρος σου για νά 'ναι σίγουρη ότι θα τη γυρίσεις σπίτι. Είχες δεν είχες, την τρομοκράτησες μ' όλα αυτά τα μακάβρια που αράδιασες.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα, ρίχ' το. Μόνο κάτι βλαμμένοι σαν κι εμένα τρομάζουν με τέτοιες σαχλαμάρες, ε; Ρε μαλάκες, όλοι χέζεστε πάνω σας.

Γελάνε. Ο Τζιμ μετράει μερικά λεφτά.

ΤΖΙΜ – Θέλει κανείς... έε, είστε για...

ΤΖΑΚ – Όχι ρε Τζιμ, είμαι εντάξει. Πιες εσύ.

ΤΖΙΜ – Είσαι σίγουρος; Βάλερι;

ΒΑΛΕΡΙ – Έλα, κερνάω εγώ ένα.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι Βάλερι, εσύ είσαι...

ΤΖΑΚ – Απ, εσύ δεν πληρώνεις.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Εσύ είσαι η φιλοξενούμενη. Φιλοξενούμενη είσαι.

ΤΖΙΜ – Θα πιεις ένα ουϊσκάκι, Φίνμπαρ;

ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι Τζιμ, ευχαριστώ. Για την ώρα είμαι εντάξει. Λέω να τελειώσω τη μπίρα μου πρώτα.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τζιμ, ουϊσκάκι; *(Βάζοντας το ουΐσκυ).*

ΤΖΙΜ – Ναι. Να ρίξω κάνα ξύλο.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Μπράβο ρε Τζίμυ.

Ο Μπρένταν δίνει στο Τζιμ το ποτό του. Ο Τζιμ αφήνει τα λεφτά στο μπαρ και πάει στο τζάκι, αφήνοντας το ποτήρι του στο περβάζι.

ΤΖΑΚ – Να κρατήσουμε το κρύο έξω, ε;

ΦΙΝΜΠΑΡ – Αυτό είναι.

Ο Φίνμπαρ κοιτάει το ρολόι του.

ΒΑΛΕΡΙ – Θες να...

ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι, όχι, όχι. Απλώς έριξα μια ματιά στην ώρα. Έχουμε ένα γάμο αύριο.

ΒΑΛΕΡΙ – Και δουλεύεις... εσύ ο ίδιος... κάτω στο ξενοδοχείο;

ΤΖΑΚ – Τρελός είναι; Τι, νά 'χει να πληρώνει κι άλλο μεροκάματο;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ναι αγοράκι μου, γι' αυτό το κάνω. *(Κλείνει το μάτι στη Βάλερι).*
ΤΖΑΚ – Βέβαια γι' αυτό το κάνεις.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι, αλλά... κάποια πράγματα θέλω να τα κάνω ο ίδιος. Από τα πρώτα που έμαθα στη δουλειά. Έχει μεγάλη σημασία, παραδείγματος χάρη, ποιος θα φτιάξει το αυγολέμονο.
ΒΑΛΕΡΙ – Για τη σούπα;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Για σούπα, για κρέας, για οτιδήποτε. Αυγολέμονο χρειάζεται όλη την ώρα. Και τίποτα, μια λεπτομέρεια είναι... αλλά...τό 'χω καθιερώσει. Ιδιοτροπία μου, αλλά έτσι είμαι εγώ.
ΒΑΛΕΡΙ – Το βρίσκω υπέροχο.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Χούι. Πες το πρόληψη, ξέρω 'γω; Να, ρώτα τους. Είμαι διάσημος.
ΤΖΑΚ – Μπα, κόλπο είναι.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ποιος παντρεύεται, Φίνμπαρ;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Την ξέρεις τη Νουάλα Ντόνελλυ; «Νου» τη φωνάζουν. Την είχα στη δουλειά, στο «Αρμς». Κόρη του Ντέκλαν Ντόνελλυ. Σπίρτο η μικρή, ε!
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α, ναι, σίγουρα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ήσασταν φίλοι με τον Ντέκλαν, ε Τζιμ;
ΤΖΙΜ – Α, τον κακομοίρη τον Ντέκλαν. Τον Ιούλιο κλείνουν δέκα χρόνια που πέθανε. Ο Θεός να τον αναπαύσει. Πολύ καλό παιδί.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Καλά, η μικρή έχει πολλή πλάκα. «Νου» τη φωνάζουν. Να με λες Νου, μου είπε την πρώτη φορά που ήρθε στο μαγαζί. Ούτε φοβήθηκε ποτέ να πει τη γνώμη της, ούτε τίποτα. Καθόταν και μας έλεγε ποιες τά 'χανε με ποιους. Έ, καμαριέρα βλέπεις. Ήξερε όλα τα παράνομα ζευγάρια, γιατί το πρωί λέει, όταν πήγαινε να φτιάξει τα δωμάτια, μερικά κρεβάτια ήταν ήδη στρωμένα. Η γυναίκα που απατάει τον άντρα της, στρώνει, λέει, πάντα το κρεβάτι από αίσθημα ενοχής. Να τα σκεπάσει όλα. Και για την ίδια και για τους άλλους. Άσε, τρελάρα η μικρή.
ΒΑΛΕΡΙ – Είχατε πολλούς τέτοιους πελάτες δηλαδή στο ξενοδοχείο;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ε, όχι, δε θα τό 'λεγα. Αλλά η Νουάλα τους περνούσε όλους κόσκινο.
ΤΖΙΜ *(Απ' το τζάκι)* – Με ποιον παντρεύεται;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Α, κάποιον όχι από 'δω. Πρέπει νά' ναι πάνω από σαράντα. Κρίμα ρε, νέα κοπέλα παίρνει το «σαράβαλο». Αλλά πολλά λεφτά. *(Στη Βάλερι, δείχνοντας τον Τζακ).* Σαν να πάρεις εσύ τον κύριο από 'δω. Τά 'χει κονομήσει με το γκαράζ, στο λέω. Μ' αυτά και μ' αυτά ελπίζει να ρίξει καμιά μικρούλα. *(Στον Τζακ).* Σωστά;
ΤΖΑΚ – Ακριβώς όπως τα λες.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Πρέπει να τα προσέχεις τα γεροντοπαλίκαρα. Βάζουν μια κατσαρόλα, την έχουν έτσι, μόνιμα στη φωτιά, και κάθε τόσο ρίχνουν μέσα ό,τι περίσσεψε απ' την προηγούμενη. Κι έτσι τη βγάζουν. Ε, Τζακ;
ΤΖΑΚ – Καλέ γιορτή. Κάθε μέρα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Φριχτοί τύποι. Βρίσκουν μια κοπέλα, την παντρεύονται, και τη στρώνουν στη δουλειά. Κατάλαβες. Μια ζωή ο κύριος χωμένος στη βρώμα. Τριάντα χρόνια στοιβαγμένες εφημερίδες και περιοδικά... από τότε που πέθανε η μανούλα... γιατί από τότε έχει να μπει άνθρωπος να καθαρίσει... Δίκιο δεν έχω;
ΤΖΑΚ – Έτσι ακριβώς είμαστε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Σώσον κύριε! Για τον εαυτό σου μίλα, ρε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Απελπισμένοι τύποι. Σεντόνια αλλάζουν μια φορά το χρόνο. Κάθε Χριστούγεννα. Μες τη βρώμα... Αυγά, μπέικον καταγής... μαρμελάδες...
ΒΑΛΕΡΙ – Το καημένο το κορίτσι.
ΤΖΑΚ – Όντως. Οπότε το ελάχιστον που μπορεί να κάνεις γι' αυτήν είναι ένα καλό αυγολέμονο στο γάμο... για νά 'χει να θυμάται τα κρύα βράδια του χειμώνα. Άντε γεια μας!
Αυτό άρεσε σ' όλους.
Είσαι εντελώς διεστραμμένος, ρε.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Κλείνοντας το μάτι στη Βάλερι)* – Απλώς λέω τα πράματα με τ' όνομά τους.
ΤΖΙΜ – Η Νουάλα παντρεύεται. Πώς περνάν τα χρόνια!
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ψέματα;
ΤΖΙΜ – Μμμ. Θυμάμαι, ε, πάνε καμιά εικοσαριά χρόνια, μπορεί και παραπάνω, μας είχανε φωνάξει για μια δουλειά. Με τον Ντέκλαν. Να, γι' αυτά που λέγαμε πριν. Ο παπάς, πάνω στο Γκλεν, γύρευε ένα-δυο εργάτες για μια δουλειά. Και ήρθε στο Κάρρικ, στο Αρμς. Κατέβηκε εδώ, πράγμα δηλαδή έτσι κι αλλιώς περίεργο, σα να μην μπορούσε να βρει χέρια εκεί πάνω. Τελοσπάντων, πήγε και βρήκε τον Ντέκλαν. Η δουλειά είχε αρκετά φράγκα. Ήρθε και σε μένα... σηκωθήκαμε λοιπόν την άλλη μέρα να πάμε πάνω στην εκκλησία. Εγώ θυμάμαι είχα μια γρίπη, ψηνόμουνα στον πυρετό. Η μάνα μου φώναζε να μείνω στο κρεβάτι, να ιδρώσω να περάσει, αλλά ήταν κάμποσα τα φράγκα κι έτσι είπα ναι στον Ντέκλαν, θα πάω. Κανένα πρόβλημα.
Την άλλη μέρα το πρωί, έβρεχε του σκοτωμού. Δε θα το ξεχάσω ποτέ. Πέρασε να με πάρει με το αυτοκίνητο του πατέρα του. Καλά να ζέχνει μια προβατίλα εκεί μέσα, να μη μπορείς να σταθείς. Σε σκότωνε. Έβαζε τα πρόβατα μέσα ο άνθρωπος και τα πήγαινε βόλτα.
Χαμογελάει.
Και ανεβήκαμε με τ' αυτοκίνητο στο Γκλεν. Ο παπάς μας πήγε πίσω απ' το ιερό. Η δουλειά ήταν και μη χειρότερα. Ήθελε να ανοίξουμε ένα τάφο, έξω στον αυλόγυρο. Έπρεπε να γίνει μια ανακομιδή, λέει, γιατί χρειαζόντουσαν τον τάφο την άλλη μέρα το πρωί. Και, προς τιμήν του να πούμε, λέει ο Ντέκλαν – «Καλά δεν μπορούσες να βρεις κάποιον από 'δω να το κάνει;». Κι ο παπάς άρχισε να τα μασάει και να λέει πως οι ντόπιοι ήταν όλοι τους απασχολημένοι, και τέτοια διάφορα. Έξω, στο μεταξύ, να ρίχνει καρεκλοπόδαρα, μας έδωσε κάτι κάλτσες χοντρές, κάτι μπότες, ό,τι βρήκε τέλος

πάντων. Και δυο φτυάρια.
Και μετά άνοιξε την ομπρέλα του και σα να ήταν κάπως... έτσι... μας πήγε στην αυλή. Ο τάφος ήταν κάτω από 'να δέντρο. Οικογενειακός. Μέσα ήταν η μάνα κι ο πατέρας και τώρα θα βάζανε και το παιδί. Τι παιδί δηλαδή, ολόκληρος άντρας, σαραντάρης. Επειδή ήταν άλλοι δυο μέσα θαμμένοι, δε χρειαζότανε να σκάψουμε και πολύ βαθιά. Κάποια στιγμή, φεύγει ο παπάς να πάει στη δουλειά του κι εγώ με τον Ντέκλαν ανασκουμπωθήκαμε. Σκατοβροχή, εγώ γριπιασμένος, να πονάνε όλα μου τα κόκαλα, να πονάει ο λαιμός μου, και ψηνόμουνα και στον πυρετό. Παρ' όλα αυτά σκάψαμε ίσαμε κάνα μέτρο και μετά κάναμε διάλειμμα. Χωθήκαμε στο αυτοκίνητο του Ντέκλαν κι εκεί βγάζει αυτός ένα μπουκάλι ρακί και ψωμοτύρι. Να μην κατεβαίνει μπουκιά. Τραβάω όμως μια γερή γουλιά απ' το μπουκάλι. Μ' έφτιαξε λίγο. Καθήσαμε κάμποση ώρα, έπαιζε το ράδιο, η βροχή-βροχή, και μετά βγήκαμε και ξαναρχίσαμε. Κάθε τόσο τραβάγαμε καμιά γουλιά να κρατηθούμε.
Κάποια στιγμή βλέπουμε τη νεκροφόρα νά 'ρχεται. Και το τρελό είναι ότι είχαν έρθει μόνο κάνα δυο άτομα. Δε λέω για την ανακομιδή, που εντάξει δεν είναι και τίποτα σπουδαίο, αλλά για το νέο άνθρωπο να μην έρθει σχεδόν κανείς; Ήταν παράξενο.
Μετά τέλειωσε αυτό κι ο παπάς βγήκε και ήρθε σε μας. Είχαμε σχεδόν τελειώσει. Μας είπε νά 'μαστε την άλλη μέρα το πρωί εκεί για την κηδεία κι έφυγε. Οπότε, μείναμε εγώ κι ο Ντέκλαν μόνοι μας εκεί πάνω. *(Μικρή παύση).* Ο δικός σου τέζα μες στην εκκλησία. Πάει ο Ντέκλαν να βρει ένα μουσαμά για να σκεπάσει τον τάφο... στο μεταξύ εγώ ρίχνω από πάνω μια σπασμένη πόρτα. Περίμενα τον Ντέκλαν εκεί κάτω απ' το δέντρο, κατέβασα και την τελευταία σταγόνα που είχε μείνει στο μπουκάλι κι έλεγα να σταματήσουμε κάπου στο γυρισμό για μια μπίρα, έτσι στα όρθια.
Και ξαφνικά, βλέπω ένα τύπο να βγαίνει από την εκκλησία και νά 'ρχεται ίσια πάνω μου. Φορούσε και κοστούμι, οπότε νόμισα ότι είχε πάει να προσκυνήσει το νεκρό ή κάτι τέτοιο. Ερχότανε προς τα μένα ανάμεσα απ' τα μνήματα. Κοίταζε λίγο γύρω του σα να μην τό 'ξερε το μέρος. Και ξαφνικά τον βλέπω να στέκεται πίσω μου, κάτω από το δέντρο, και να κοιτάζει τον τάφο. Δεν ήξερα τι να πω, καταλαβαίνεις. Και μου κάνει – «Αυτό είναι για τον τάδε;» δε θυμάμαι το όνομα. Λέω – «ναι» κι αυτός λέει – «είναι λάθος τάφος». Λέω – «όχι, εδώ είπε ο παπάς». Με κοιτάει και βαριανασαίνει, σα να προσπαθούσε να συγκρατηθεί. «Έλα, να σου δείξω, λέει, και ξεκινάει».
Κι εγώ να γαμωσταυρίζω και να βλαστημάω τον Ντέκλαν πού στο διάολο εξαφανίστηκε...Γυρίζει ο δικός σου και μου λέει – «έλα, από 'δω είναι». Λέω εγώ σε παλαβό πέσαμε. Στο μεταξύ, νά 'μαι χάλια. Παραλίγο να πέσω εγώ μέσα στον τάφο απ' την εξάντληση. Αλλά λέω ας πάω μαζί του, έτσι για να τον ξεφορτωθώ. Σταματά σ' ένα τάφο, σαν καινούργιος έμοιαζε. Έτσι, κάτασπρος. Κι είχε πάνω μια φωτογραφία. Ένα κοριτσάκι.
«Αυτός είναι ο σωστός τάφος», μου λέει. Και κάνω εγώ – «Εντάξει κύριος, θα γίνει ό,τι πεις, κανένα πρόβλημα, άντε γεια τώρα». Κι αυτός...σα να άγγιξε έτσι κάπως την ταφόπλακα, γυρίζει και φεύγει κατά την εκκλησία. Εγώ, να σας πω την καθαρή αλήθεια, ανακουφίστηκα. Γυρνάει στο μεταξύ ο Ντέκλαν με το μουσαμά, του λέω « τον είδες τον τύπο;», «ποιον τύπο», λέει... Του τά 'πα εκεί, κάναμε λίγη πλάκα... και φύγαμε. Στο γυρισμό σταθήκαμε στον «Πράσινο Γίγαντα» και ήπιαμε τις μπίρες μας, το βράδυ εμένα μού 'πεσε ο πυρετός. Ήμουν όμως πτώμα. Την άλλη μέρα η μάνα μου δε μ' άφησε να πάω στη ταφή. Πήγε ο Ντέκλαν μόνος του, νομίζω. Εγώ έμεινα στο κρεβάτι κάνα δυο μέρες. Και μια μέρα, μου φέρνει η μάνα μου την εφημερίδα, και βλέπω στις νεκρολογίες, βλέπω τη φωτογραφία του τύπου που του σκάψαμε τον τάφο. Καταλαβαίνετε τι θα σας πω τώρα; Ο τύπος ήταν φτυστός μ' αυτόν που είχα συναντήσει στο νεκροταφείο. Στην αρχή λέω, δε μπορεί... θά 'ναι αδερφός του, συγγενής, κάτι τέτοιο, αυτός που συνάντησα.
Μετά το ξέχασα, δεν το ξανασκέφτηκα για πολύ καιρό, ώσπου ένα βράδυ συναντάω τον Ντέκλαν και μου λέει – «Ρε συ, ξέρεις γιατί τότε ο παπάς έψαχνε κόσμο από 'δω για κείνη τη δουλειά; Γιατί ο πεθαμένος είχε ακουστεί πως ήτανε... παιδεραστής». Χριστέ μου, όταν τ' άκουσα αυτό... καταλαβαίνεις. Αν ήταν αυτός... Γι' αυτό ήθελε να μπει στον τάφο με το κοριτσάκι... Πεθαμένοι κι οι δύο κι ήθελε να μπει στον τάφο του παιδιού. Φρίκη...Δεν το χωρούσε το μυαλό μου... Τα θυμήθηκα όλα αυτά επειδή είπες για την κόρη του Ντέκλαν.
Παύση.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Για τ' όνομα του Θεού, Τζιμ. Φριχτή ιστορία.
ΤΖΙΜ – Ξέρω 'γω. Είχαμε πιει κιόλας κάμποσο. Απ' το καζάνι του Ντικ Λένιχαν ήταν, ξέρω 'γω.
ΤΖΑΚ – Α, καλά. Σκέτο μπαρούτι. Ρε συ, αυτό είναι μόνο για εντριβές. Σίγουρα, θα σού 'φερε παραισθήσεις.
Μικρό γελάκι.
Παύση.
ΒΑΛΕΡΙ – Εσύ Τζιμ, πιστεύεις ότι ήταν παραισθήσεις;
ΤΖΙΜ – Ξέρω 'γω, ρε παιδιά. Στ' αλήθεια δηλαδή. Ήμουν και λιώμα. Αλλά πάλι, τρομερή σύμπτωση, ρε παιδί μου. Να μου δείχνει μόνος του πού ήθελε να θαφτεί, κι εγώ να μην έχω ιδέα ποιος είναι.
ΒΑΛΕΡΙ – Μμμ. *(Κουνώντας το κεφάλι).*
ΦΙΝΜΠΑΡ – Είσαι εντάξει Βάλερι; *(Μικρό γελάκι).* Λίγο χλωμή μου φαίνεσαι.
ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, εντάξει είμαι. Μόνο... Μπορώ να πάω λίγο στην τουαλέτα; Από 'δω είναι;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α. *(Μικρή παύση).* Όχι, ξέρεις, η τουαλέτα είναι λίγο χαλασμένη... Και με το...
Ο Τζακ γελάει. Ο Μπρένταν γελάει ενοχλημένα.
Θα τη φτιάξω τώρα για τους Γερμανούς, αλλά... δεν πρόλαβα ακόμα.

ΦΙΝΜΠΑΡ – Ε ρε Μπρένταν, φρίκη είσαι.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι, θα σε πάω στο σπίτι, έλα.
ΒΑΛΕΡΙ – Σίγουρα;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι, βέβαια, φυσικά, κανένα πρόβλημα.
ΤΖΑΚ – Και μην ανησυχείς, αν δεν είσαι πίσω σε δέκα λεπτά, θά 'ρθουμε να σε σώσουμε. Εντάξει;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κόφτο ρε. Έλα Βάλερι. Μια στιγμή ν' ανάψω το φως. Από 'δω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Γεια σας προς το παρόν.
ΒΑΛΕΡΙ – Γεια.
Ο Μπρένταν, λίγο αδέξια, οδηγεί τη Βάλερι έξω, από το πίσω μέρος.
Παύση.
ΤΖΑΚ – Μάλιστα.
Μικρή παύση.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Στον Τζιμ)* – Για τ' όνομα του Θεού, ρε. Τι σκατά πήγες και είπες στη γυναίκα. Λέγονται αυτά; Παιδεραστές, διεστραμμένοι, και τέτοια.
Μικρή παύση.
ΤΖΑΚ – Γιατί ρε, αυτά που είπες εσύ ήταν καλύτερα;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τι είπα εγώ; Εγώ είπα για κάτι παλαβούς.
ΤΖΑΚ – Ναι αλλά εσύ ξεκίνησες την όλη ιστορία. Με τις νεράιδες και τις μαλακίες. Σ' αυτό το σπίτι δε μένει ρε;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Είχα ξεχάσει ρε ότι ήταν αυτό το σπίτι. Ότι ήταν το σπίτι της Μόρα Νήλον. Εντάξει, λάθος μου, το παραδέχομαι.
ΤΖΑΚ – Α, λάθος μου, το παραδέχομαι!
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τι είπες;
ΤΖΑΚ – Δεν αφήνεις τα σάπια, ρε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τι εννοείς;
ΤΖΑΚ – Την τρέχεις από 'δω κι από 'κει τη γυναίκα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δεν κατάλαβα...
ΤΖΑΚ – Μωρέ την έχεις αλαλιάσει. Πάνω-κάτω. Μέχρι την κορφή του λόφου την έφτασες.
Μικρή παύση. Ο Φίνμπαρ κοιτάζει τον Τζιμ και μετά τον Τζακ.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ε, και λοιπόν;
ΤΖΑΚ – Οπότε κόφ' τις μαλακίες. Εντάξει;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ποιες μαλακίες, ρε Τζακ; *(Παύση).* Σε ρωτάω. *(Μικρή παύση).* Ποιες μαλακίες;
ΤΖΙΜ – Έλα ρε παιδιά. Έλα να πιούμε άλλο ένα. Άντε μπράβο.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ένα λεπτό Τζίμυ. Ένα λεπτό. Λέγε ρε, τι εννοείς;
ΤΖΑΚ – Μ' έβαλες ρε ή δε μ' έβαλες να πω μια ιστορία για το σπίτι που μένει;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Είχα ξεχάσει ρε ότι επρόκειτο γι' αυτό το σπίτι. Στο 'πα δεν στο 'πα;
ΤΖΑΚ – Τέλος πάντων. Και μετά άρχισες εκείνη την ιστορία με τη μικρή. Την κόρη των Ουάλς.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Καλά ρε, εσύ δε μ' έβαλες να την πω;
ΤΖΑΚ – Τι;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όταν μας έδωσες τσιγάρο, ρε. Δε λέγαμε για το κάπνισμα και που εγώ τό 'κοψα.
ΤΖΑΚ – Δεν αφήνεις τα πούστικα. «Φαντάσματα», «κι από τότε δε ξανάβαλα τσιγάρο στο στόμα μου»...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Εντάξει. Γράψε λάθος. Όντως ήταν λάθος που αρχίσαμε τις ιστορίες. Αλλά δε χρειαζόταν ν' ακούσουμε κι άλλες. Εκεί θέλω να καταλήξω.
ΤΖΙΜ – Παιδιά, δεν το σκέφτηκα. Έτσι την είπα, γιατί αναφέραμε τον Ντέκλαν. Ξέρω 'γω...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι, όχι, ρε Τζίμυ. Δεν κατηγορούμε κανέναν. Μαλακία μου ήταν, εντάξει. Απλά, δεν το σταματάμε τώρα;
ΤΖΑΚ – Α, τώρα το μετάνιωσες.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ναι ρε. Το μετάνιωσα.
ΤΖΑΚ – Και δεν ήταν μέρος της ξενάγησης δηλαδή.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κόφ' το ρε παιδάκι μου.
ΤΖΑΚ – Έτσι... για να δώσεις έτσι, τοπικό χρώμα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι.
ΤΖΑΚ – Τότε, μην κατηγορείς τον Τζιμ για την ιστορία του, γιατί την είπε μετά τη δική σου.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Εντάξει, συγγνώμη. Ζητώ συγγνώμη, Τζίμυ... Το παραδέχομαι. Αλλά κόφ' τη μαλακία τώρα για την ξενάγηση. Είναι άδικο, εντάξει; Η γυναίκα ήρθε μόνη της εδώ. Για κάποιο λόγο. Προφανώς, κάτι έχει, κάτι συμβαίνει... στη ζωή της. Εγώ, θέλησα απλώς να τη βοηθήσω. Ένα καλωσόρισμα, ρε γαμώτο. Οπότε άσ' τα υπονοούμενα. Δε γουστάρω. *(Παύση).* Ζήτησα συγγνώμη από τον Τζίμυ. Και τέρμα με τις ιστορίες. *(Μικρή παύση).* Ρε μαλάκα, παντρεμένος άνθρωπος είμαι. Εσείς είστε οι ελεύθεροι. *(Μικρή παύση. Θερμά).* Δε μου λες, πόσα χρόνια έχω να σε δω με κοστούμι;
Παύση.
ΤΖΑΚ – Α, τώρα εγώ της τα ρίχνω δηλαδή;
ΤΖΙΜ – Ελάτε τώρα ρε παιδιά. Έλεος! Φτάνει με τις μαλακίες.
ΤΖΑΚ – Δηλαδή τώρα εσύ νομίζεις ότι πάω να τη ρίξω, έτσι;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Άμα σε παίρνει. Γιατί όχι;
ΤΖΑΚ – Κι αν θες να ξέρεις, κοστούμι φοράω πιο συχνά απ' ό,τι νομίζεις. Έρχεσαι εδώ μέσα, ύστερα από ένας Θεός ξέρει πόσον καιρό, και μας βλέπεις σα να 'μαστε χωριάτες του κερατά. Γιατί ρε, εσύ από πού είσαι;
Παύση.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κανείς δεν είπε τέτοιο πράγμα. Τά 'χεις παρεξηγήσει όλα ρε Τζακ. Και, ρε γαμώτο, δεν αξίζει τον κόπο να αρπαζόμαστε για τέτοια. Λοιπόν σε κερνάω ένα, κι εκεί θα τελειώσει η μαλακία, έτσι;
ΤΖΑΚ – Όχι ρε, δε θα με κεράσεις. *(Μικρή παύση).* Εγώ θα σε κεράσω, κι εκεί θα τελειώσει η μαλακία.
Ο Τζακ του απλώνει το χέρι. Δίνουν τα χέρια.
ΤΖΙΜ – Έτσι μπράβο, ρε παιδιά. Πιο καλά δεν είν' έτσι;
Ο Τζακ πηγαίνει πίσω απ' το μπαρ.
ΤΖΑΚ – Λοιπόν ακούω, τι θα πάρετε;
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Δίνοντας το χέρι στον Τζιμ)* – Συγγνώμη, ρε Τζιμ.

ΤΖΙΜ – ΄Ελα ρε. Εντάξει είμαστε. *(Δίνοντας το χέρι του).* Ξέχνα το.
ΤΖΑΚ – Φίνμπαρ;
ΦΙΝΜΠΑΡ – ΄Εε, εντάξει, μια μπίρα. Ναι, μια μπίρα.
ΤΖΑΚ – Κι ένα ουϊσκάκι από δίπλα;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τι, θες να με ξετινάξεις; Τζιμ, πάει να με ξεκάνει.
ΤΖΙΜ – Δεν έχεις ανάγκη εσύ.
ΤΖΑΚ – Τζίμυ;
ΤΖΙΜ – Βάλε ένα ουϊσκάκι, ρε Τζακ.
ΤΖΑΚ – Βάζω και μια μπιρίτσα από δίπλα.
ΤΖΙΜ – Και δε βάζεις.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Αυτός είσαι. *(Παύση).* Καλά, το χοντρύναμε το παιχνίδι πριν.
ΤΖΑΚ – Λοιπόν, τέρμα. Κομμένη η συζήτηση. Μόλις έρθει θ' αρχίσουμε τ' ανέκδοτα.
Γελάνε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – ΄Εγινε. Τι κάνει η μάνα σου, Τζιμ;
ΤΖΙΜ – Τι να κάνει ρε. Μεγάλωσε κι όλα τής είναι δύσκολα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – ΄Ετσι είναι. Πρέπει να περάσω καμιά μέρα να τη δω.
ΤΖΑΚ – Αυτό έλεγα κι εγώ πριν. Καλά δεν είναι αυτόν τον καιρό;
ΤΖΙΜ – Ε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Τα βγάζει πέρα μόνη της, ε; Όταν την κάνεις εσύ, έτσι για καμιά μπιρίτσα, και τέτοια.
ΤΖΙΜ – Ά, ναι ρε, μην τη φοβάσαι αυτή. Δεν της ξεφεύγει τίποτα. Το μόνο πρόβλημα είναι τα μάτια της. Αλλά τη βολεύει μια χαρά. Εγώ είμαι που συνέχεια μπερδεύω τα χάπια της. Αυτή μια χαρά ξέρει πότε πρέπει να πάρει ποιο. Μια χαρά. ΄Εχω βάλει και την τηλεόραση στο δωμάτιο. Την αφήνει ανοιχτή και την παίρνει ο ύπνος.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Και καλά κάνει.
ΤΖΙΜ – Καλά, δε λες τίποτε... Θα την πάω να δει και την αδελφή της, πέρα στις καλόγριες.
ΤΖΑΚ – Καλά ρε, εκεί δε δέχονται κόσμο. ΄Ετσι νόμιζα.
ΤΖΙΜ – Α ναι, όχι. Εκεί δε μιλάνε, τίποτα. Αλλά να, η αδελφή της είναι κι έξι χρόνια μεγαλύτερη, οπότε καταλαβαίνεις...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κοίτα να δεις. Καλά, θα τη βγάλει τη διαδρομή;
ΤΖΙΜ – Ε, θα πέσει ξερή μόλις γυρίσουμε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – ΄Ετσι ε;
ΤΖΙΜ – Α, σίγουρα.
Ο Μπρένταν κι η Βάλερι επιστρέφουν.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αυτό ήταν όλο κι όλο. Πριν χτιστεί το σπίτι.
ΒΑΛΕΡΙ – Μάλιστα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ρε καλώς τους. Ό,τι που λέγαμε να στείλουμε ομάδα διάσωσης.
ΒΑΛΕΡΙ – Εγώ ήθελα να δω. Περιέργεια.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δεν ήταν και πολύ άνω κάτω, ε;
ΒΑΛΕΡΙ – Μπα, πιο τακτοποιημένα απ' ό,τι είμαι εγώ συνήθως.
ΤΖΑΚ – Είναι που είχε τις αδελφές του σήμερα. ΄Εβαλε ποδίτσα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Α, τις είδα που τρώγανε κάτω σε μένα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Σώπα.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Προσεκτικά)* – Καλά... δεν αλλάζουμε θέμα. Αδερφές ίσον απαγορευμένη περιοχή. Κοίτα, κορίτσι μου καλό, μη νοιώθεις υποχρεωμένη ότι πρέπει να φύγεις μαζί μου. Μη σε καταπιέζω.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Άλλωστε, είμαστε κι εμείς εδώ.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Άσε που μπορώ να κάτσω λίγο ακόμα.
ΒΑΛΕΡΙ – ΄Εε, ξέρετε, έτσι που σας άκουγα... ε, όλες αυτές τις ιστορίες... λέω..
ΦΙΝΜΠΑΡ – Λοιπόν, τέρμα οι ιστορίες για σήμερα. Πολλά παραμύθια ακούσαμε. Ανοησίες, τίποτ' άλλο. Μόλις τώρα, πριν μπεις, το λέγαμε. Χεσμένοι είμαστε όλοι, τι νομίζεις; Δε μας πιάνει ύπνος.
ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, αλλά, μου έχει συμβεί κάτι... κι ακούγοντας αυτά που λέγατε. Είναι πολύ σημαντικό για μένα. Δεν είμαι... δε μού' χει στρίψει.
Θέλω να πω... δεν τά 'χω χάσει. Είμαι αρκετά πρακτικός άνθρωπος. Και στη δουλειά μου. Δούλευα στο Πανεπιστήμιο, στο Δουβλίνο. Είχα ξαναγυρίσει στη δουλειά μου, μετά που γέννησα την κόρη μου, τη Νάιαμ. Ο άντρας μου διδάσκει, είναι μηχανολόγος, στο Πανεπιστήμιο. Η Νάιαμ γεννήθηκε το 1988. Εγώ ξαναγύρισα στο πανεπιστήμιο, όταν έκλεισε τα πέντε, κι άρχισε να πηγαίνει σχολείο. Την αφήναμε με τους γονείς του Ντάνιελ, οι γονείς του άντρα μου. Απ' το σχολείο την έπαιρνε πάντα η μητέρα του σπίτι της, κι εγώ πήγαινα και την έπαιρνα από κει, μετά τη δουλειά. Πέρσι ήθελε σαν τρελή να μάθει να κολυμπάει.
Στο σχολείο είχαν ένα τέτοιο πρόγραμμα. Τους πήγαιναν κάθε Τετάρτη στη δημοτική πισίνα στο Κλόνταρφ. Τα πήγαινε πολύ καλά. Κανένα πρόβλημα. Λάτρευε το νερό. Περίμενε πώς και πώς νά 'ρθει η Τετάρτη για να πάει στο κολυμβητήριο. Ο Ντάνιελ την πήγαινε και τα Σάββατα, καμιά φορά.
Αλλά, παρόλο που ήταν τόσο έξυπνο, ανοιχτό, χαρούμενο παιδί, είχε ένα πρόβλημα ... πώς το λένε... Δυσκολευόταν πολύ με τον ύπνο. Φοβόταν το σκοτάδι. Δε μας άφηνε να φύγουμε απ' το δωμάτιο. ΄Επρεπε πάντα ο ένας από τους δυο μας να ξαπλώνει μαζί της μέχρι ν' αποκοιμηθεί. Ακόμα κι όταν την έπαιρνε ο ύπνος, συχνά ξυπνούσε κι ερχόταν να κοιμηθεί στο κρεβάτι μας.
Και της έλεγα – «Τι συμβαίνει, τι παθαίνεις όταν πας για ύπνο;» Αλλά τη μέρα... δεν την ένοιαζε. Είχε καιρό μπροστά της μέχρι το βράδυ... και δεν... δεν το σκεφτόταν. Αλλά μόλις έφτανε η στιγμή να πάει για ύπνο... έβλεπε ανθρώπους στο παράθυρο, κάποιοι ήταν στη σοφίτα, κάποιος ανέβαινε τις σκάλες. Παιδιά χτυπούσαν τον τοίχο. Και μονίμως ένας άντρας που στεκόταν απέναντι στο δρόμο και που τον έβλε-

πε. Πολλά τέτοιου είδους προβλήματα. Το χρυσό μου... ήθελα να την πάω σ' ένα γιατρό, αλλά ο Ντάνιελ έλεγε πως θα το ξεπερνούσε, κι ότι έπρεπε απλώς να προσέχουμε πολύ τι βιβλία διαβάζει, τι βλέπει στην τηλεόραση και τέτοια.
Έχω την εντύπωση... φοβόταν ακόμα πως όταν θα σηκωνόταν το πρωί, η μαμά κι ο μπαμπάς θα είχαν φύγει κι αυτή θα ήταν μόνη της στο σπίτι. Αυτό τό 'χε πει στη γιαγιά της, στη μαμά του Ντάνιελ. Κι ότι θα έλειπαν κι όλα τα έπιπλα, τα χαλιά, τα πάντα. Καταλαβαίνετε τι θέλω να πω. Οπότε εγώ, μετά απ' αυτό, της είπα...ότι αυτά είναι ανοησίες, εμείς ποτέ δεν θα... Κι ότι αν καμιά φορά ανησυχούσε μέσα στη μέρα, να με πάρει αμέσως τηλέφωνο, κι εγώ θα πήγαινα να την πάρω, κι ότι δεν έχει κανένα λόγο να στεναχωριέται. Ήξερε το τηλέφωνό μας, μάθαινε πολύ εύκολα αριθμούς, και τέτοια. Ήξερε και το τηλέφωνο του σπιτιού, και της γιαγιάς και το δικό μου στη δουλειά. Τα ήξερε όλα.
Και μετά, πέρσι, το Μάρτιο, το σχολείο είχε οργανώσει έναν αγώνα κολύμβησης. Τα παιδιά έπρεπε να κολυμπήσουν την πισίνα, πάνω-κάτω. Και της υποσχέθηκα ότι θα πάω να τη δω. Αλλά πήγα... άργησα να φύγω απ' τη δουλειά, και είπα ότι θα προλάβαινα να με δει στο τέλος, ε... κι όταν έφτασα... Ήταν εκεί ένα ασθενοφόρο, κι εγώ νόμιζα, επειδή η πισίνα είναι κοντά στη Γενική Κλινική, νόμιζα ότι απλώς είχαν φέρει κάποιον. Δεν έδωσα πολλή σημασία.
Αλλά μπήκα μέσα και είδα ότι δεν ήταν κανείς στην πισίνα, και ήταν μόνο μια δασκάλα εκεί με κάποια παιδιά. Και έκλαιγε, και κάποια απ' τα παιδιά, έκλαιγαν κι αυτά. Και μια κυρία, μια απ' τις άλλες μαμάδες, έρχεται και μου λέει – έγινε ένα ατύχημα. Και η Νάιαμ είχε χτυπήσει το κεφάλι της στην πισίνα, και έμεινε στο νερό, και προσπαθούσαν να τη συνεφέρουν. Και όλα θα πάνε καλά.
Δεν... δεν το πίστευα αυτό που άκουγα. Έλεγα ότι σίγουρα πρόκειται για κάποιον άλλο. Και μπήκα μέσα, με πήγαν σ' ένα δωμάτιο, και η Νάιαμ ήταν, την είχαν ξαπλωμένη σ' ένα τραπέζι του πινγκ-πονγκ, και ήταν κάποιος από το ασθενοφόρο και της... της έδινε το φιλί της ζωής.
Φορούσε το μαγιό της. Κι αυτός απ' το ασθενοφόρο έλεγε ότι δε γινόταν τίποτε μ' αυτό που της έκανε. Και δεν ήξερε αν ήταν ζωντανή. Την τύλιξε με μια πετσέτα και τη μετέφερε στο ασθενοφόρο. Μπήκα και 'γω μαζί του. Και ειδοποίησαν με το ασύρματο, θα τη βάζανε σε μηχάνημα στο νοσοκομείο, θα προσπαθούσαν να τη συνεφέρουν εκεί. Αλλά ο νοσοκόμος, στο ασθενοφόρο, ήξερε νομίζω. Δεν ανέπνεε, νομίζω ήξερε... Και μου είπε αν ήθελα να της πω αντίο εκεί, μήπως μετά, στο νοσοκομείο, δεν προλάβαινα...
Την έσφιξα στην αγκαλιά μου. Ήταν παγωμένη. Της είπα ότι η μαμά την αγαπάει πάρα πολύ. Έμοιαζε να κοιμάται, αλλά τα χείλια της είχαν μελανιάσει, και ήταν νεκρή.
Έγιναν όλα έτσι... Σε μερικά λεπτά. Δε χρειάζεται να σας πω. Πόσο δύσκολα ήταν. Ο Ντάνιελ κι εγώ. Ανάμεσά μας. Μας φαινόταν σαν ψέματα. Και στην κηδεία, νόμιζα ότι θα μπορούσα απλώς να πάω, να τη βγάλω έξω από το φέρετρο, κι ότι θα τελείωνε όλο αυτό.
Νομίζω ότι ο Ντάνιελ. Όχι, δεν ξέρω αν πραγματικά πίστευε ότι έφταιγα εγώ, εγώ δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Αφοσιώθηκε πολύ στη δουλειά του. Κλείστηκε στον εαυτό του... ε... Εγώ ήμουνα... πιο... 0 δεν ήξερα ακριβώς τι έκανα. Γυρνούσα από δω κι από κει... θέλοντας να... Καθόμουν στο σπίτι, και η μητέρα του Ντάνιελ, κι αυτή, τριγύριζε συνεχώς, και συμμάζευε ό,τι έβρισκε.
Μήνες είμασταν έτσι. Χωρίς να μιλάμε πραγματικά γι' αυτό.
Μικρή παύση.
Αλλά μετά, ένα πρωί. Ήμουνα στο κρεβάτι, ο Ντάνιελ ήταν στη δουλειά. Συνήθως έμενα ώρα στο κρεβάτι, προσπαθώντας μάλλον να ξανακοιμηθώ. Έτσι νομίζω. Χτύπησε το τηλέφωνο. Κι εγώ το άφησα να χτυπάει. Δεν ήθελα να το σηκώσω. Χτυπούσε για πολύ ώρα. Τελικά, ε... σταμάτησε, και μένα με πήρε ο ύπνος. Αλλά μετά ξανάρχισε να χτυπάει, για πολύ. Εγώ σκέφτηκα ότι θά 'ναι ο Ντάνιελ που προσπαθούσε να με βρει. Κάποιος τέλος πάντων που ήξερε ότι σίγουρα ήμουν στο σπίτι.
Οπότε πήγα και το σήκωσα. Και. Ακουγόταν πολύ αχνά. Σαν να είχαν μπερδευτεί οι γραμμές. Ακουγόταν φωνές, αλλά δεν ξεχώριζα τι έλεγαν. Και μετά άκουσα τη Νάιαμ. Είπε – «Μαμά;» Και εγώ... εγώ είπα – «Ναι».
Μικρή παύση.
Και μου είπε... να πάω να την πάρω. Θέλω να πω, δεν ήμουν σίγουρη αν αυτό ήταν όνειρο ή αν το ότι είχε πεθάνει ήταν όνειρο. Απλώς είπα – «Πού είσαι;»
Και μου είπε ότι νόμιζε ότι ήταν στη γιαγιά της. Στην κρεβατοκάμαρα. Αλλά η γιαγιά δεν ήταν εκεί. Κι αυτή φοβόταν. Κάτι παιδιά χτυπούσαν τον τοίχο, κι εκείνος ο άντρας στεκόταν απέναντι στο δρόμο και κοίταζε. Και αν μπορούσα να πάω να την πάρω.
Κι εγώ είπα, βέβαια θα' ρθω, έρχομαι, και έκλεισα το τηλέφωνο, έτρεξα έξω στο αυτοκίνητο, έτσι όπως ήμουνα, με το μακό που φορούσα για πιτζάμα. Και πήγα κατευθείαν στο σπίτι της μαμάς του Ντάνιελ. Δεν έβλεπα, δεν έβλεπα μπροστά μου, από το κλάμα δηλαδή, και βέβαια ήξερα ότι δεν υπήρχε καμιά περίπτωση να βρίσκεται εκεί. Ήξερα ότι έχει φύγει για πάντα. Αλλά σκεφτόμουν... πως... κάπου ήταν... πως... κι εγώ να μη μπορώ να κάνω τίποτα.
Η μαμά του Ντάνιελ φώναξε ένα γιατρό, και ...κοιμήθηκα μια ολόκληρη μέρα ή και δύο. Ήμουν... Κι ο Ντάνιελ ήταν της γνώμης ότι... έπρεπε να το πάρω απόφαση πως η Νάιαμ είχε φύγει για πάντα. Αλλά εγώ έλεγα ότι κι εκείνος έπρεπε να συνειδητοποιήσει πως κι εμένα μου συνέβη αυτό που μου συνέβη... Αυτός επέμενε ότι μου χρειαζόταν θεραπεία... κι ότι όλα θα πήγαιναν καλά. Αλλά, δηλαδή τι θα πήγαινε καλά, αν το παιδί είναι ακόμα εκεί πέρα, και ακόμα... ακόμα μ' έχει ανάγκη.
Παύση.
ΤΖΑΚ – Δεν υπάρχει περίπτωση να... να το είδες στον ύπνο σου;

Μικρή παύση.
ΒΑΛΕΡΙ – Την άκουσα.
Μικρή παύση.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κοίτα. Μόλις είχες περάσει ένα φοβερό σοκ. Συμβαίνουν αυτά. Προσπαθείς, μέσα σου, να... να το αντιμετωπίσεις, ξέρεις... *(Παύση).* Ο άντρας σου ... θά 'ρθει από 'δω;
ΒΑΛΕΡΙ – Δε νομίζω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Α, θά 'ναι πολύ κρίμα αν δεν... αν, δηλαδή, δεν ξαναβρεθείτε εξαιτίας... γι' αυτό...δηλαδή ... γι' αυτό...που κι εσύ η ίδια δεν μπορείς να πεις τι ήταν.
Μικρή παύση.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αφού είπε ότι ήξερε τι ήταν.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Μα σίγουρα, δε γίνεται να το δεχτεί κανείς έτσι... έτσι απλά, δηλαδή ξέρεις... πρέπει να ... να το δει κανείς με την ευρύτερη έννοια... ευρύτερα...
ΤΖΙΜ – Μπορεί να πήραν λάθος νούμερο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι;
ΤΖΙΜ – Μπορεί να πήραν λάθος νούμερο, ή κάποια βλάβη με τη συσκευή, ξέρεις τώρα... Και να νόμισες ότι τ' άκουσες. Κάτι με τις γραμμές...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μα έτσι, ρε γαμώτο, ακούς διάφορες φωνές. Όχι μια συγκεκριμένη φωνή.
ΤΖΙΜ – Όχι, έλεγα, μήπως... κάτι μπορεί να συνέβη.
ΤΖΑΚ – Έλα, σταμάτα Μπρένταν, ο Τζιμ απλώς προσπαθεί να πει κάτι γι' αυτό το...
ΦΙΝΜΠΑΡ – Βρε παιδιά!
ΤΖΑΚ – Απλώς χρειάζεται... Μια στιγμή.
ΒΑΛΕΡΙ – Κοιτάξτε. Δε θέλω να... Αυτό είναι κάτι που έγινε. Και νιώθω καλά που ήμουν εδώ... και άκουσα να λέτε όλα αυτά που λέγατε. Και...ξέρω ότι δεν είμαι τρελή.
Μικρή παύση.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Βάλερι γλυκιά μου, κανείς δε λέει ότι είσαι τρελή. Αλλά... να... γι' αυτά...τα πράγματα κανείς δεν ξέρει, σίγουρα, ούτε καν αν είναι αλήθεια. Ακούς ειδών-ειδών σαχλαμάρες εδώ γύρω. Αλλά συνήθως για όλα υπάρχει κάποια εξήγηση. Να, ο Τζιμ, παραδείγματος χάρη, μόνος του είπε ότι εκείνες τις μέρες ήταν αλαλιασμένος απ' τον πυρετό. Ε, Τζιμ;
ΤΖΙΜ – Ο πυρετός μου δεν έχει να κάνει.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Και η Μόρα ... η Μόρα Νήλον, εντάξει, εδώ ήταν κάθε βράδυ, αλλά...Λέγε ρε Μπρένταμ. Δεν έπινε τα κέρατά της; Έλα, λέγε, ειλικρινά.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αν έπινε;
ΤΖΑΚ – Ντροπή ρε Φίνμπαρ.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Προσπαθώ να πω ρε Τζακ, ότι... η γυναίκα ήταν γερό ποτήρι.
ΤΖΑΚ – Εντάξει, όλοι είμαστε γερά ποτήρια.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Έλα τώρα! Αυτή ήταν αλκοολική. Ξεπάστρευε ολόκληρη μπουκάλα ουΐσκυ πριν καταλάβεις καλά-καλά πού βρίσκεσαι. Σε τέτοια κατάσταση, όχι μόνο χτυπήματα ακούς...
ΤΖΑΚ – Δεν είσαι εντάξει. Η γυναίκα είναι πεθαμένη, δεν μπορεί να υπερασπιστεί τον εαυτό της.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Δεν την κακολογώ. Απλώς, αν αυτή τη στιγμή άνοιγε την πόρτα κι έμπαινε, αν ήταν ζωντανή δηλαδή, θα την κερνούσα κάτι, ωραίο και δυνατό, και σίγουρα θα το 'φχαριστιόταν η γυναίκα. Θά 'μουν ο πρώτος που θα την κέρναγε. Όμως, απ' το δικό μου το μπαρ, το Αρμς κάτω, ξέρω πολύ καλά τι μπορούν να σου κάνουν κανα-δυο ποτήρια παραπάνω. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι τό 'τσουξε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Κι η ιστορία η δική σου; Με τους Ουάλς;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Κοίτα. Πόσες φορές θα το πω... ήταν ένα τσούρμο βλαμμένοι, γαμώτο.
Παύση.
Ήταν κι ο αέρας που μου την είχε δώσει εκείνο το βράδυ. Σίγουρα... ήταν κι ο αέρας. Να, έτσι γίνεσαι μ' αυτές τις ιστορίες. Κι όλο αυτό μου τη δίνει. Αυτό που πέρασα εκείνο το βράδυ. Αλλά, ήμουνα πολύ νέος. Λοιπόν, τέρμα μ' αυτούς τους βλαμμένους.
Παύση.
Μ' όλα αυτά ξέχασα το πιο σημαντικό. Λυπάμαι πάρα πολύ για την κόρη σου, Βάλερι. Ειλικρινά λυπάμαι πολύ.
ΤΖΑΚ – Όλοι μας. Φυσικά. Όλοι μας. Είναι τρομερό.
Μεγάλη παύση.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Κοιτάζοντας το ρολόι του)* – Φοβάμαι ότι τώρα πρέπει να φύγω... Δε θέλω, αλλά...
ΒΑΛΕΡΙ – Εντάξει.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Άσε, την κατεβάζω εγώ κάτω.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Θες να μείνεις ή θά 'ρθεις μαζί μου;
ΒΑΛΕΡΙ – Ε...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Άσε, πιες κάτι ακόμα και κάτσε να χαλαρώσεις λίγο.
ΒΑΛΕΡΙ – Ναι, μάλλον θα μείνω λίγο ακόμα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Είσαι εντάξει τώρα; Μετά απ' όλα αυτά.
ΤΖΑΚ – Έλα, πάψε να κάνεις σα γυναικούλα. Μια χαρά είναι.
ΤΖΙΜ – Φίνμπαρ, μπορείς να με κατεβάσεις κι εμένα;
ΦΙΝΜΠΑΡ – Ναι βέβαια.
ΤΖΑΚ – Εντάξει για το αυτοκίνητο του πάτερ-Ντόναλυ, αύριο το πρωί;
ΤΖΙΜ *(Μετρώντας λεφτά)* – Κανένα πρόβλημα. Θά 'μαι εκεί κατά τις εννιά παρά τέταρτο.
ΤΖΑΚ – Έγινε, γιατί κι εγώ πρέπει να πάω μετά πέρα, στον Κόνορ Μπόλαντ.
ΤΖΙΜ – Εντάξει. Ωραία. Ε, Μπρένταν...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Νάγκιν;
ΤΖΙΜ – Ναι, σε παρακαλώ.
Ο Μπρένταν βάζει ένα μικρό μπουκάλι ουΐσκυ σε μια πλαστική σακούλα και το δίνει στο Τζιμ. Ο Τζιμ επιχειρεί να πληρώσει. Ο Μπρένταν διακριτικά τον αποτρέπει.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Λοιπόν...
ΤΖΙΜ – Ναι. Γεια σου Βάλερι.
ΒΑΛΕΡΙ – Χάρηκα για τη γνωριμία.

ΤΖΙΜ *(Κρατώντας το χέρι της)* – Λυπάμαι πάρα πολύ μ' αυτό που σου συνέβη. Κι είμαι σίγουρος ότι το κοριτσάκι σου, όπου κι αν βρίσκεται, είναι καλά, περνάει καλά. Θ' ανάψω ένα κερί για την ψυχούλα του, αλλά είμαι βέβαιος ότι δεν τό 'χει ανάγκη. Έχει γίνει αγγελούδι. Ένα μικρό αγγελάκι. Κι ο τύπος που είδα εγώ στο νεκροταφείο, φταίει εκείνο το σκατορακί κι ο πυρετός που είχα. Έχει δίκιο ο Φίνμπαρ. Εσύ, κοίταξε να χαλαρώσεις εδώ στην ησυχία. Θα τα πούμε. Είσαι πολύ εντάξει. Καληνύχτα τώρα.
ΒΑΛΕΡΙ – Καληνύχτα. Σ' ευχαριστώ Τζιμ.
ΤΖΙΜ – Νά 'σαι καλά.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Βάλερι. *(Της δίνει το χέρι του).*
ΒΑΛΕΡΙ – Σ' ευχαριστώ για όλα.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Χαρά μου ήταν, καλή μου. Και... θα σου τηλεφωνήσω αύριο-μεθαύριο, και... *(Της κάνει ένα νεύμα).*
ΒΑΛΕΡΙ – Ωραία.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Θα φροντίσουμε να περάσεις καλά και να μη σου λείψει τίποτα. Νά 'σαι σίγουρη γι' αυτό.
Τη φιλάει αδέξια στο μάγουλο.
ΒΑΛΕΡΙ – Σ' ευχαριστώ για όλα, Φίνμπαρ.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Για όνομα του Θεού. Γεια σας παιδιά.
ΤΖΑΚ – Γεια σου Φίνμπαρ.
ΦΙΝΜΠΑΡ *(Στον Τζακ)* – Θα τα πούμε σύντομα, ελπίζω.
Κάνουν χειραψία.
ΦΙΝΜΠΑΡ –Έγινε;
ΤΖΑΚ – Έγινε.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Μπρένταν, γεια.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Γεια χαρά, Φίνμπαρ. Και μην εξαφανίζεσαι.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Όχι ρε, εντάξει. Δε θα χαθώ αυτή τη φορά.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Έγινε Φίνμπαρ.
ΤΖΙΜ – Καληνύχτα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Καληνύχτα Τζιμ.
ΒΑΛΕΡΙ – Θα τα ξαναπούμε.
ΤΖΑΚ – Τα λέμε το πρωί, ε;
ΤΖΙΜ – Εννιά παρά τέταρτο.
ΦΙΝΜΠΑΡ – Λοιπόν φύγαμε, γεια σας.
Ο Τζιμ κι ο Φίνμπαρ φεύγουν.
ΤΖΑΚ – Αυτά.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μμμ.
ΤΖΑΚ – Τι μ' έπιασε; Ήμουν λίγο απότομος.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι ρε. Τι λες τώρα. Μάλλον εγώ...
ΒΑΛΕΡΙ – Νομίζω, δικό μου ήταν το λάθος.
ΤΖΑΚ – Έλα ρε τώρα. Φυσικά και δεν ήταν δικό σου λάθος. Άκου πράματα... Εμείς... βέβαια μια χαρά, μπορούμε να σαχλαμαρίζουμε με τέτοια παραμύθια...Αλλά, κάτι τόσο προσωπικό, λέω γι' αυτό που σου συνέβη, ο καθένας το αντιμετωπίζει με το δικό του τρόπο. Καταλαβαίνεις τώρα, ο Τζιμ ήταν...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α ναι...
ΤΖΑΚ – Δεν ήθελε να πει ότι...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Και σίγουρα δεν εννοούσε ότι το τηλέφωνό σου ήταν χαλασμένο. Δε νομίζω.
Γελάνε λίγο. Παύση.
ΤΖΑΚ – Είναι έε... είναι φοβερό αυτό που συνέβη. Άραγε το ξεπερνάς ποτέ ένα τέτοιο... Και, καταλαβαίνεις, δεν εννοώ το... τηλεφώνημα.
ΒΑΛΕΡΙ – Ναι, καταλαβαίνω. *(Παύση).* Δεν ξέρω. *(Παύση).*
ΤΖΑΚ – Λυπόμαστε πάρα πολύ, ε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Δεν καθόμαστε εδώ κοντά στη φωτιά. Κάνει κρύο. Να πιούμε ένα τελευταίο;
ΤΖΑΚ – Ναι, μπράβο.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Το ποτήρι σου, Βάλερι. Τζακ, ένα ουϊσκάκι για το δρόμο;
ΒΑΛΕΡΙ – Να τα κεράσω εγώ αυτά;
ΤΖΑΚ – Όχι, όχι, όχι, όχι.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Από 'δω και πέρα κερνάει το κατάστημα. Το μπαρ κανονικά έχει κλείσει. Δεν έρχεστε από δώ;
Ο Τζακ κι η Βάλερι πλησιάζουν στη σόμπα.
ΤΖΑΚ – Βολέψου εδώ. Σε δυο λεπτά θά 'μαστε τέλεια.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Θα σου βάλω λίγο μπράντυ, Βάλερι. Το κρασί θά 'χει παγώσει. Δε θα πίνεται.
ΤΖΑΚ – Μπράβο Μπρένταν.
ΒΑΛΕΡΙ – Αχ, ωραία. Σ' ευχαριστώ.
ΤΖΑΚ – Αυτή είσαι. Έτσι μπράβο. *(Στον Μπρένταν).* Δε βλέπω να πηγαίνει καλά ο Τζίμυ. Φαντάσου να πεθάνει κι η μάνα του, τότε είναι που... ε, Μπρένταν; Δε συμφωνείς;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Α καλά, σίγουρα. Χρόνια τώρα είναι άρρωστη. Πολύ άρρωστη. Σα να λιώνει μέρα με τη μέρα. Κι ακόμα ε, τον κανακεύει τον γιόκα της. Παρ' όλα αυτά.
ΤΖΑΚ – Α καλά, σίγουρα.
Ο Μπρένταν φέρνει τα ποτά.
ΒΑΛΕΡΙ – Άχ, είναι πάρα πολύ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Μπα, δε νομίζω.
ΤΖΑΚ – Κοίτα, δεν είσαι υποχρεωμένη να το πιεις όλο. Ό,τι περισσέψει θα το βάλει πίσω στο μπουκάλι.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Άει γαμήσου, μαλάκα.
ΤΖΑΚ – Νομίζω ότι αυτό πρέπει να το πιούμε στην υγειά σου, κούκλα μου.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι, ναι. Στην υγειά σου Βάλερι.
ΤΖΑΚ – Ελπίζω όλα... *(Σηκώνει το ποτήρι).* Τελικά...
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Γεια μας!
ΒΑΛΕΡΙ – Γεια μας!
Πίνουν. Ο Τζακ κοιτάζει για μια στιγμή τον Μπρένταν.
ΤΖΑΚ – Γεια σου ρε παίδαρε!
Χαμογελούν.
ΒΑΛΕΡΙ – Τζακ, δεν έχεις παιδιά, ε;
ΤΖΑΚ – Όχι, κούκλα μου. Δεν παντρεύτηκα ποτέ. Αυτουνού εδώ όμως του λέω να την ψάξει λίγο τη δουλειά, όσο είναι ακόμα καιρός. Μην καταντήσει σαν κι εμένα.
ΒΑΛΕΡΙ – Θα 'θελες να 'χες παντρευτεί;
ΤΖΑΚ – Και ποια μωρέ θα μ' έπαιρνε; Τέτοιο στριμμένο άντερο;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ακριβώς.
ΤΖΑΚ – Μπα... δε βαριέσαι. Του το λέω του Μπρένταν.

Πάω στο συνεργείο. Κι από πάνω αυτή η πουτάνα η λαμαρίνα. Ολομόναχος. Στο χωματόδρομο. Βλέπεις φτιάξανε τώρα περιφερειακό δρόμο για το Κάρρικ. Κι εκεί μέσα δεν έχει... το καλοκαίρι είναι φούρνος με τη λαμαρίνα. Ή πάλι η βροχή, όταν βρέχει, σα να πέφτουν τούβλα, ένας θόρυβος. Και... κάθεσαι εκεί και περιμένεις, αφού το μόνο αυτοκίνητο που μπορεί να σταματήσει, θα είναι κάποιος γνωστός. Καλά, σου τη δίνει σίγουρα. Αλλά δε βαριέσαι. Έρχομαι εδώ για καμιά μπίρα ή τίποτα... Από παρέα... να εμείς... Είναι ... ξέρεις... είναι ότι υπάρχει κάποιος. Ναι, αυτό είναι.

ΒΑΛΕΡΙ – Δεν σκέφτηκες ποτέ να παντρευτείς; Ούτε όταν ήσουν νέος;

ΤΖΑΚ – Ε ναι, βέβαια. Σίγουρα το σκέφτηκα. Αλλά, εντάξει, άμα είναι νέος κανείς, τι άλλο μπορεί να σκέφτεται.

Ο Μπρένταν ξέρει. Είχα την κοπέλα μου. Ένα όμορφο κορίτσι, τότε παλιά. Τα είχαμε, τρία χρόνια, ε..., απ' το 1963 ως το 66, αλλά εκείνη ήθελε να πάει στο Δουβλίνο, καταλαβαίνεις. Ξέρω 'γώ, μάλλον πίστευε ότι έτσι έπρεπε να κάνουμε. Δεν ξέρω τι με είχε πιάσει, και... ένας φόβος τελείως παράλογος, να πούμε, και... δεν πήγα. Έμεινα εδώ. Δε μπορούσα να καταλάβω τι στο διάολο ήθελε, να πάει στο Δουβλίνο. Τέλος πάντων, τελικά πήγε. Έπιασε δουλειά εκεί πέρα και με περίμενε να πάω κι εγώ.

Εγώ όμως σαν κάτι να είχα πάθει κι έλεγα, το γαμημένο το Δουβλίνο, λες και ήταν χίλια χιλιόμετρα μακριά. Δεν ήθελα καθόλου να πάω.

Τελικά πήγα μερικές φορές. Αλλά... πήγαινα μόνο... καταλαβαίνεις... είχε δικό της δωμάτιο. Υγρό, ένα δωμάτιο, σαν ψυγείο ήταν. Καλά, ήμουν απαράδεκτος. Αφού δηλαδή, αυτός ήταν και ο μόνος λόγος που πήγαινα. Δεν άντεχα. Δεν ξέρω γιατί. Δεν έβλεπα την ώρα να πάω για το σωματικό... απελευθέρωση, μια ανακούφιση. Μετά όμως, περνούσε μια μέρα, περνούσε και μια νύχτα... εγώ τα είχα δώσει όλα, μετά πηγαίναμε καμιά βόλτα στο πάρκο, κι εγώ βαριόμουνα, νά κάτι μούτρα, στραβόξυλο.

Παύση.

Την κακομοίρα, της είχα σπάσει τα νεύρα. Όσο μεγαλώνεις και ξανασκέφτεσαι, γιατί έκανες κάποια πράγματα, βλέπεις ότι τις πιο πολλές φορές δεν υπήρχε λόγος. Πόσα πράγματα δεν κάνουμε από καθαρό πείσμα.

Σταμάτησα να απαντώ στα γράμματά της. Μ' έπιανε μια κωλοϋστερία μην τυχόν κι ερχόταν γράμμα στο σπίτι. Κι εκείνη αναρωτιόταν αν ήμουν καλά και τι συνέβαινε με το ταχυδρομείο και τέτοια.

Παύση.

Πού το πήγαινα, ποτέ μου δεν κατάλαβα. Απλώς την είχα... την έβγαλα απ' τη ζωή μου. Τό 'παιζα σπουδαίος γιατί ο πατέρας μου μού άφησε την επιχείρηση. Να κοκορεύομαι από 'δω κι από 'κεί. Πρόσωπο με υπόσταση. Και μετά είχα και το θράσος να μου κακοφανεί, όταν έγραψε για να μου πει ότι παντρεύεται.

Παύση.

Και να επιμένω ότι εκείνη έφταιγε, επειδή σηκώθηκε κι έφυγε τότε. Τς. Έγινε εδώ μια... αντιπροσωπεία, διάφοροι που έκλεισαν ένα πούλμαν για να πάνε στο γάμο. Κι εγώ εκεί, μέσ' στο πλήθος. Ένας απ' τους καλεσμένους. Έβαλα και κοστούμι και καλογυαλισμένα παπούτσια. Κι ένας πονοκέφαλος απίστευτος, είχα κατεβάσει κι εγώ δεν ξέρω πόσα, εδώ κοντά στη φωτιά, μέχρι τις πέντε το πρωί και βάλε. Κατά τις εννιά ανεβήκαμε στο λεωφορείο, το κουτσομπολιό ήταν γιατί να μην έρθει σπίτι της να παντρευτεί. Κι εγώ... τύφλα. Ένα κοπρόσκυλο.

Όλοι μας με μπριγιαντίνη στα μαλλιά, να βρωμοκοπάει το σύμπαν μέσ' στην εκκλησία. Από τη μια οι φίλες της, οι κουκλίτσες οι νοσοκόμες, κι απ' την άλλη όλη η φρουρά της περιοχής. Της φρουράς ήταν ο γαμπρός. Τεράστιος. Κάτι πλάτες σαν γορίλας. Και μετά... κάποια στιγμή έπιασα το βλέμμα της. Κι εγώ ο ηλίθιος της έστειλα ένα χαμόγελο σα να της έλεγα – «Να τον χαίρεσαι το γορίλα σου, εγώ έχω όλο το μέλλον μπροστά μου».

Με κοίταξε σαν να ήμουν απλώς κάποιος απ' τους καλεσμένους. Κι αυτό ήταν όλο. Και το μέλλον ήταν πράγματι όλο μπροστά μου. Χρόνια ολόκληρα. Τό βλεπα νά 'ρχεται. Όλα όσα πρέπει να αντιμετωπίσεις μόνος σου. Ολομόναχος. Και τ' αντέχεις, γιατί πρέπει να αποδείξεις τι σπουδαίος τύπος είσαι.

Έφυγα απ' την εκκλησία, τό 'σκασα σα μικρό παιδί. Δεν άντεχα να πάω στο γλέντι. Περπατούσα, περπατούσα. Ψιλόβρεχε. Χάθηκα μες στην πόλη. Μια σκοτεινή μέρα. Λες κι η πόλη είχε στέγη από πάνω. Μπερδεύτηκα. Ένας λαβύρινθος από δρομάκια. Έτσι άσκοπα. Κάποια στιγμή χώθηκα σ' ένα μπαράκι. Ένα μικρό, θεοσκότεινο. Ήταν κάνα δυο ακόμα. Ένας τυπικός μπάρμαν. Επαγγελματίας, σαν κι εσένα, έτσι Μπρένταν;

Μεθοδικός, άψογος. Κατέβασα δυο-τρεις μεγάλες πίντες, κάνα δυο σφηνάκια. Δεν έκανα τίποτα, καθόμουν εκεί και κοίταζα τη βρώμικη ξύλινη τάβλα. Κι ο μπάρμαν με ρωτάει αν είχα τίποτα. Μια απλή, τυπική ερώτηση. Είπα ότι ήμουν μια χαρά. Και μετά είπε να μου φτιάξει ένα σάντουιτς. Κι εγώ είπα καλά. Και παρά λίγο να βάλω τα κλάματα... γιατί, καταλαβαίνεις, υπήρχε εκεί ένας άνθρωπος, που απλώς... κι εγώ καθόμουν και τον κοίταζα.

Παίρνει δυο μεγάλες φέτες φρέσκο ψωμί κι απλώνει επάνω μπόλικο βούτυρο, προσεκτικά. Δε θα το ξεχάσω ποτέ. Μετά βάζει τυρί και ζαμπόν, παίρνει κι από ένα βάζο λίγο κρεμμύδι τουρσί. Τα βάζει σ' ένα πιάτο, τα 'κοψε στη μέση. Τόσο απλά, κάποιος έκανε κάτι για μένα. Το άφησε μπροστά μου και είπε – «Έλα, τρώγε.» Και μετά δίπλωσε την εφημερίδα του, έβαλε το σακάκι του κι έφυγε γιατί άλλαξε βάρδια. Μετά ήρθε ένας άλλος μπάρμαν.

Παίρνω το σάντουιτς, δεν κατέβαινε μπουκιά, ένας κόμπος στο λαιμό. Τό 'φαγα, όμως, όλο, γιατί κάποιος που δεν με ήξερε κάθισε κι έκανε κάτι για μένα. Ένα τόσο μικρό πράγμα, αλλά τόσο μεγάλο στην κατάστασή μου. Ποτέ, κανένα

γεύμα δεν με χόρτασε όπως εκείνο. Και τότε πήγα στο γλέντι. Ντρεπόμουνα κανονικά για τον εαυτό μου, ε. Από τότε προσπαθώ να βρω κάτι σαν αξιοπρέπεια, αλλά ακόμα και το φιλότιμο και τα τέτοια, εύκολα ξεφτάνε. Το πιο εύκολο πράμα στον κόσμο είναι να ξαναγίνεις ο σπασαρχίδης μαλάκας που ήσουν κάποτε.

Χώνομαι στο γκαράζ και προσπαθώ να κάνω κάτι ψιλοδουλίτσες να κρατήσουν όλη μέρα. Ώρες ολόκληρες να κολλήσω ένα λάστιχο. Για να μη σκέφτομαι τι θα μπορούσε νά 'χε γίνει ή τι θά 'πρεπε νά 'χα κάνει. Αποφεύγεις το πρόβλημα. Όπως εγώ, στο γλέντι. Ψάχνεις κάποιο βλέμμα, μόνο αν έχεις λόγο, αλλιώς άσ' το. Και στο λέω, δεν πέρασε ούτε ένα πρωί να μην ξυπνήσω με τ' όνομά της. *(Παύση).*

Και τον ζαλίζω κι αυτόν εδώ καμιά φορά, έτσι; *(Παύση).* Μάλιστα. *(Παύση).* Να πηγαίνω κι εγώ τώρα.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Θα τα καταφέρεις μ' αυτό τον αέρα;

ΤΖΑΚ – Χριστός και Παναγία! Αυτό το δρόμο ρε; Λες να μην τον έχω μάθει ακόμα;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Θα πάω να σου φέρω το φακό.

ΤΖΑΚ – Πολύ γκρινιάρης δεν έχω γίνει;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Βγαίνοντας)* – Υπάρχουν και χειρότερα, στο υπογράφω.

Βγαίνει.

ΤΖΑΚ – Καλά, ε, αυτή τουλάχιστο η ιστορία δεν είχε φαντάσματα, έτσι;

ΒΑΛΕΡΙ – Μμμ. Δεν είχε.

ΤΖΑΚ – Πήραμε αρκετή δόση σήμερα. *(Παύση).* Άλλωστε, κάποια στιγμή όλοι φαντάσματα θα γίνουμε, ε.

ΒΑΛΕΡΙ – Μμμ.

ΤΖΑΚ – Και θα μαζευόμαστε εδώ γύρω, να κατεβάζουμε γουλιά-γουλιά τα ουϊσκια μας όλη νύχτα, παρέα με τη Μόρα Νήλον. *(Παύση).* Βέβαια... *(Μικρή παύση).* Κάπως αλλόκοτη η βραδιά μου ήρθε απόψε.

ΒΑΛΕΡΙ *(Με μικρό γελάκι)* – Μμμ, και μένα.

ΤΖΑΚ – Γάμησέ τα. Θα μπορούσε να βγει και χειρότερη. Χάρηκα πολύ που σε γνώρισα.

ΒΑΛΕΡΙ – Κι εγώ το ίδιο.

ΤΖΑΚ – Και συγγνώμη για τη φλυαρία, ε.

ΒΑΛΕΡΙ – Έλα τώρα...

ΤΖΑΚ – Μάλλον σε σένα οφείλεται. Εμπνέεις. Και σ' αυτό φυσικά. *(Δείχνοντας το ποτήρι).*

Χαμογελούν.

Τελικά ξέρεις, δεν είμαι σίγουρος αν η εξοχή, εδώ πέρα είναι όντως το πιο κατάλληλο μέρος για σένα... για να... καταλαβαίνεις...

ΒΑΛΕΡΙ – Γιατί;

ΤΖΑΚ – Έ, τώρα. Μια κοπέλα σαν κι εσένα. Να κρύβεσαι. Να ακούς γερο-μαλάκες σαν εμάς να αραδιάζουμε ιστορίες με ξωτικά. Σα να σου επιβεβαιώνουμε τους χειρότερους φόβους σου. Τς. Φαντάσματα, άγγελοι και τέτοια. Γάμησέ τα. Δε θέλω. Δε θέλω να σε βλέπω να αναστατώνεσαι με τέτοια. Αρκετά έχεις από μόνη σου να βασανίζεσαι. Λυπάμαι πάρα πολύ, κούκλα μου γι' αυτό που σε βρήκε.

ΒΑΛΕΡΙ – Σ' ευχαριστώ.

Ο Μπρένταν μπαίνει αναβοσβήνοντας ένα φακό.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Οι μπαταρίες τά 'χουν παίξει λίγο. Έλα θα σε κατεβάσω εγώ.

ΤΖΑΚ – Είσαι σίγουρος;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι ρε, σίγουρος, αφού θα πάω και τη Βάλερι.

ΒΑΛΕΡΙ – Ναι μωρέ, έλα μαζί μας.

ΤΖΑΚ – Αν είν' έτσι, εντάξει, γιατί όχι.

Ο Μπρένταν μαζεύει ποτήρια, πάει πίσω απ' το μπαρ, συγυρίζει.

ΒΑΛΕΡΙ – Να σε βοηθήσω;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι, όχι. Να καθίσεις εκεί που κάθεσαι. Σ' ένα λεπτό είμαι έτοιμος.

Ο Τζακ παίρνει το άνοράκ του. Κάνοντας πλάκα:

ΤΖΑΚ – Βάλερι, δικό σου είναι αυτό;

ΒΑΛΕΡΙ – Μμμ, ναι.

Ο Τζακ παίρνει το δικό της άνορακ και το κρατάει για να το φορέσει.

ΤΖΑΚ – Παρακαλώ.

ΒΑΛΕΡΙ – Πολύ ευγενικό.

ΤΖΑΚ – Σ' αυτές τις λεπτομέρειες στηρίζουμε το καλό μας όνομα, έτσι Μπρένταν;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ακριβώς.

ΤΖΑΚ – Λοιπόν.

ΒΑΛΕΡΙ – Ευχαριστώ.

ΤΖΑΚ – Μμμ, λέω να κάνω ένα τελευταίο τσιγάρο. *(Βγάζει ένα πακέτο τσιγάρα).* Άλλος κανείς;

ΒΑΛΕΡΙ – Όχι, σ' ευχαριστώ.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι ρε Τζακ, εντάξει είμαι, ευχαριστώ.

ΤΖΑΚ – Πρωινό ξύπνημα γιατί ο Κόνορ Μπόλαντ περιμένει. Απ' την άλλη μεριά του Κάρρικ. Έχει περίπου δεκαπέντε παιδιά, ο μαλάκας. *(Ο Μπρένταν κι η Βάλερι γελάνε).* Κι εκείνη η γυναίκα του. Μονάχα να τη βλέπατε. Σαν τρακτέρ, ε. Κι ένα κεφάλι να!

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Είσαι απαίσιος.

ΤΖΑΚ – Έχω και τις καλές μου στιγμές.

ΒΑΛΕΡΙ – Θα ξαναπεράσεις από 'δώ σύντομα;

ΤΖΑΚ – Μωρέ, εγώ όλο πάω κι έρχομαι. Να κρατάμε και το μέρος ζωντανό, με πιάνεις;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Δουλεύοντας)* – Μην του δίνεις σημασία, Βάλερι. Ούτε αυτός ούτε ο Τζιμ θα μας τιμήσουν εδώ τις επόμενες βδομάδες.

ΒΑΛΕΡΙ – Γιατί;

ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Σταματάει τη δουλειά που έκανε και ανάβει τσιγάρο)* – Όπου νά 'ναι θ' αρχίσουν νά 'ρχονται οι Γερμανοί. Κι όλοι εδώ μέσα μαζεύονται, οι Γερμανοί.

ΒΑΛΕΡΙ *(Στο Τζακ)* – Και, δεν τους πας;

Ο Τζακ κάνει μια γκριμάτσα.

ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Λέει ότι κάνουν πολλή φασαρία.

ΤΖΑΚ – Μωρέ, είναι που δεν καταλαβαίνεις και λέξη απ'

αυτά που λένε.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Πρέπει να τους δεις. Κάθονται κι οι δυο στο μπαρ με ξινισμένα μούτρα και γκρινιάζουν σαν γεροντοκόρες.
ΤΖΑΚ – Έλα, δεν είμαστε τόσο χάλια.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Δυο κωλόγεροι. Όχι, άμα τους δεις θα καταλάβεις.
ΒΑΛΕΡΙ – Κι όταν δεν έρχεστε εδώ, πού πάτε;
ΤΖΑΚ – Σ' ένα μέρος κάτω στο Κάρρικ, στο Ποτ.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Κοροϊδεύοντας)* – Χα, «στο Ποτ». Εκεί να δεις πόσοι μαζεύονται.
ΤΖΑΚ – Άσ' τη πλάκα σου, μια χαρά είναι εκεί κάτω.
ΒΑΛΕΡΙ – Σας πειράζει επειδή έρχονται στο στέκι σας.
ΤΖΑΚ – Όπα, τό 'πιασες; Μπρένταν η Βάλερι μας υπερασπίζεται, έτσι; Είναι επειδή κατάλαβε την εκτίμηση που τρέφουμε για το μαγαζί σου.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Αρχίδια εκτίμηση! Ρε μαλάκες, έρχεστε και στέκεστε εκεί στη γωνία και μ' αφήνετε να κάθομαι με τα χέρια σταυρωμένα σαν ηλίθιος, χωρίς να ξέρω τι σκατά γίνεται μ' όλους αυτούς. Μαζεύονται όλοι τους εδώ μέσα και παίζουν κάτι τραγούδια του '60 με τις κιθάρες τους. Άσε που δεν ξέρουν ούτε τα λόγια.
Κι εγώ να κάθομαι σα μαλάκας και να βάζω τη μια πίντα μετά την άλλη και να παρακολουθώ τη σκιά απ' το Νοκ να απλώνεται σιγά-σιγά στο πάτωμα και να την παρακολουθώ σαν μαλάκας να σκαρφαλώνει πάνω στους Γερμανούς κι εκείνοι να μην παίρνουν είδηση. Πρέπει να την έχω ψωνίσει εντελώς για να το λέω διασκέδαση αυτό.
ΤΖΑΚ – Άχ, μη γκρινιάζεις. Θα σου πω κάτι. Αν δέχεται η Βάλερι να αντιμετωπίσει η ίδια τους Γερμανούς, εγώ σου υπόσχομαι να παίρνω το Τζίμυ και να ερχόμαστε κάθε μέρα εδώ να σας κρατάμε συντροφιά. Τι λες;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Σώπα, μη μου πεις ότι θα μας τιμήσετε με τις σκατόφατσές σας.
ΤΖΑΚ – Μην το παρατραβάς αγοράκι. Αλλά τι κάθομαι και λέω; Αφού έτσι κι αλλιώς, θά 'χεις το Φίνμπαρ, να κουνάει κάθε βράδυ εδώ μέσα την ουρίτσα του στη Βάλερι.

ΒΑΛΕΡΙ – Έλα τώρα, σταμάτα.
Γελάνε λίγο.
ΤΖΑΚ – Θά 'ναι σα μια μύγα, καθισμένη σ' ένα τεράστιο σκατό. Άχ, Χριστούλη μου, αυτό μου βγήκε μεγάλη χοντράδα τώρα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Όχι Τζακ, τέλειο ήταν, όπως πάντα.
ΤΖΑΚ – Δε θα μπορούσε να μου βγει χειρότερο. Ζητώ συγγνώμη.
ΒΑΛΕΡΙ – Ηρέμησε λίγο.
Ο Μπρένταν βάζει το τζάκετ του.
ΤΖΑΚ – Έλα, συγγνώμη. Τελικά, θα το κάνεις αυτό που είπες;
ΒΑΛΕΡΙ – Τι πράγμα; Αν θά 'ρθω... με τους... Γερμανούς;
ΤΖΑΚ – Ναι.
ΒΑΛΕΡΙ – Δεν έχω πρόβλημα.
ΤΖΑΚ – Έτσι μπράβο. Αυτή είναι η σωστή στάση. Μες στον κόσμο και τα φώτα.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ *(Ψάχνοντας γύρω του)* – Βλέπεις πουθενά τα κλειδιά μου;
Η Βάλερι κι ο Τζακ ψάχνουν ένα γύρο.
ΒΑΛΕΡΙ – Θα μπορούσα ίσως να μάθω και λίγα γερμανικά.
ΤΖΑΚ – Όσο γι' αυτό δεν είμαι καθόλου σίγουρος. Δε μου λες... Μπρένταν... αυτοί, απ' τη Γερμανία είναι;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Τι;
ΤΖΑΚ – Οι Γερμανοί λέω. *(Στη Βάλερι).* Εμείς τους λέμε Γερμανούς.
Η Βάλερι παίρνει τα κλειδιά απ' το περβάζι του τζακιού.
ΒΑΛΕΡΙ – Αυτά είναι;
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Ναι, ευχαριστώ. Εντάξει είμαστε;
ΤΖΑΚ – Από πού είναι ρε; Δανία ή Νορβηγία; *(Στη Βάλερι).* Κάπου από 'κει πάντως.
Βγαίνει ο Τζακ και τον ακολουθεί η Βάλερι.
ΜΠΡΕΝΤΑΝ – Και πού θες να ξέρω ρε από πού στο διάολο είναι;
Ο Μπρένταν σβήνει το φως και βγαίνει.
Αργό σκοτάδι.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ

1. Αφιέρωμα στον Σαίξπηρ
2. Ποίηση/Θέατρο: Γιάννης Ρίτσος
3. Το θέατρο της Λούλας Αναγνωστάκη
4. Παραδοσιακό θέατρο της Ιαπωνίας
5. Ο Μπέκετ και ο *Γκοντό*
6. Το θέατρο του Λόρκα
7. Το θέατρο του Τσέχοφ
8. Το θέατρο του Πίντερ
9. Ο Ηλίας Καπετανάκης και η *Βεγγέρα*
10. Το θέατρο του Αριστοφάνη
11. Το θέατρο του Ιονέσκο
12. Σύγχρονο αμερικάνικο θέατρο
13. Γιούκιο Μισίμα
14. Το θέατρο του Μαριβώ
15. Μπέρτολτ Μπρεχτ
16. Κάρλο Γκολντόνι
17. Το θέατρο του Ίψεν
18. Ο μύθος των Ατρειδών
19. Ταντέους Ρουζέβιτς
20. Ο Μπέργκμαν και το θέατρο
21. Ο Ξενόπουλος και το θέατρο
22. Ο Ντύλαν Τόμας και το *Γαλατόδασος*
23. Μπέρτολτ Μπρεχτ-β
24. Ο Ευριπίδης και η *Άλκηστη*
25. Ιάκωβος Καμπανέλλης
26. Τιμπερλέικ Γουερντενμπέικερ
27. Σάρλοτ Κήτλυ
28. Τομ Μέρφυ
29. Η σαιξπηρική κωμωδία
30. Άντον Πάβλοβιτς Τσέχοφ
31. Η Μαργαρίτα Λυμπεράκη και η *Γυναίκα του Κανδαύλη*
32. Μπράιαν Φρίελ
33. Τζορτζ Ταμπόρι
34. Πέτερ Τουρίνι
35. Ο Μπέκετ και ο *Γκοντό*
36. Δημήτρης Κεχαΐδης-Ελένη Χαβιαρά
37. Ο Τόμας Μπέρνχαρντ και ο *Θεατροποιός*
38. Ο Κόνορ Μακφέρσον και το *Φράγμα*